DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ.
TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYEDÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ
EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 216. SZÁM. Debrecen, 1938 szeptember 25 vasárnap ÁRA: 24 FILLÉR.

Október 1-ig dől el: béke, vagy háboru?

A német emlékiratot átnyujtották Prágában

Hitler a 70 százalékos szudétanémet területeknek október 1-ig való kiürítését követelte, a többire nézve népszavazást kiván

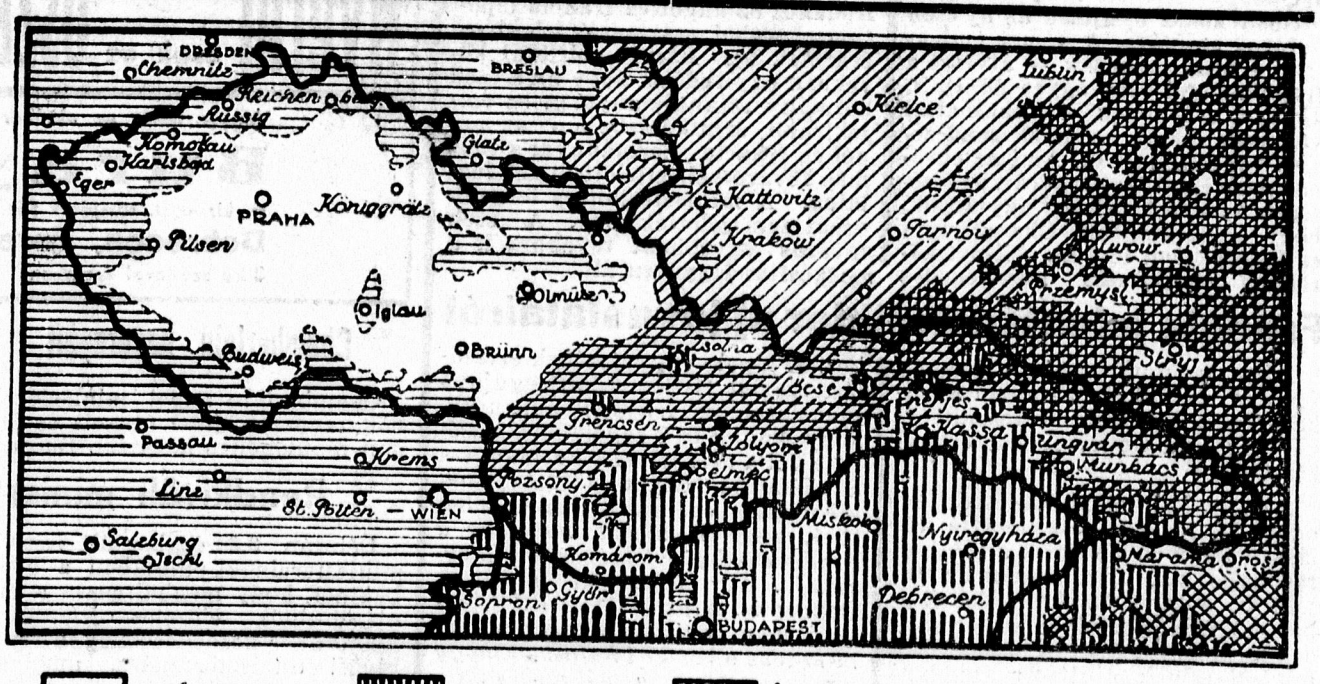
Anglia nem mozgósit, Franciaország és Belgium részleges katonai behivásokat rendelt el — Németország a magyar és lengyel követelések mellett is sikra szállt

A magyar álláspont

Az a válság, mely most az egész világot foglalkoztatja, nem újabb keletü, hanem egy régen lappangó folyamatnak a felszinre törése. Csehszlovákiának nevezett mesterséges államtákolmány immár közel húsz év óta áll fent és már keletkezésekor megindult az a folyamat, mely a mostani válsághoz vezetett. Bebizonyosodott, hogy történelmi adottságok és előfeltételek kellenek egy ország létéhez és keletkezéséhez. Mesterségesen nem lehet azt megcsinálni, amihez történelmi, faji és az igazságon alapuló előfeltételek kellenek.

Egy pillantás a térképre még a legtávolabbi idegent is meggyőzheti arról, hogy nem lehet igazságon felépült állam az, mely lakosságának több mint felét nem vallhatja igazán magáénak, mely hatféle nemzetiséget foglal egy erőszakos abroncsba, hatféle népcsoportot hajt a maga igájába, holott ezeket a népeket nemzeti aspirációjuk a természeti törvények erejénél fogva másfelé, anyaországukhoz vonzza. Még nagyobb igazságtalanság, ami a Csehszlovákiában élő magyarokkal történik, merthisz őket erőszakkal szakitották le ezeréves országuk testéről.

A magyar álláspont éppen ezért a mostani cseh válságban világos, egyenes és az igazságon alapuló. A magyar nemzet rendithetetlenül ragaszkodik az elszakitott felvidéki magyarság visszacsatolásához és a többi nemzetiséget, melyek Csehországban élnek, támogatja az önrendelkezési jog kivivására irányuló küzdelmükben, illetve ama törekvésükben, hogy szintén visszatérhessenek anyaországukhoz.

A magyar közvélemény húsz éven át az igazságban vetett hittel, de békés eszközökkel igyekezett elérni álláspontjának érvényesülését. A kitartó, szivós, felvilágositó munkának eredménye, hogy külföldön is mindjobban ráeszméltek a magyarok igazságára és hatalmas barátokra tettünk szert. Ki merné azt állitani, hogyha nem lett volna igazságos az ügyünk, akkor elértük volna azt, hogy a magyar nemzeti törekvéseknek ma már hatalmas pártfogói és megértői vannak.

Magyarországnak nincsennek támadói szándékai, mi csak azt követeljük, ami a miénk volt, mi csak azt akarjuk, hogy elszakitott felvidéki testvéreinket végre húszévi szenvedés után keblünkre ölelhessük. Valóban mérsékelte a magyar közvélemény követeléseit, mikor a magyarlakta területek visszacsatolását sürgeti, míg a többi nemzetiségek számára önrendelkezési jogot követel, mellyel élve szabadon dönthetnek hovatartozandóságukról.

A magyar álláspont éppen ebből láthatólag a béke szolgálatában áll. Nem az erőszakkal, elnyomással fenntartott »béke«, hanem az igazságon alapuló igazi béke szolgálatában. *A felvidéki revizió a középeurópai béke záloga.* Tudjuk, hogy áldozatok nélkül semmi sem sikerül, de azt is tudjuk, hogy *a magyar nemzet kész minden szellemi és fizikai áldozatra.*

Semmiféle fenyegetést nem tartalmaz a magyar álláspont, hanem

Hétfőn délután és este légvédelmi gyakorlat lesz Debrecenben!

annál több belső igazságot. Még a mai izgalmas és válságos időkben is rendületlenül hiszünk az igazság erejében, melynek az isteni törvénynél fogva győzni kell!

Chamberlin nyilatkozatai elutazása előtt

»A cseh kormánnyal új javaslatokat közlünk«

Godesbergből jelentik a Reuter Irodának: Chamberlain szombatra virradó éjszaka kevéssel éjjel két óra előtt érve vissza szállodájába, az előcsarnokban a következőket mondotta:

— *Ezt nem lehet teljes szakításnak nevezni.*

A Havas Iroda különtudósítója jelenti: Chamberlain szállójába visszatérte után a következőket mondotta:

— *Nem mondhatom azt, hogy a helyzet reménytelen. A cseh kormánnyal új javaslatokat közlünk.*

Angol körökben úgy vélik, hogy miután Hitler nem járult hozzá az angol terv alapján történő rendezéshez, *Chamberlain belement abba, hogy átnyujtja Prágának azt a német megoldási tervet, amely sokkal nagyobb területi átengedést, még rövidebb idő alatt és feltételek nélkül követel.* A javaslatokat még az éjszaka folyamán közölték Párissal és több európai fővárossal.

Tiz napi haladék a szudétavidék kiüritésére

Godesbergből jelenti a Havas iroda kiküldött különtudósítója:

A szudétanémet vidék tekintetében az emlékirat mintegy tiz napi haladékot ad arra, hogy a cseh csapatok kiüritsék a kérdéses vidéket, ahova azután német csapatok vonulnának be. Németország nem akar semmiféle kötelezettséget vállalni arra, hogy megmarad a kérdés békés fejleményei keretében, ha nem fejezik be a kiürítést az általa megállapitott időpontig. Ugylátszik továbbá, hogy Godesbergben nem tudták elérni azt, hogy Németország bárminő biztositékokat nyujtson az uj cseh határok számára. A német emlékirat — mint mondják — átveszi a francia-angol terv egyes pontjait, amelyet a németek a csehek által vegyesen lakott területek rendezésére vonatkoztatnak. Ami az európai problémák széleskörü rendezésének kérdését illeti, ugylátszik, hogy Godesbergben Chamberlain és Hitler nem tért ki. Német körökben meglehetős megelégedés tapasztalható a Godesbergben elért eredményekkel kapcsolatban, jól lehet, mint mondják, arra számitottak, hogy az angol miniszterelnök „nagyszabásu és bátor határozatokat" hoz. A legközelebbi tiz nap folyamán elválik majd, vajon a szudétanémet kérdést meg lehet-e békés uton oldani.

Prága, szept. 24. **Szombat délben még csak külföldi jelentések voltak Prágában arról, hogy a cseh kormány megkapta a német memorandumot. Hivatalos értesülések nincsenek. Az emlékirat tartalmáról a félhivatalos cseh sajtó irodához az angol és francia lapok Godesbergből származó jelentései érkeztek be. Itteni politikai körökben ugy tudják, hogy ha a cseh kormány áttanulmányozza az emlékiratot, érintkezésbe lép az angol és francia kormánnyal s több más fővárossal, mielőtt állást foglalna. A minisztertanács összehivását sem jelezték még. A cseh főváros egyébként továbbra is a mozgósitás jegyében áll.**

Francia jelentések Hitler uj javaslataíról

Páris, szeptember 24. A francia főváros politikai köreiben az elképzelhető legnagyobb feszültséggel várták a Godesbergből érkező híreket.

Az éjszakai megbeszélésről kiadott közlemény közismertté válása után megkezdődött a találgatás, hogy mit tartalmaz az az emlékirat, amelyről a záróközleményben szó van és amelyet Hitler kancellár megbízásából Chamberlain miniszterelnök eljuttat a szombati nap folyamán a prágai kormányhoz. A lapok egy részének értesülése szerint Hitler Adolf legújabb javaslatainak lényege abban áll, hogy Anglia és Franciaország szólitsa fel a csehszlovák kormányt a Szudétaföld egyik földsávjának kiürítésére és ezáltal tegye lehetővé, hogy *a német hadsereg a Szudétaföldet »jelképesen« megszállja.* Igy fejezi ki magát az *Oeuvre is.* A megszállás azt jelentené, hogy *a német hadsereg venné kezébe a rendőri hatalmat, hogy ezzel megelőzze a súlyos nyugtalanságok kitörését.* A Szudétaföld egyik részének német részről történő megszállása nem érintené a csehek erődítményvonalát.

A *Journal* értesülése szerint a szóbanforgó terület, amelyet a német katonaság megszállana, *mintegy tizenöt kilométeres földsáv lenne a határvonaltól számítva.*

Vigszinház

Minden idők leghatalmasabb filmje:

Berlini olimpiász

I. rész: A nemzetek ünnepe. - Atletika.

A budapesti revizíós nagygyülés!

Előadások:
ma 2, fél 5, 7, 9.30 órakor.
hétfőn utoljára fél 5, 7, 9.30.

Prágában átnyujtották Hitler követelését tartalmazó jegyzéket

Prága, szeptember 24. A rádió este nyolc órakor hirül adta, hogy a prágai angol követ átnyujtotta a cseh kormánynak az angol jegyzéket, amely Hitler kancellár követeléseit tartalmazza.

London, szeptember 24. *Halifax* külügyminiszter szombat délután 3 órakor átnyujtotta Masaryk londoni cseh követnek Németország utolsó javaslatait a cseh kérdés rendezése tárgyában. Londoni cseh körökben alaptalannak mondják azt a hirt, hogy a cseh válasz máris megérkezett Londonba.

Mit tartalmaz a német emlékirat

Magyarország és Lengyelország követelései mellett állást foglalt Németország

London, szeptember 24. A lapok értesülése szerint *a német emlékirat, amelyet Chamberlain miniszterelnök Godesbergben továbbítás végett átvett, részletesen megjelöli azokat a szudétanémet területeket, amelyek lakossága több mint 70 százalékban német. Az emlékirat azt követeli, hogy a csehek ezeket a területeket október 1-ig ürítsék ki. A többi kerületben, ahol a szudétanémetek arányszáma 70 százaléknál kisebb, az emlékirat népszavazást követel. A népszavazás után pedig a német és cseh lakosság kölcsönösen kicserélendő lenne.*

Az új cseh határokat — irják a londoni lapok — Németország csak abban az esetben hajlandó szavatolni, ha *azt Magyarország és Lengyelország is megteszi. A német emlékiratot, valamint a mellékelt fényképeket délután repülőgépeken külön megbizott vitte Prágába.*

A délután megjelenő német lapok berlini jelentés szerint részletesen foglalkoznak azzal a kérdéssel, elfogadja-e Prága a német memorandumot.

A *Berliner Tageblatt* ezzel kapcsolatban kitér *a cseh területen élő magyarok önrendelkezési jogára is.* A békés megoldás — irja a német lap — a szudétanémet vidék teljesen németek által lakott területének elcsatolása után a további német, valamint a magyar és lengyel önrendelkezési igények érvényesülését is megköveteli. *Magyarországnak és Lengyelországnak ezt az igényét német részről Godesbergben világosan hangsúlyozzák és kijelentették, hogy azok teljesen egyeznek a német állásponttal.* Ez magától értetődik — teszi hozzá a lap —, mert *minden csehszlovákiai nemzetiségnek hozzá kell jutnia teljes jogaihoz.*

Nyerni csak az osztálysorsjegyen lehet.

Vegyen tehát az október 15-én kezdődő huzásra Ön is sorsjegyet a

Buray Sándor

m. kir. oszt. sorsjáték főelárusitónál

Debrecen, Ferenc József ut 14. sz. alatt.

Bika szállóval szemben.

Chamberlain hazarepült

Chamberlain angol miniszterelnök reggel Kölnbe utazott és onnan repülőgépen hazatért. Bucsuztatására Ribbentrop külügyminiszter jelent meg. Délben fél 2-kor érkezett a London melletti repülőtérre Chamberlain miniszterelnök.

Rendkivüli minisztertanács Londonban

Délután 3.30 órakor ült össze a miniszterelnöki palotában a belső kabinet, hogy meghallgassa a miniszterelnök előzetes jelentését. 5.30 órakor kezdődött meg a rendkivüli minisztertanács, amelyen résztvett kabinet valamennyi tagja. Chamberlain miniszterelnök ismertette a közte és Hitler között lefolyt levélváltást, valamint az emlékiratban foglalt uj javaslatokat.

A minisztertanácsot 7 óra után megszakitották és holnap délelőtt folytatják.

— **A vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajok kezelésében,** reggel éhgyomorra egy pohár természetes **Ferenc József** keserüvíz kiadós, hig székürülést és kielégitő anyagcserét eredményez, aminek következménye aztán gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

Kundt szudétanémet képviselőt Prágában letartoztatták

Prága, szept. 24. Kundt képviselőt, a szudétanémetpárt parlamenti klubjá-

Biztos és hódító fellépést ad a hölgyeknek a szép ruha.

OROSZ - LENGYEL SZALON, PIAC U. 42.

Minden alakra remek ruhát készit: olcsó áron!

nak elnökét a cseh rendőrség letartóztatta. A prágai német segélyegylet elnökét és h. elnökét szombaton reggel rendőrtisztviselők lakásukról elvitték, egész nap fogva tartották, este felé azonban elbocsájtották. A cseh állam területén szombaton hír szerint számos birodalmi németet tartóztattak le a rendőrök.

Gyülöstilalom Jugoszláviában

Belgrád, szept. 24. Belgrádban a késő délutáni órákban rendelet jelent meg, mely Jugoszlávia egész területére kimondja a gyülekezési s csoportosulási tilalmat. A rendelet kiadására az általános politikai helyzet, valamint az utóbbi napokban előfordult politikai tüntetések adtak okot.

A határőrség szemeláttára magyar területre átszökött egy szlovák katona

Balassagyarmat, szept. 24. Szombat délután cseh oldalról a cseh határőrség és cseh katonaság szemeláttára fényes nappal átszökött egy szlovák katona. Az átszökés azért keltett feltünést, mert mindenki szemeláttára történt. Az átjött katona eleinte attól tartott, hogy a magyar oldalon bántalmazzák, mert mint mondotta, odaát azzal rémitgetik a magyar és szlovák lakosságot, hogy a magyarok, ha tehetnék, minden szlovákot és felvidéki magyart agyonvernének és cseh tisztjeik minden nap iskolát tartanak a legénységnek arról, hogy a magyarokhoz átszökő katonákat a magyarok nyomban kivégzik. Az elmenekült szlovák katonát a magyar területen szeretettel fogadták.

Mátészalka, szeptember 24. Tarpánál három katonaszökevény jött át a határon. Elmondották, hogy a cseh katonák élelmezésében zavar van. *A napi ellátás egy tábla csokoládé egy darab kenyérrel.* A Tisza túlsó partjáról az asszonyok átkiabálták: »*jöjjetek, a csehek kirabolnak bennünket, nem kell ide fegyver, csak bot*«.

Cáfolat az angol hadsereg mozgósitásáról

London, szept. 24. A hadügyminisztérium hivatalosan cáfolja azokat a hireszteléseket, hogy a hadsereget mozgósitották.

Páris, szeptember 24. Londonból jelentik a Havas Irodának: Mint jó forrásból közlik, a tengernagyi hivatal a korábban már meghozott elővigyázati rendszabályokon felül újabb elővigyázati rendszabályokat határozott el. Ezek értelmében a szabadságoltak egy részét visszahívják és egyes hadihajókon a létszámot a háborús időkre megállapított határig emelik.

A csehek lezárták a telefon és távbeszélő forgalmat

Berlin, szept. 24. (Német Tl.) A csehszlovák postaügyi minisztérium a berni világpostaegyesülethez a következő táviratot intézte:

A csehszlovák táviró- és távbeszélőhivatal átmenteligeg lezárja a magán és nemzetközi távirati és távbeszélő forgalmat mind a leadás, mind a felvétel tekintetében.

Bécs, szept. 24. *A telefonösszeköttetés Csehszlovákiával péntek éjjel tizenegy óra óta szünetel.*

Páris, szeptember 24. *Pénteken éjfél óta a párisi telefonközpont már nem fogad el előjegyzéseket Csehszlovákiával folytatandó beszélgetésre.* Az érdeklődök azt a választ kapják, hogy Prágával megszakadt az összeköttetés.

London, szeptember 24. Minthogy a prágai kormány mozgósítási rendelete következtében a légi forgalmi szolgálat szünetel, London és Prága között ma délelőtt a légi járatok elmaradtak.

A csehek a német határon felrobbantották a sineket és megszakitották a vasutiforgalmat

Berlin, szept. 24. (Német Tl.) A határállomásokra beérkező jelentések szerint péntek este 7 óra felé **cseh részről megszakitották Németország és Csehszlovákia közti egész vasutforforgalmat. Előzőleg a csehek tiz különböző vasutvonalon felrobbantották a hidakat és vasutvonalakat. Lundenburgban a csehek a birodalmi vasutak és vámhatóságok mintegy 30 tisztviselőjét visszatartották.** Ennek megtorlásaként **a határállomásokon a németek nem engedtek vissza ugyanannyi cseh tisztviselőt, mindaddig, amig a német tisztviselőket nem engedik haza.**

Komárom, szept. 24. A csehek a komáromi összekötő vasuti hidon a vasuti forgalmat, a közuti hidon a személyforgalmat **a magyar hatóságok előzetes értesitése nélkül a forgalmat beszüntették.** A közuti hid tulsó oldalán a rendőrök és pénzügyőrök helyett **teljes fegyverzettel védő cseh katonák állanak.**

Sátoraljaújhely, szeptember 24. A csehek Sátoraljaújhelynél a legszigorúbb határzárlatot rendelték el. A határzárlat ma reggel már nemcsak a férfiakra, hanem az asszonyokra, gyerekekre is kiterjedt és nem adtak engedélyt a kettősbirtokosoknak sem arra, hogy magyar területen levő birtokaikra átjöhessenek.

Varsó, szeptember 24. (Havas.) A cseh-lengyel határzár miatt a Varsóból Prága—Budapest—Bécs felé induló vonatok a cseh határtól nem közlekednek. Tegnap este a Varsóból Prágába induló vonat visszatért Varsóba. A nemzetközi vonatok a határállomásig közlekednek, majd onnan Berlin, illetőleg Boroszló felé irányítják őket. Varsó és Prága közötti távbeszélő magánbeszélgetések megszakadtak.

Sorozatos tanácskozás, de bizakodás Párizsban

Páris, szept. 24. Párisban egész nap sorozatos megbeszélések folytak a miniszterelnökségen és a külügyminisztériumban. Daladier miniszterelnök a délelőtt folyamán Gamelin tábornokkal, a vezérkar főnökével tanácskozott, majd a tengerészeti és postaügyi minisztert fogadta, később pedig Bonnet külügyminiszter jelent meg nála.

Az ujságirók előtt Bonnet kijelentette, hogy az angol kormánytól még semmiféle meghivás nem érkezett.

Francia politikai körökben ennek ellenére azt hiszik, hogy Daladier és Bonnet holnap, vagy holnapután Londonba utazik. A kormány katonai intézkedéseit a francia közönség nyugodtan fogadta. A keleti pályaudvart valósággal elárasztották a Maginot felé utazó tartalékosok. A kormány részéről ismételten hangoztatták, hogy a katonai behivások még nem jelentenek mozgósitást.

A délutáni lapok kiemelik Mussolini mai beszédének azt a kitételét, hogy összetülés esetén a háborut lokaziálni lehet. A jövő tekintetében mértékadó francia körökben nem mernek jóslásokba bocsátkozni. Mindenesetre döntő fontosságunak tartják, hogy a cseh kormány elfogadja-e az uj német követeléseket s ha igen, lesz-e a prágai kormánynak ereje a szükséges intézkedések végrehajtására.

A Temps a következőket irja: Abból, hogy Chamberlain miniszterelnök hajlandó volt a német emlékiratot Prágába továbbitani, arra lehet következtetni, hogy az emlékirat alapot nyujt a békés megoldás számára. Annyi bizonyos, hogy mig tegnap el voltunk készülve a legrosszabbra, a német csapatok semmiféle mozdulatot nem tettek a cseh határon.

A közhangulat feszültsége este kissé megenyhült. A tegnap esti csüggedést némi bizakodás váltotta fel. Kedvező jelnek tekintik Párisban a német sajtó viszonylag mérsékelt hangját és ugy vélik, hogy a béke ügye időt nyert, ami már magában véve is jelentékeny eredmény.

A cseh rendőrök letartóztattak két német ujságirót

A távbeszélőforgalom megszakadása miatt a külföldi tudósitók elhagyják Csehszlovákiát

Prága, szeptember 24. A külföldi ujságirók legnagyobb része, mintegy 150-en a távbeszélőforgalom nehézségei miatt elhagyta Prágát. Legtöbben Budapestre, vagy Varsóba utaztak.

Prága, szeptember 24. (Német Távirati Iroda.) Cseh csendőrök szombat délelőtt letartóztatták Wagner és Riedel német birodalmi ujságírókat, akik útban voltak Csehszlovákián át. Letartóztatásuk okát nem közölték.

Prága, szept. 24. Szvetkó Pált, a Prágai Magyar Hirlap cikkiróját letartóztatták.

Alanti rádiót bemutatja:

Soltész

Kálvin tér 2.

Bemutatja:

Földes Sándor

Püspöki palota

Készséggel bemutatja

Gulyás rádiószaküzlet

Piac u. 59. Telefon 32-19.

Vegye meg

Neumann József cégnél

Piac u. 27. Telefon 11-27.

Hungária filmszinház

MA, VASÁRNAP: 3, 5, 7, 9 órakor, — HÉTFŐN: 5, 7, 9 órakor utoljára

Három ember a hóban

Erich Kästner világhirü regénye, a legragyogóbb szatira TELVE ÖTLETEKKEL és HUMOROS JELENTEKKEL!

Fősz.: ROBERT YOUNG, FRANK MORGAN, MARY ASTOR.

KIEGÉSZITŐ MÜSOR ÉS VILÁGHIRADÓ!

Az Apollóban

MA, VASÁRNAP
d. u. 3, 5, 7, 9 órakor utoljára a 2 IZGALMAS SLÁGER:

1. A legérdekesebb expediciós film: a

Dzsungel tragédiája

Végig magyar beszéd!!!

2. A legizgalmasabb **vadnyugati** történet:

Az aranybánya kördöge

Főszereplő: **TOM TYLER.**

SUPER Bally (Svaic) Lichtmann Dixi Popper MÁRKÁS CIPŐK egyedárusitása MANDEL LIPÓT R. T. Trapéz Mont Blanc Caryl. cipő Piac u. 28

A Felvidéken bevonuló magyar nemzetiségü katonák Horthy kormányzót és Magyarországot éltetik

A Felvidéken kommunista elemek egyre jobban tért nyernek.

Miskolc, szeptember 24. Szombaton este sok menekült érkezett a megszállt területről Bánréve határállomásra. A menekülők elbeszélték, hogy a bevonuló katonák az országúton mindenfelé Horthy Miklós kormányzót és Magyarországot éltették s magyar katonanótákat énekeltek.. Gyarmatvárról és Henvárról a 17—70 év közötti férfiakat akik szolgálatra alkalmatlanoknak bizonyultak, mind kihajtották Csizfürdőhöz, ahol erődítményeket építenek. Szombaton a késő délutáni órákban 40 felvidéki magyar családfő, családtagjaival együtt átmenekült magyar területre. Elbeszélésük szerint a cseh hadseregben ezrekre tehető a katonaszökevények száma s a kommunista elemek egyre jobban tért nyernek. A Felvidéken a régi közigazgatáei emberek helyére kommunista párttitkárokat helyeztek el.

Győr, szeptember 24. Az éjszaka, mikor a Felvidéken ismertté vált a cseh általános mozgósítás, számos katonaköteles szökött át magyar területre. Csallóközből az éj leple alatt heten jöttek át csónakon. Elmondották, hogy a mozgósítás mindenütt nagy elkeseredést váltott ki és a tömegesebb szökést csak az teszi lehetetlenné, hogy a csehek minden partmenti ladikot összeszedtek. A Dunán alig van hajóforgalom

Bánréve, szeptember 24. A legkülönbözőbb társadalmi osztályokból igen nagyszámú menekült lépett át a magyar határon. A menekülők elmondották, hogy cseh területre a katonavonatok zászlóval és sarló-kalapácsos szovjet jelvényekkel özönlenek.

Igen sok vasúti kocsin a következő felirások olvashatók: Vesszen Benes, pusztuljon Sirovy, nem akarunk háborút. A cseh hatóságok mindenütt csomagolnak, a cseh hivatalnokok s pénzügyőrök családtagjaikat jórészt már elküldték Prága felé. Mindenfelé erőszakos rekvirálás folyik s az élelmi cikkeket ellenszolgáltatás nélkül elkobozzák a nemzetiségekhez tartozó lakosoktól. A fegyelmezetlen katonák sok helyen fosztogatnak.

Oroszvár, szept. 24. A csallóközi községekben a magyar lakosság a Himnuszt és hazafias dalokat énekelve tüntetett s követelte a magyar vidék visszacsatolását. A legénység a Horthy indulót, a Kossuth nótát és a Himnuszt énekelte és a cseh csendőr járőr hangtalanul tért ki nekik. Az uccákra kivonult a lakosság és tüntetett a Magyarországhoz való visszacsatolás érdekében. Több helyen a nép megostromolta a csendőrlaktanyát. Komárom városát magyar nemzeti szinekkel diszitették fel. A házak falára piros-fehér-zöld sávokat festettek. Több helyen Nemnem-seha és Komárom magyar volt és magyar lesz feliratok olvashatók. A csendőrök és hatósági közegek egész nap ezeknek a feliratoknak és festéseknek lekaparásával foglalkoztak egész Csallóközben és a magyar nemzetiségü vidékeken a lakosság letépdesi a csehek behivási falragaszait.

Balassagyarmat, szept. 24. **Szombat délután a csehszlovákiai** Nagyecsalomjáról ismét 8 beöltözött magyar fiu szökött át az Ipolyon keresztül Balassagyarmatra s az itteni hatóságoknál jelentkezett. Tótgyarmaton és környékén a cseh üzletek mind zárva vannak. Sót, cukrot, füszerárut már nem lehet kapni, legfeljebb a protekciósok juthatnak hozzá nagynehezen, többszörös áron. A társasgépkocsiforgalom teljesen megszünt. Autóbuszokat csak a katonák szállitására használják fel.

Sopron, szept. 24. Sopron felett szombaton délben egy órakor repülőgép jelent meg és füstből két vörös sarlójelet rajzolt, majd eltünt.

A cseh katonák vörös zászlók alatt vonulnak fel és Sztalint éltetik

Miskolc, szeptember 24. Az egész csehszlovák haderőre kiterjedő mozgósítás híre szokatlanul nagy izgalmat keltett a megszállt Felvidék magyar, szlovák és rutén lakossága között. *Bánréve határállomásra szombaton 30 menekült érkezett.* Nemcsak hadkötelesek, de gyermekek és idősebbek is vannak köztük. Egybehangzóan azt vallják, hogy a cseh vasutakon polgárembert nem szállítanak, csak katonát. *Mióta Sirovy tábornok a miniszterelnök, azóta egészen vörös világ alakult ki a határon túl. A katonák sarlós és kalapácsos jelvényeket varrtak ruhájukra. Vörös zászlók alatt vonulnak fel, Sztalint és a proletárdiktatúrát éltetik.* Szombaton délben Bánrévén egyetlen vonat sem jött át a határon. Hidasnémetiben a magyar és cseh vámhivatal egy épületben van. Eddig a két ország hivatalnokai közösen dolgoztak, szombaton reggel átjöttek ugyan a cseh tisztviselők, de nem dolgoztak, hanem *összeszedték ingóságaikat és elutaztak.*

Mussolini két kemény beszéde

Pádua, szept. 24. Négyszázezer ember előtt tartotta meg **Mussolini** világtörténelmi beszédét Páduában. Kijelentette, hogy mint már előző beszédében is mondotta, a látóhatáron derengés mutatkozik, de nem szabad korai optimizmussal a jövőbe nézni.

— Trentinóban bejelentettem,— mondotta —, hogy az angol miniszterelnök révbe vezeti a béke hajóját, **de nem mondtam, hogy a hajó már meg is érkezett a révbe.**

— Ma reggel a helyzet ismét borongósabb volt, de a nap hamar kisüthet. (Nagy éljenzés.)

— Minthogy Prága elfogadta az angol-francia tervet, a helyzet kedvező végkifejlődés felé haladt, de az történt, ami rendszerint megtörténik az úgynevezett demokráciákkal.

az a kormány, amely elfogadda a tervet, ahelyett, hogy azt alkalmazta is volna, beadta lemondását s helyét egy tábornok foglalta el, akiről úgy tudják, hogy tulságosan nagy barátja Moszkvának. (Nagy fütyülés).

Ennek az új kormánynak az első lépése az volt, hogy elrendelte az általános mozgósitást.

(A tömeg óriási morajlásban tört ki.) Ezzel a ténnyel szemben, mely betetézte a csehek eddigi **vezér és kancellár...** (A tömeg lelkesen élteti Hitlert) javaslatokat juttatott el Prágába, amelyekre október elsejéig kért választ. **Hat napi idő áll tehát rendelkezésre, hogy a világ nemzetei megtaláljak a bölcseség útját,** mert hangoztatom, hogy **abszurdum és vétkes dolog volna, ha Európában millió és millió férfinak kellene hadbavonulnia csak azért, hogy fenntartsák Benes ur uralmát.** (A tömeg óriási füttykórusba kezd. **De rendkivül sulyos tévedés volna, ha hamis magyarázatot adnának Németország eme türelmes magatartásának.** Látjátok, hogy a demokratikus rezsimekben felelőtlenség uralkodik, mert a kormány azzal, hogy átadja helyét, áttolja a másikra a felelősséget.

Mussolini ezután emelt hangon a legnyomatékosabban kijelentette, hogy **a cseh kérdést, amely ma Európa lelkiismerete előtt fekszik, teljes és végleges módon meg kell oldani. Van idő erre a megoldásra és ha viszály törne ki, megvan a mód arra, hogy azt korlátozzák.**

— De a nyugati államban bizonyos pártok és irányzatok, a jelek szerint, elérkezettnek látják az időt, hogy leszámoljanak a totalitárius államokkal. Ebben az esetben ezek a pártok és irányzatok **nem két országgal, hanem egy hatalmas egységes tömbbel fogják magukat szembetalálni.**

Mussolini ezután felhivást intézett Pádua népéhez:

— Hajlandók vagytok-e engem követni bárhová?

— Igen! Igen! — kiáltotta a tömeg. Mussolini erre azt válaszolta, **ha ti velem vagytok, akkor biztosan miénk a győzelem!**

Belluno, szeptember 24. (Stefani.) Délután 5 órakor *Mussolini* Padovából jövet a város főterén felállított szószékre lépett **és az óriási** néptömeg percekig tartó ünneplésssel fogadta. A Duce rövid beszédet intézett **a sokasághoz**, amelyben hivatkozott arra, hogy nemrégen mondott beszéde után nem mondhat újabb politikai beszédet. Erre nincs is szükség, mert fasisztákkal áll szemben, akik tudják, mi a kötelességük, akikben áldozatok szelleme van, ha veszedelemmel kerülnek szembe.

— Ellenfeleink az Alpokon túl — folytatta —, *akik még ragaszkodnak több mint idejét mult eszméramlataikhoz, nem ismernek bennünket és túlságosan korlátoltak ahhoz, hogy veszélyesekké válhassanak. Kimutatták, hogy legalább egy negyedszázaddal elkéstek. Egy negyedszázad alatt Olaszország átment négy háború tűzkeresztségén, ezért fogja megnyerni a jövő háborúit is és azért, amikor Genfben 52 állam a mostani cseh köztársasági elnök vezetésével... Mussolini beszédét itt elfojtották a tömeg hangos kiáltásai és füttyszavak. Mussolini ezután igy folytatta beszédét: Ezt a füttyszót most meghallotta az egész világ, majd befejezve mondatát: ... amikor Genfben 52 állam összegyült, hogy megtorló intézkedéseket rendeljen el Olaszország ellen, egy percre sem kételkedtem az olasz nép bátorságában és erényeiben. A két lehetséges alternativa közül mi nem a vajat, hanem az ágyút választottuk, csakhogy az acélból készült ágyúk mögött ugyancsak acélból való élő férfiak is voltak és ezek hordozzák meg most a veszszőnyalábot az Alpoktól a sivatagokig.*

A Duce szavait lelkes éljenzéssel fogadták.

Nagy kavarodás Prágában

Prága, szeptember 24. Péntek este, amikor 10.20 órakor kihirdették az általános mozgósítást, óriási kavarodás támadt a városban. *A lakosság nagyrésze azt hitte, hogy a mozgósítás a háború tényleges megkezdésével egyértelmű és esetleg még az éjszaka folyamán repülőtámadás indul Prága ellen.* Mindenki rohant haza, hogy biztonságba helyezze magát. A fiatalság a mozgósításról szóló hírt a kávéházakban és az uccákon tapssal és éljenzéssel fogadta. *Rövidesen gépkocsik rohantak, tisztek és katonák futólépésben igyekeztek laktanyáik felé.* A villamosok és társasgépkocsik zsúfolva közlekedtek. A lapok külön kiadásokban közölték a mozgósítási hírt. Félóra mulva már látni lehetett a kis kéziládákkal bevonuló katonákat. A pályaudvarokon zűrzavaros sürgés-forgás támadt.

Prágában péntek este olyan hír terjedt el, hogy Oroszország, Franciaország és Anglia is mozgósított. Később kitűnt, hogy ezek a hírek valótlanok. *A rádió bejelentette, hogy a mozgósítás csak védelmi intézkedés kiván lenni a határok biztosítására.* Erre némi megkönnyebbülés mutatkozott, a tömeg kimerészkedett az uccákra, de igen sokan gázálarccal jelentek meg. *Az éjszaka egy óra tájban a város főbb útvonalait elsötétítették, ami újabb zűrzavart idézett elő.*

A prágai távíró- és távbeszélőhivatalokban várakozó külföldi ujságíróknak pénteken éjszaka féltizenegy óra tájban mondták meg, hogy *a külföldi távbeszélőösszeköttetéseket megszüntették. Az állami beszélgetéseket fenntartották ugyan, de órák hosszat nem lehet állami kapcsolást sem kapni. Varsóval a távbeszélőösszeköttetés teljesen megszakadt. Rómát, Berlint és Budapestet sem kapcsolják s az egyes követségek sem tudnak fővárosukkal beszélni.*

—=—

Az uj 41. m. kir. osztálysorsjáték

játéktervе, a sorsjegyek ára, nyerési esélye nem változott.
A mult sorsjátékon ismét ezer meg ezer ember nyert, **ezért vesz most majdnem mindenki — viszonyaihoz mérten — egy osztálysorsjegyegyet.**

Október 15-én kezdődik az uj sorsjáték,
nagyon ajánlatos, hogy rendeljen egy sojegyet Ön is,
mert akkor **reménye** biztosan lesz, sőt **gyorsan meg is gazdagodhat!**
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

pengő 700.000 pengő

Jutalom és nyeremények készpénzben:

400.000	70.000	2×40.000
300.000	60.000	30.000
100.000	2×50.000	21×30.000
		32×10.000

stb., stb. pengő, összesen közel 10 millió pengő, mely összeget azonnal kifizetik.
Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos ára:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
28 pengő	14 pengő	7 pengő	3½ pengő

az összes főárusitóknál, kik **gondos kezelést** és feltétlen **titoktartást** biztositanak. **Kijizetni van ideje legkésőbb a a huzás ejétt!**

Behivások Franciaországban

Páris, szeptember 24. Ma reggel az egész országban falragaszokat függesztettek ki, amely felhivja a tartalékosok bizonyos kategóriáit, hogy azonnal vonuljanak be beosztási helyükre.

Ez a rendszabály, amely egyáltalán nem jelent általános mozgósitást, csupán arra irányul, hogy a határbiztosító rendszert hatályossá tegyék.

Páris, szeptember 24. (Havas.) Azok a rendszabályok, amelyeket ma reggel a tartalékosok egyes kategóriáinak behivása tárgyában hoztak, arra szolgálnak, hogy biztositsák a határvédelemre szükséges erők kiegészitését. Az intézkedés egyike az általános mozgósitást megelőző utolsó biztonsági rendelkezésnek.

Páris, szept. 24. (Havas.) A falragaszokkal behivott tartalékosokat **legnagyobb részt tehervonatokon szállitják el rendeltetési helyükre.** A pályaudvari csarnokok nagyjából ugyanolyan képet nyujtanak, mint mikor rendes katonaság indul utnak, csupán **egyes behivottak magasabb életkora s a tartalékos tiszti egyenruha árulja el, hogy rendkivüli intézkedésről van szó. A tartalékosok elszállitása a legnagyobb rendben folyik s teljes a nyugalom.**

Prágában már csak a kommunisták tüntetnek a kormány mellett

Berlin, szeptember 24. Csehországgal ugyan éjfélkor megszakadt minden telefon- és távíróösszeköttetés, egyes berlini szerkesztőségek azonban kerülő úton mégis kaptak jelentéseket, amelyekből kiderül, hogy *az általános mozgósitás elrendelése a lehető legkedvezőtlenebb hatást váltotta ki a lakosság körében.* Prágában is most már csak a kommunisták tüntetnek a kormány mellett. *Éjfél tájban közel 20.000 főnyi kommunista tömeg gyült össze a Vencel téren és éltette a háborút.*

A menetrendszerü vasúti forgalom az egész országban megszünt s *az összes vonatok kizárólag bevonuló katonákat szállitanak.* Még az éjszaka folyamán lefoglalták az összes géperejü járműveket, sőt megkezdődött a lovak és szekerek rekvirálása is. Prágában éjjel egy óra után, amikor a villamosok és autobuszok beszüntették járataikat, már csak gyalog lehetett közlekedni Prágában.

A csehek tuszokat szednek és többeket lelőttek a szudétavidéken

Berlin, szeptember 24. *A cseh határvidékről érkező jelentések szerint az erődítési munkálatok a cseh oldalon péntek dél óta kettőzött sietséggel folynak. Mindenütt lövészárkokat ásnak és gépfegyverállásokat épitenek.* A határforgalom úgy a vasutakon, mint az országutakon teljesen szünetel. A határ cseh oldala a teljes háborús megszállás képét mutatja.

A szudétanémet lakossággal szemben könyörtelen eszközökkel folyik a terror. Az éjszaka folyamán ismét nyolc szudétanémetet öltek meg a csehek. Warnsdorf közelében, Niedereinsiedel faluban a cseh politikai államrendőrség egyik őrjárata *minden előzetes felszólitás nélkül tüzelni kezdett egy szudétanémet csoportra, amely egy eldugott ösvényen a határ felé igyekezett. Négy szudétanémetet agyonlőttek.* Az összes szudétanémet falvakban és városokban tömegesen szedik a csehek a tuszokat, akiket arra használnak fel, hogy az előrenyomuló tankok előtt hajtják őket és igy próbálják megakadályozni, hogy a szudétanémet lakosság megtámadja a felvonuló cseh katonaságot.

Háboru ellen tüntetnek Prágában

Berlin, szeptember 24. Prágából jelentik a Német Távirati Irodának:

A teljes cseh hadsereg mozgósitásáról szóló jelentés a cseh állam egész területén vak rémületet keltett. Prágában már éjfél felé sokezer ember gyült össze az uccákon, hogy *tüntessen a prágai vár háborús uszitói ellen.* A kisebbségi területeken a férfiak tízezrei igyekeznek biztonságba jutni, hogy ne kelljen saját népük ellen küzdeniök. Prágában uccákon gyülekező tömegekhez képviselők intéztek beszédeket, de az emberek mégsem akarják elhinni az állitólagos kívülről jövő segitség híreit. Nyiltan kijelentették, hogy a cseh kormány és rádió már nagyon is gyakran becsapta őket.

Szombaton a kora hajnali órákban az általános vasútforgalom úgyszólván teljesen szünetel és a vonatok katonasággal vannak megtömve. *A vasúti kocsik tele vannak ilyen felirásokkal: »Békét akarunk!« »Le Benessel és Sirovyval!« »Munkát, kenyeret!« »Nem akarunk ágyútöltelékek lenni!«*

A vasúti kocsik egy részére krétával Benes és Sirovy torzképeit rajzolták. Már az éjszakai órákban megkezdődött valamennyi gépjármü elkobzása, ügyhogy már magában Prágában is alig lehet bérgépkocsit kapni. Az ujságok nagy fehér foltokkal jelennek meg. Több lapot elkoboztak.

A belga kormány védelmi intézkedéseket tett

Brüsszel, szeptember 24. A belga rendkivüli minisztertanács befejezte után a következő közleményt adták ki:

A nemzetközi válság eseményei s a több országban végrehajtott katonai intézkedések arra késztették a belga kormányt, hogy elrendelje a belga területek védelmének megerősitését. Ebből a célból összehivja azokat a katonai vezetőket, akik bizonyos müszaki munkálatok vezetésével vannak megbizva. Másrészt a kormány az egyik tüzérezred 1937. évfolyam ujoncait behivta. Valamennyi csapattestnél megtörténtek ezenkivül a szükséges elővigyázati rendszabályok. Jól értesült forrásból credő hir szerint elrendelték a katonaságnál a szabadságolási tilalmat. Egyebekben hangsúlyozzák, hogy Belgium minden körülmények között megkivánja tartani semlegességét.

Henlein kiáltványa

Berlin, szept 24. **Heinlein a következő felhivást bocsátotta ki a szudétanémetséghez:**

Benes hazárdjátékában az utolsó kártyát dobta az asztalra, alkotmányellenes katonai kormányra támaszkodva kihirdette az általános mozgóslitást. Ti, a szülőföldön élő néptársaim, tudjátok, miről van szó. Egy német sem fog németre lőni, egy magyar sem magyarra, egy lengyel sem lengyelre. Benesnek nincs joga ahhoz, hogy isszonyú testvérgyilkosságra kényszeritsen benneteket. Mozgósitási parancsának egyetlen német sem fog eleget tenni.
Rövid időn belül szabadok lesztek!

„A békét pillanatnyilag sikerült megmenteni"

Godesberg, szeptember 24. Godesbergben a tegnapi késő esti órák hozták meg a döntést.

A megbeszélésekről kiadott kommuniké után ez mindenki előtt világossá vált. Jelenlegi megitélés szerint egy biztos: a békét legalább pillanatnyilag sikerült megmenteni. Hogy ez az állapot a későbbi napokban is változatlanul fennmarad-e, az bizonytalan. *Mindenesetre sikerült elkerülni a legveszedelmesebbet: a szakitást Németország és a nyugati nagyhatalmak között.*

Az angol miniszterelnök magával vitte a memorandumot, amelynek tartalmát ugyan senki sem ismeri, de az kétségtelen, hogy az angol kormány felfogásával a memorandum elvben nem ellenkezhetik, mert ellenesetben az angol miniszterelnök nem vállalhatta volna annak továbbitását.

Ebben a pillanatban tehát nyilvánvalóan minden azon múlik, milyen álláspontra helyezkedik Prága a godesbergi memorandummal kapcsolatban.

Szebbnél szebbek,
jobbnál jobbak rádióim, csiliárjaim, gramafon és lemez ujdonságaim. Villamos cikkek szerelések, javitások.
Nánássy Lajos
Piac-utca 85. szám
(Menetjegyirodával szemben) (Menetjegyirodával szemben)

Alanti rádiót bemutatja:
Soltész
Kálvin-tér 2.

Bemutatja
Földes Sándor
Püspöki palota

Vegye meg
Neumann József cégnél
Piac u. 29. Telefon 11-27

ŐSZI, TÉLI ESTÉK KELLEMESEK

lesznek, ha az ország legjobb vidéki szintársulatának előadásait nézi a Csokonai szinházban.

Váltson olcsó bérletet kényelmes részletfizetés mellett.

Illetékes közlés szerint Magyarország területén nem alakultak szabadcsapatok

Az ország védelmének ellátására egyedül a honvédség hivatott.

Budapest, szept. 24. (MTI). Illetékes helynek **tudomására jutott, hogy úgynevezett szabadcsapatok részére gyüjtés ürügye alatt egyesek nagyobb magánvállalatoknál megjelentek s azokat adományok adásra szóllitották fel. Az ilyen s hasonló esetek megakadályozása céljából a következő hivatalos nyilatkozat közzétételére hatalmazták fel az MTI-t.**

E tárgyban hozzánk érkezett kérdésre illetékes helyen közölték, hogy ama felelőtlen elemek által terjesztett hirek, mintha Magyarország területén csabadcsapatok alakultak volna, teljesen légbőlkapottak. Esetleges földalatti szervezkedést a közrendészeti hatóságok minden eszközzel meg fogják gátolni. Az e célra való gyüjtés ürügyével jelentkezőket pedig a legközelebbi rendőrnek át kell adni. — Nyomatékosan felhivjuk a figyelmet arra, hogy az ilyen kósza hireknek a közönség ne adjon hitelt annál kevésbé, mert az ország védelmének ellátására egyedül a m. kir. honvédség hivatott.

Erélyesen cáfolják a román mozgósitás hirét

Még a bevonult tartalékosokat is elbocsájtották

Bukarest, szeptember 24. A román fővárosban a legerélyesebben cáfolják egy külföldi hírszolgálati ügynökségnek azt a jelentését, hogy a román kormány is elrendelte volna az általános mozgósítást. *Beavatott körökben megállapitják, hogy román részről semmiféle rendkívüli katonai intézkedést ezidőszerint nem vettek tervbe.*

Az utóbbi napokban nemhogy behívások történtek volna, hanem ellenkezőleg, még a hadgyakorlatokra bevonult tartalékosokat is elbocsájtották. *A bukaresti tartalékosok a pénteki nap folyamán valamennyien visszaérkeztek a hadgyakorlatokról és leszereltek.*

Fontos rendelet

Minden ingatlantulajdonos köteles ingatlanát légi támadás elleni védekezés célj ára átengedni

Budapest, szeptember 24. (MTI.) A hivatalos lap vasárnapi száma közli a miniszterium 6870—1938. M. E. sz. rendeletét, amely szerint *minden ingatlantulajdonos, vagy birtokosa köteles légi támadás elleni védekezés céljára a tulajdonában levő ingatlant tartozékaival együtt szükség tartamára átengedni.* Az ingatlan tulajdonosa kárának megtérítése mellett tűrni köteles azt is, hogy ingatlanára vonatkozóan a légvédelemmel kapcsolatos berendezések létesítésére, valamint a légvédelem céljára való igénybevétel előkészítésére szükséges intézkedések megtétessenek, illetőleg a légvédelem céljára szükséges munkálatok elvégeztessenek. A rendelet rendelkezéseinek megszegése, vagy kijátszása kihágás, amelynek büntetése két hónapig, hábor úidején három hónapig terjedhető elzárás és pénzbüntetés.

LEGUJABB

A francia miniszterelnököt és külügyminisztert Londonba hivták

Páris, szeptember 24. A Havas Iroda úgy tudja, hogy *Daladier* miniszterelnök és *Bonnet* meghivást kapott, hogy vasárnap Londonban találkozzék Chamberlain miniszterelnökkel és Halifax külügyminiszterrel. A meghivást a francia államférfiak elfogadják. A megbeszélés tárgya a német-cseh viszály ügyében folyt tárgyalások állása.

—=—

London, szept. 21. A Lengyel-Szilézia felszabadítására alakult szabadcsapatokba eddig csak magában Varsóban 15 ezer önkéntes kérte felvételét a társadalom valamennyi osztályából. A varsói polgármester is belépett a szabadcsapatba.

Teschenből érkezett hir szerint igen sok cseh területen élő lengyel nem engedelmeskedik a mozgósítási parancsnak s átmenekül lengyel területre. Egyes helyeken a behivott lengyelek fegyveresen szegültek ellent annak, hogy őket fegyveres szolgálatra kényszerítsék.

Klingenthal, szept. 24. A cseh katonaság szombat délután a határtól mintegy 7—800 méterre rajvonalban állásba ment és beásta magát. A cseh katonákon kivül a vörösőrség egyenruhás tagjai is fedezékeket ástak maguknak.

Varsó, szept. 24. Külföldi hirügynökségek, főleg cseh forrásból azt hiresztelték, hogy a cseh kormány beleegyezett abba, hogy átengedi a kisebbséglakta területet Németországnak s kész a lengyel kormánnyal ilyen tárgyalásokba bocsátkozni.

A Lengyel TI-t illetékes helyen felhatalmazták annak közlésére, hogy ez a hir minden alapot nélkülöz és legfeljebb a cseh propaganda érdekében történő puhatolódzás lehet.

—=—

Varsó, szept. 24. A lengyel sajtó jelenti, hogy a tescheni sziléziai cseh tisztviselők parancsot kaptak, hogy családjaikat Csehország belsejébe vigyék. Ez az áttelepités még ma 9 óra előtt meg kell, hogy történjék.

—=—

Berlin, szeptember 24. A német külügyminiszterium lapja, a *Deutsche Diplomatische Polische Correspondenz* a következőket irja:

Nagyon jellemző — irja a lap —, hogy mialatt Godesbergben *Chamberlain* és *Hitler* befejező megbeszéléseit folytatta, a csehek mozgósitás bejelentésével megkísérelték, hogy elzárják az igazság érvényesülésének útját. Huszonnégy órával előzőleg a csehek már elfogadták az angol-francia tervezetet, a következő napon pedig megkísérelték a politikai fejlődés óramutatóját visszafelé forgatni. Ez is mutatja, mennyire lehet hinni a csehek igéreteiben és kilátásba helyezett engedményeiben.

—=—

Győr, szeptember 24. Az Orient Expressz szombaton délben félegy órakor Győrön keresztül haladt Hegyeshalom felé. Ennek a vonatnak rendes menetiránya Szobon át cseh területen vezet.

A szobi határon azonban a csehek nem engedték át az expresszt és ezért irányitották azt Győr felé. Szobnál a csehek mindennemű személy- és teherforgalmat megszüntettek. Lezárták a cseh hatóságok Komáromnál is a határt és itt sem engedtek át egyetlen vonatot sem.

—=—

Sátoraljaújhely, szeptember 24. A csehek a legszigorúbb határzárat rendelték el. A gyermekeket és asszonyokat sem engedik magyar területre s a közös birtokosok sem tudnak átjönni földjeikre.

—=—

Bukarest, szept. 24. (Stefani.) A bukaresti cseh követség közölte a Románia területén élő 40 évnél fiatalabb csehszlovák állampolgárokkal, hogy haladéktalanul haza kell utazniok és jelentkezniök kell csapattesteiknél. A rendelet nem terjed ki azokra a csehszlovák állampolgárságú tartalékosokra, akik román katonai anyagot gyártó vállalatoknál dolgoznak.

„Angliában mindenki békéért imádkozik"

London, szept. 24. Lansbury egyik nyilatkozatában ezeket mondotta:

— Angliában mindenki a békéért imádkozik, de igazságos s maradandó békét kivánnak. Ha áldozatokat kell hozni, akkor hozzák meg a nagyhatalmak is a maguk áldozatát, ne csak a kis nemzetek.

—=—

Imrédy a kormányzónál

Imrédy Béla miniszterelnök szombaton délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó előtt. A miniszterelnök a különböző kormányzati kérdésekről adott tájékoztatást az államfőnek. Kihallgatása majdnem egy órán át tartott.

Minisztertanács Budapesten

Budapest, szeptember 24. A kormány tagjai szombaton délután fél 7 órai kezdettel *Imrédy* miniszterelnök elnökletével minisztertanácsot tartottak. Az időszerű kormányzati kérdések letárgyalása után a tanácskozás éjjel 12 órakor ért véget.

Genfi elismerés

Genf, szeptember 24. (MTI.) A szombati nap Genfben bizottsági tevékenységben merült ki. A második gazdasági és pénzügyi kérdésekkel foglalkozó bizottság *Nickl Alfréd* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter elnökletével tartott ülésén a dán kormány képviselője kiemelte azt az örvendetes változást, amely Magyarország pénzügyi helyzetében beállott és a bizottság nagy megelégedését állapitotta meg ebben a tekintetben. Szavaiért Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter mondott köszönetet.

Bessenyey Lajos ny. tankerületi főigazgató bucsuztatása

Vitéz dr **Bessenyei Lajost**, a közelmgultban nyugalomba vonult kir. tankerületi **főigazgatót**, szombaton este hatszázterítékes bankett keretében búcsúztatta a tankerület pedagógus társadalma. A búcsúesten a debrecenieken kivül részt vettek a tankerület minden városából és megjelentek a tankerület valamennyi tagozata részéről az igazgatók, tanárok és tanítók nagy számmal.

A búcsúesten az első felköszöntőt **Kiss József** tankerületi főigazgató mondotta, meleg hangon emlékezve meg elődjeinek érdemeiről s elsősorban, mint embert méltatva vitéz dr Bessenyey Lajost. **Papp Ferenc** ref. középiskolai tanulmányi felügyelő és **Hoffmann Géza** tanügyi tanácsos a nyugalomba vonult főigazgató kiváló tanári munkásságáról emlékeztek meg. **Görömbey Péter** esperes, a volt osztálytársak nevében köszöntötte Bessenyei Lajost, kedves emléket idézve fel. A felszólalásokra Bessenyei nyug. főigazgató megkapóan szép beszédben válaszolt s felelevenítve tanári, pedagógusi pályájának mozzanatait, kijelentette, hogy nem ünnepeltetni jött magát, hanem mégegyszer beszélni akart a tanársággal, akiket a közéletben nem becsülnek meg annyira, amennyire megérdemelnék, de mindezért kárpótlást nyujt a magvető öröme, aki örömmel látja, hogy az általa vetett magvai a tudásnak dús vetéssé érnek. Kijelentette, hogy nyugalombavonulásával csak a hivatalos szolgálattól válik meg és nem a munkától. A megjelentek a késő éjszakai órákig maradtak együtt.

— **Hosszú idő óta fekvő betegek a természetes Ferenc József keserűvizet nagyon szivesen isszák és annak gyors biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Kérdezze meg orvosát.**

Az 1933—9 uj tipusu összes **Rádiókat** bemutatja, az uj tanévre

Kerékpárokat ajáni olcsón részletre **Soltész** Kálvin-tér **2.**

A politika és hadsereg összefüggése

A harc, a háboru, velejárója az életnek. Az életért küzdeni kell, a küzdelemre elő kell készülni. Az a nemzet, amely készületeit elmulasztja, elbukott.

A történelem erejét szinte magunkon érezhetjük: az események rohanva peregnek, országok tünnek el, birodalmak születnek ujjá. Az események hátterében hadseregek állanak, politikusok katonákkal tárgyalnak, a háború kilátásait mérlegelik.

A hadsereg erejétől teszi függővé a politikus elhatározásait. A hadvezér a politikus intését várja, hogy hadseregét elindítsa. Ha ez bekövetkezik, politikai célokat valósít meg a katona. Mentől erősebb tehát az állam hadserége, annál erősebbek lehetnek tehát politikai célkitűzései is. Hadsereg nélkül még az erös politika is megbukik.

A politikának tehát a hadsereg ereje ad súlyt, de szab egyben határt is. A célkitűzéseknek az állam erőforrásaival — hadseregével — egyen arányban kell állaniok. Az az állam, melyben a politikai célkitüzések nem állanak arányban háborus eszközeivel, kudarcot vall törekvéseiben.

A politika és hadsereg között a legszorosabb összefüggés van. A hadsereg fejlesztése tehát nem öncél, hanem eszköz az államvezetés kezében a nemzet egyetemét érintő politikai célkitüzések megvalósításában.

A nemzet életében a hadvezetés és a politika egymástól elválaszthatatlanok. A társadalomnak át kell éreznie ennek az összefüggésnek jelentőségét. Ma még a közvélemény tájékozatlan a katona-politikai kérdésekben, mert még a tudományos történelmi munkák is elkövetik azt a hibát, hogy nem méltatják kellően a politika és hadvezetés egymáshoz való viszonyát, holott az ország emelkedése vagy süllyedése rendszerint a politika és hadvezetés helyes vagy hibás együttmüködésének következménye.

A társadalom érdeklődését tehát fel kell ébreszteni a hadvezetés iránt, mert csak így érezheti át ennek fontos mivoltát s csak így hozhatók meg azok a súlyos áldozatok, melyek a politikai célkitüzéseket alátámasztó hadsereg kiépítésére szükségesek.

Magyarország ma súlyos helyzet előtt áll. Uj ezredévet kell megalapoznunk, s ehhez az erőteljes, céltudatos politikához az öntudatos nemzet akarata, hite, áldozatkészsége és mindenekelőtt fegyverben álló, erős hadsereg szükséges.

Egy évi elzárásra itélték Weiszlovich Emil nagyváradi szállodást a kolozsvári hadbiróságon

Waiszlovich Emil, az ismert nagyváradi szállodás, aki már 75 éves, ismát a bíróság elé állt, mert azzal vádolták, hogy királysértést követett el. A nagyváradi magyar színház eladásán, mikor a királyi himnuszt játszották, tüntetőleg hátrafordult és a kabátját akarta felvenni, hogy elhagyja páholyát.

A kolozsvári hadbíróság előtt tanuk tettek olyan vallomást, hogy az öreg Waiszlovich Emil, aki gazdag ember, tüntetőleg szembefordul a románokkal. Érdekes, hogy az öreg szállodás az ügyész kérdésére sem volt hajlandó azt mondani, hogy Oradeán született és azzal indokolta, hogy amikor ő született még csak Nagyvárad volt, tehát csak azt mondhatja, hogy Nagyváradon született. *Ezért elitélték kéthónapi fogházra.*

A királysértés ügyében kihallgatott tanuk egy része védte az öreget, nem is állapították meg a királysértést, de bünösnek mondották ki a nagyváradi hadtest első számú rendelete elleni büneselekményben és elitélték egyévi elzárásra, 20.000 lei pénzbüntetésre, 10.000 lei költségre és azonnal letartóztatták.

Külföldi tudósokat avat tiszteletbeli doktorokká a debreceni egyetem

A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a debreceni Tisza István Tudományegyetem D. *Choisy* Eugène dr., D. D. *Curtis* William Alexander, D. *Köhler* Ludwig dr., *Mackay* John Alexander, *Obbink* H. Th. dr., *Severijn* J. dr., D. *Schumann* Károly Frigyes dr., D. D. *Temele* William, *Weber* Ottó, *Colijn* Henrik dr., *Bredt* Johann Viktor dr., D. h. c. theol. *Bodelschwingh* Frigyes dr., *Järventaus* Arvi és D. *Slotemaker* de Bruine Jan Rudolf dr. külföldi tudósokat és közéleti férfiakat tudományos érdemeik, kimagasló közéleti munkásságuk és a magyarság érdekében kifejtett értékes tevékenységük elismeréséül a hittudományok, az államtudományok, a nyok, illetve a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktoraivá avassa és *részükre a tiszteletbeli doktori oklevelet* kiszolgáltassa.

*

A fentebb emlitett külföldi tudósokat a Kollégium jubileuma alkalmából avatja tiszteletbeli doktorokká a debreceni egyetem.

Tizenöt tózsdetagot állitottak elö valutaüzérkedés gyanuja miatt

Budapest, szeptember 24. A budapesti értéktőzsdén pénteken megjelentek a valutaügyészség detektívjei és ott sorozatosan igazoltatták a tőzsdetagokat. A detektívek elállották a bejáratokat s mindenkit igazoltattak, megmotoztak.

A tőzsdén tartott valutarazzia eredményeként összesen *15 embert állitottak elő a valutaügyészség szentistvánkörúti helyiségébe. A tizenöt előállított az éjszakát a valutaügyészség őrizetében töltötte.*

Szombat délelőtt *Kotsis Miklós* ügyészségi alelnök megkezdte az őrizetbe vett gyanúsitottak kihallgatását. Felvilágositást kell adniok, hogy a náluk talált valuták honnan származnak, továbbá felvilágositást kell adniok az ugyancsak náluk talált különböző valutaügyletekre utaló iratokról, levelekről. A kihallgatások a délutáni órákban még folyamatban vannak.

Ha valamennyi kihallgatás lezárult, akkor történik döntés az őrizetbevettek további sorsáról.

— **Bajtárskeresés.** Sachs Ede tart. cü. zászlós, (Budapest, I. Kovács u. 16) aki a debreceni 3. honv. gy. ezred II. zászlóaljánál 1917 novembertől 1918 októberig teljesített szolgálatot, keresi Kiss Aladár és Józsa hadnagy urakat, továbbá Zakar József zászlóst. Parancsnokai voltak: Petroczy alezredes és Freiszberger szzados urak.

Révész Imre püspök kerülni óhajtja a szabványos-ünnepélyességeket és a protekcionismus rendszerint

Dr. *Révész Imre*, a tiszántuli református egyházkerület legutóbb megválasztott püspöke, üzenetet küldött valamennyi lelkipásztori hivatalnak, presbiternek és más egyházi tisztviselőnek.

Üzenetében az egyházkerület »*felvigyázását*« jelöli meg a püspök, mint legfontosabb feladatát. Törekvése az lesz — irja —, hogy *évről-évre a kerület minél több egyházközségében és iskolájában minél hosszabb időt töltsön el.* A lelkeket és a dolgokat életvalójuk szerint, nem ünnepi, hanem *hétköznapi* köntösükben akarja megismerni. Ezért *mellőzni kéri kiszállásainál a szokványos ünnepélyességet*, általában a tiszteletadásnak minden olyan módját és formaságát, amely időt és költséget rabol és az erőt elvonja a komoly munkától. Az ünnepélyesség teljes mellőzését akkorra is kéri, amikor egy gyülekezet vagy iskola igényli igehirdetői szolgálatát.

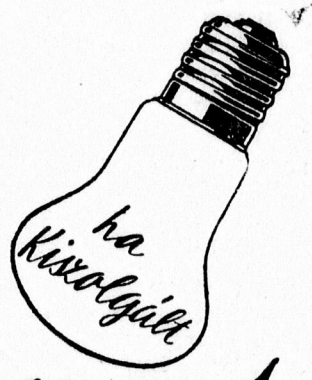
A püspök nem kivánja tulságba vinni a személyes tárgyalásokat és érintkezéseket, ezért a közvetlen személyes érintkezés és tárgyalás céljaira csak a hét három napján, kedden, szerdán és csütörtökön délelőtt tiz órától egyig áll rendelkezésre. A másik négy napját igehirdetésre, kiszállásokra, tanulmányokra és előkészületekre kivánja forditani.

Hangoztatja a püspök, hogy *püspöki hivatalát semmiképen sem kivánja gyorssegélyakciókat lebonyolitó és állásközvetitő intézménnyé kifejleszteni*, mert ennek még a mai kivételesen nehéz időkben sem látja jogosultságát. A püspök ezért segélyezési, álláskeresési vagy hasonló ügyekben csak teljesen hitelre méltó lelkipásztori, esperesi vagy más illetékes hivatalos személytől való ajánlás, illetőleg tájékoztatás alapján áll szóba. De akkor sem azért, hogy *közéletünk kóros »vad-előny« rendszerét, protekcionizmusát még jobban feldagassza, vagy hogy könnyen szerzett alamizsnával a lelkiismeretlen ingyenélést mozditsa elő.*

Végül bejelenti *Révész* püspök, hogy a tanév első felében még egyetemi tanári tisztét is be kell töltenie, ugyhogy február 1-ig nem lesz képes püspöki és igehirdetői teendőit egészükben ellátni.

takarékos

pénztér

a TUNGSRAM KRYPTON lámpa

ÉRTÉKES NEMESGÁZ VAN BENNE, EZÉRT AZ ELHASZNÁLT GOMBAALAKU KRYPTON LÁMPÁT A NEMESGÁZTARTALOM ÉRTÉKÉBEN

Kereskedője visszavásárolja

T

Őszi és téli angol és belföldi gyapjuszövet különlegességek nagy választékban

FELDHEIM IMRE „Posztóház"

Svetits palota.

Tudnivalók a légvédelmi készültség és légiriadó gyakorlatokra

Debrecen sz. kir. város légoltalmi parancsnoka a közeli napokban tartandó „légvédelmi készültség" és légi riadó „gyakorlatokra és későbbi időszakokra vonatkozóan is az alábbiakban tájékoztatja a közönséget:

Tudomásulvétel és ahhoz való szigorú alkalmazkodás végett az alábbiakat közlöm:

A légvédelmi riadójelet Debrecenben a rendőrség épületén (nem a ref. csonkatemplom tetején) elhelyezett vezérsziréna adja.

Ehhez kapcsolódik a Villanygyár szirénája, a Vaggongyár s a m. kir. Tisza István Tudományegyetem gépházának egy-egy gőzkürtje és a templomok harangjai.

Légvédelmi riadójelek:

Szirénáknál időnként váltakozó magasságú u. n. üvöltő hang, ezt a jelet a szirénák egy perces időtartammal félperces megszakításokkal ötször megismétlik. A gőzkürtök 5 percig tartó sok rövid jelzést (búgást) fognak leadni, míg a harangokat 5 percig félre verik.

A „Légi veszély megszünt"

jelet a szirénák és a gőzkürtök hosszú, 5 percig tartó állandó egyhangú üvöltése, illetve búgása, a harangok pedig 5 percig tartó rendes harangozással jelzik.

Légvédelmi riadójel esetén követendő magatartás tekintetében az alábbi rendelkezések irányadók:

a) A hatósági közegeknek (csendőr, rendőr, segédrendőr) felhívásait és utasításait mindenki haladéktalanul és ellenvetés nélkül teljesíteni tartozik.

b) A riadójelző készülékeknek a megszólalásakor nyugalmát mindenki őrizze meg.

Futkosás, megállás, csoportosulás, jajgatás és minden olyan cselekmény, amely pánikkeltésre alkalmas, kerülendő. A pánikot előidézőkkel és a pánikban résztvevőkkel szemben a rendőrség kérlelhetetlen szigorral fog fellépni.

c) Utak, uccák közterek és hidak kiürítendők, az ott tartózkodó, vagy járókelő gyalogosok kötelesek a legközelebbi ház udvari részére sietni

és ott esetleg az épület tartó pillérei mellet, vagy kertes részeiben meghúzódni, ahonnét csak a „Légi veszély elmult" jelzésre szabad távozniok.

d) Az egyes háztulajdonosok kötelesek türni, hogy az uccáról a közönség a ház udvari részébe bemehessen

és ott tartózkodhasson. Éppen ezért nem szabad a háztulajdonosoknak, vagy megbizottaiknak a házak kapujait kulccsal bezárni, vagy egyébként a közönségnek a ház udvarára való bejutását megakadályozni.

e) A háztulajdonos minden olyan bérházban, illetve házban, amelynek husznál több lakója van, amennyiben a Légoltalmi Liga az épület légoltalmi parancsnokát még nem nevezte volna ki,

haladéktalanul köteles az épület lakóiból ideiglenes épület légoltalmi őrséget szervezni és az őrség parancsnokát is kijelölni.

Az épület légoltalmi őrségben való közreműködést a kijelöltek törvényes következmények súlya alatt vállalni kötelesek, kivéve azt az esetet, ha hitelt érdemlően igazolni tudják azt, hogy annak ellátásával őket anyagi, vagy egyéb károsodás éri.

Az őrség feladata, hogy a riadó tartama alatt az épületben és annak udvarán tartózkodók között a rendet fenntartsa, a személy- és vagyonbiztonságot óvja s más kisebb zavaró körülményeket msgszüntessen, továbbá azokat a személyeket. akik valamely törvényellenességet követnek el, a riadó lezajlása után a legközelebbi rendőrnek átadja. Az őrség minden tagját a háztulajdonos nemzeti szinü karszallaggal lássa el. Az őrség tagjai sorában szükség esetén nők is kijelölhetők. Minden tíz személy után 1—1, de legfeljebb 12 fő szerveztessék be.)

Olyan házakban, ahol már van szükség óvóhely, a riadójelre a lakók kötelesek az óvóhelyekre lemenni és ott tartózkodni. A lakások kulccsal lezárandók.

f) A légvédelmi riadójel leadásakor

a sínpályához nem kötött járművek

kötelesek, lehetőleg mellékuccába hajtva az uttest balszélén a járda mellett leállni, lámpáikat kioltani, hajtóerő működését megszüntetni és gondoskodni arról, hogy a jármű meg ne indulhasson. Kerékpárosoknak kerékpárjaikat az egyes házak udvarára kell vinni.

g) A sínpályához kötött járművel ott kell megállni, ahol annak vezetője a légvédelmi riadójelet meghallja. Utkeresztezéseket azonban minden körülmények között szabadon kell hagyni.

h) Hídon haladó járművel a hidat mielőbb el kell hagyni és mellékuccán leállni.

i) A jármű utasainak a járműből ki kell szállni és a legközelebbi kapualjjal bíró ház bejárata alá, vagy az udvarába sietni. A gépjármű vezetőknek, valamint villanyos- és autóbuszvezetőknek és jegyszedőknek a járművön, állati erővel vont járművezetőknek pedig a vonóállat mellett kell maradniok.

Vonóállatok szemei befedendők és a hám huzó kötél (istráng) kioldandó.

j) A járóművekkel csak a Légi veszély elmult" jelzésre szabad elindulni.

k) A helyi hatóságok a közbiztonsági és a karhatalmi szervek, mentők, tűzoltók, a hatósági segélycsapatok járművei. továbbá a m. kir. posta kocsijai, villany, gáz, csatorna fenntartási üzemek segélykocsijai, végül az életveszélyes betegekhez hívott orvosok járművei, a fenti korlátozások alól mentesek.

l) A k) pont alatt felsorolt hatóságoknak, szerveknek, közműveknek, intézményeknek, a riadó alatt is közlekedő, de különleges megkülönböztető jellel el nem látott járműveit — az életveszélyes betegekhez hívott orvosok járműveinek kivételével, — külön megkülönböztető jelzéssel kell ellátni. Ez a megkülönböztető jelzés négyszög alakú fehér alapszínű papirlap, amelynek közepén R betű van, e papirlap rendőrségi hivatalos bélyegzővel van ellátva. Ezt a megkülönböztető jelzést a gépkocsin a szélvédő üvegnek azon az oldalán kell elhelyezni, amelyen a gépjármű adójegye nincs felragasztva. Ez a jelzés kizárólag légi riadó esetén, annak tartama alatt jön figyelembe.

A megkülönböztető jelet a m. kir. rendőrség debreceni kapitánysága adja ki az illetékeseknek.

m) Életveszélyes betegekhez hívott orvosok kiszállások esetén személyazonosságukat igazoló okmányukat tartoznak magukkal hordozni, amit a hatósági közegek felszólítására fel kell mutatniok.

m) **Közterületen helyfoglalási engedéllyel rendelkező árusítók az árusításra kijelölt helyeiket légvédelmi riadó alatt el nem hagyhatják. A „Légi veszély elmult" jelzésre helyeikre eltávozhatnak.**

A nyilt árusítási piacokon megforduló közönség riadó alatt tartozik a piac területén és az azt környező uccákbon lévő lakások udvarára és kapubejáratai alá minél nagyobb területen, minél több lakásba szétszéledni, honnét csak a „Légi veszély elmult" jelzés után távozhatnak el.

o) **Nyilvános helyeken tartózkodók, üzletekben, gyári és ipari üzemekben, továbbá más magán és közművekben foglalkozó egyének, a légi riadó esetén tartózkodási helyüket, illetve telephelyeiket el nem hagyhatják.**

Tartoznak fedett helyen maradni, vagy az illető épület udvarán szétszéledni, illetve az illető épülettömb, vagy telephely légoltalmi riadó terve szerint viselkedni.

Iskolákban, amennyiben a légvédelmi riadó az előadási órák alatt hangzanék el. a tanulók, illetve a hallgatók az intézetből el nem bocsáthatók,

az egyes osztályok a tanszemélyzet által a kijelölt óvóhelyekre vezetendők. Ha óvóhelyek az épületben nem volnának, a védendők az épületnek legmélyebben fekvő részeiben, alagsorban, pincékben, továbbá a kertekben ésudvaron helyezendők el. A „Légi veszély elmult" jelzés után a tanulók, illetve hallgatók hazabocsáthatók.

Légvédelmi készültség elrendelésétől kezdve az összes a szabadba nyiló ajtók és ablakok lefüggönyözendők, illetve

a kivilágitott helyeket úgy kell lepleni, hogy az épületből illetve a kivilágitott helyről semmiféle irányban (még az udvar felé sem) fénykiszürődés ne történhessék. Uccákon, tereken gyufát, öngyujtót, kézilámpát gyujtani tilos.

Az elsötétítés kifogástalan végrehajtására a lakosság a legmesszebbmenő lelkiismeretességgel készüljön föl.

r) A háztulajdonos, vagy a házzal rendelkező, amennyiben az ezt megelőző közigazgatási hatóság utasításainak még eleget nem tett volna és padlástereit vízzel telt tartállyal. vödörrel, homokkal, lapáttal stb. tüzoltó felszereléssel el nem látta, annak haladéktalanul tegyen eleget. A padlás terek lomtalanítása végrehajtandó.

s) Az egyes háztulajdonosok, vagy a lakással rendelkezők, ha udvaraikon fúrott kutak vannak, abban az esetben, ha a város vízvezetéke bármi oknál fogva felmondja a szolgálatot, tartozik a vízfogyasztás céljából odafordulók, vagy menő lakosoknak a kutat rendelkezésére bocsátani.

sz) Ha a közönség házát, lakását bármely oknál fogva önként elhagyná, köteles eltávozása előtt a fenti tűzrendészeti intézkedéseknek eleget tenni és a ház, illetve a lakás őrizetével valakit megbizni, hogy az szükség esetén rendelkezésre álljon.

Aki a fenti tájékoztató pontokba foglalt rendelkezéseket megszegi, kijátsza, vagy annak eleget nem tesz, az az 1935. XII. t.-c. 4. §-a értelmében kihágást követ el s amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik. két hónapig, háború idején pedig hat hónapig terjedhető elzárással büntethető.

Felhívom Debrecen sz. kir. város közönségét, hogy a fent felsorolt pontokat a legszigorubban tartsa be.

Debrecen, 1938. évi szept. hó 23-án.

m. kir. rendőrségi főfelügyelő,
Debrecen sz. kir. város légoltalmi parancsnoka.
vitéz Boskó Mihály

A debreceni ref. Tanitótestület közgyülése

A debreceni református tantestület nagy érdeklődés mellett tartotta meg tanévnyitó tisztujitó közgyülését.

Nagy Lajos elnök meleg szavakkal emlékezett meg a *70 éves Kormányzóról*, aki nemzetünk féltett büszkesége, továbbá *Makláry* Károly püspök elhunytáról, dr. *Révész* Imre püspökké való választásáról, a református világgyülésről s a Kollégium jubileumáról. Megemlékezett a nyugdijba menő érdemes tantestületi tagokról: *Kovács* Kálmán, Z. *Szabó* József, *Varjas* Bálint és *Molnár* Ferencről, kiknek elbucsuztatása a közeljövőben ünnepélyes formák között fog megtörténni. Üdvözölte az ujonnan választott: *Tariska* Margit, *Molnár* György, ifj. *Kovács* Kálmán és *Kalas* Ferenc tanitókat, — kiknek munkásságára Isten áldását kérte.

Egyes tanitói kérdések letárgyalása után nagy érdeklődést váltott ki az uj tisztikar megválasztása. *Nagy* Lajos leköszönő szavai után id. *Törös* Károly korelnök javaslatára a közgyülés távozó elnöknek és tisztikarnak buzgó munkásságáért köszönetet mondott, — majd titkos szavazással elnökké *Szendy* István választatott meg, aki régi, érdemes munkása a tanitóságnak, akitől a tanitóság az egyesületi élet felvirágoztatása érdekében sokat remél. Egyénisége, pedagógiai készültsége s eddigi munkássága után a Testület erre joggal számithat.

Az uj elnök megköszönte a választást, minden erejével azon lesz, hogy a Tantestületben az egységet és az egymás iránti megbecsülést felfokozza. Munkálkodni fog azon, hogy ez a nagy testület minden téren elfoglalja azt a helyet, amelyet sulyánál fogva megérdemel. A tanitóságot maga mellett tudva, személyi érdekeken felül az egyetemesség érdekét kivánja szolgálni. Elnök kijelentéseit a közgyülés nagy tetszéssel fogadta.

A továbbiak során alelnökké: *Bartha* József és *Hadházy* Dániel főjegyzővé vitéz *Nagy* Pál, aljegyzővé H. *Sinay* Gyula, pénztárnoknak *Szathmáry* Elek, könyvtárnoknak *Tóth* Sándor eddigi tisztesek lettek megválasztva.

Végül Ormós Lajos helyébe, ki 3 évtized óta viselt iskolaszéki tagságáról lemondott, iskolaszéki tagul *Szabó* Károly választatott meg.

v. N.

Irodai szaktanfolyam a Naményi Gyorsiróiskolában

A Naményi Gyorsíró, Gépíróiskolában „*Irodai Szaktanfolyam*" kezdődik. Állásba menőknek gyorsított kiképzés. Tanfolyam után államvizsga, állami hivatalokra is képesítő államérvényes bizonyítvány. (Eddig 154 bizonyítványt adott ki az iskola s a végzettek majdnem valamennyien állásban vannak!) Vidékről bejárónak 85 százalékos vasúti tanulókedvezmény. (Rákóczi u. 17.)

Virágot

nem hozhat a kiszáradt faág. — Gyümölcse nincs virág nélkül a fának. Nem érlel gyümölcsöt a fagyos tél szele. Kikeletet is csak a nap melegétől várhatunk. Csak ez. Csak a nap nevel, táplál és éltet minden élőlényt. Minden életet.

Nálunk télen is volt a napnak melege. Akkor! Akkor, mikor a harcokban, — győzelmeinkben hevített a becsületünk. Nem volt ez foltos, nem volt ez szennyes soha. Tele volt a magunk iránti kötelességgel. Mások becsülésével a halál megvetéséig. Tele volt hűséggel a szövetséges szerződésekért. Hűségünket pedig a becsületünk tisztasága töltötte meg az önfeláldozásig.

Lovagiasságunk a magyar jellem volt. Történelmi multunk a dicsőség fénye. Védelmezője volt a nemzetek művelődésének. Mégis gazsággal fizettek meg érte.

Nem fáj már. Nem is sajog ez a barbár megaláztatás.

•

Nemzetek lettek. Nemzetek pusztultak el. Mi meg mégis élünk. Küzdve, — küzdünk keservesen. Már nem is sírunk tovább. Könnyes szemét megtörölte nemzetünk. Az élet és becsület útján haladunk tovább. Mert Isten igazságban él. S él a mi örökéletünk.

•

Elmult. Már elmult a tomboló vihar. Elült a rém. Elmult a vész. A tenger sem háborog. Becsületünket a vihar sem tépdesi.

Méltatlanul kaptuk ezt a rút, pogány korszakot. Méltatlanul a kettős kereszthez. De ítélt az Isten. Nemzet. Számottévő nemzet lettünk. Itt terem a babér.

Ne remegjünk. Csak reméljünk, a csonka hősök megcsonkult honában. Testvéreim. Ti magyarok! Imádkozzatok!!!

Haragosan bár, de már csörtet a béke. Kérdés azonban, hogy urrá lész-e ez az egész világon? Mi igazságot kértünk. Magyar igazságot. Multat a jövőnek.

Hazáért, becsületért. Magyar igázságért folyt, patakzott a vérünk. Nem voltunk bűnösök. Mégis széjjeltéptek. Széttagolva összetoppantottak.

Amíg más nemzetek ma is roszszalkodnak. Veszekednek, egymást ütik, vérik. Addig mi dolgozunk. Az erőink, erényeink nőnek. Világgá szárnyalnak.

Ez a mi fegyverünk. Ez acéloz minket. Régmulthoz. A régi dicsőséghez. Magyar szeretetben a magyar boldogsághoz.

A szenvedésünk tapossa szét Trianon nagy bűnét. Szennyes gyalázatát. Ez fogja legyürni. Ez fogja kiverni régi határaink országbontó, nemzetrontó kufárjait.

Ez a magyar fegyver a krisztusi hitnek az életiskolája. Szenvedésünkben nem hagytuk el az ezeréves multat. Mert éreztük, — megbecsültük benne az ész, jellem becsület és a magyar kard alkotásait.

•

Jól építették őseink e várakat. S ha mégis bántanak, ide joggal menekülhetünk. Ezeken alapszik a mi nemzeti életünk. S ez táplálta, ez erősítette a világháborúban a német haderőt.

Ma már békére vágyik minden itt a földön. Ez pedig csak a magyar igazsággal érik el.

•

Hideg harmatok is járnak. Eljön a tél megint, de becsületünk után nem jöhet a gazság.

Hőseink sírjában gyökeret ver minden hősi porszem. Lelkeinkbeni melegíti azt a fagyos tél szele. Megjön a kikelet. Bimbókat hajtogat. Virágokat termel. Meghozza s megérleli a gyümölcsöket!

Tépje most le minden magyar minden virágszálát. Vigyük, helyezzük a hőseink sírjára. Ugy kösziintsük.

Emlékezzünk! Ő érettük! Velük imádkozzunk!!!

szentpáli Gavallér Lajos
nyug. táblabiró.

A kollégiumi jubileum során az egyházzenei hangversenyt a Nagytemplomban rendezik meg

Beszámoltunk már arról, hogy a Kollégium 400 éves jubileumán rendezett ünnepségek során egyházzenei hangversenyt is rendeznek. A rendezőség megállapitása szerint a Csokonai Szinházban rendezték volna meg a hangversenyt. A nagy érdeklődésre való tekintettel a Csokonai Szinház nézőtere már szüknek bizonyul a közönség befogadására és igy a hangversenyt a Nagytemplomban tartják meg.

Az egyházzenei hangversenyt október 4-én este hét órakor tartják meg. A Kollégiumban a hangversenyiroda kedden megkezdi az előjegyzését a jegyeknek. Az iroda délelőtt 10 órától déli egy óráig nyitva.

Mesélje az öregapjának,

aki annak idején még tüzelőszert faló kályhákat használt, hogy az Ön lakásába beállitott izléses kivitelü Gyöngykályha milyen meleget áraszt a legolcsóbb szénfajta, a gyöngyszén használata mellett. A sok kifogás, panasz elmarad, a szeszélyes és téli időjárásban egyenletes meleget áraszt a Gyöngykályha, kezelése kényelmes, egyszerü. Nagy megtakaritás érhető el. Cserépkályhájába is beépithető a hasonló rendszerü Gyöngy előtét. Gyártja: Magyar Radiátorgyár R. T., Budapest. Városi üzlet: I., Andrássy ut 13. Kapható minden jobb vaskereskedőnél.

Férfi átmeneti kabátok,
Női átmeneti kabátok,
Női ruhák,
Férfi ruhák, bőrkabátok
Óriási választékban!
Takarékosság bevásárló helye.
MAGYAR RUHAIPAR
Bika szálló.

KÖZERDEKŰ LEVELEK

A homokkerti autóbuszjáratról

A Homokkert lakossága hónapok óta várta türelemmel, hogy megindul-jon a Szabó Kálmán uccán az autóbusz közlekedés. A forró nyári időben, kánikulában, mikor a perzselő hőség ellen szívesen menekült volna ki a nagyerdei strandfürdőre, áhítva s szorongva várta napról napra, hogy megindul onnan az autóbusz közlekedés s ne kelljen nekik a nagy melegben s homokkerti porfelhőben gyalog félóráig vánszorogni míg kiérnek a nagyállomási villamos megállóig. Sajnos hiába vártak. Valami felsőbb hatalom úgy látta jónak, hogy a kánikulában a homokot tapossák izzadjanak, s a port nyeljék.

Na de nincs olyan hosszú, aminek vége ne lenne s a nyár elmúltával s a fecskék elköltözésével megjelent végre egy szép fehér galamb, egy szép fehérre mázolt autóbusz képében.

Nosza megváltozott a homokkertiek szomorú ábrázata. Öröm újjongással, kendőlobogtatással fogadták a várvavárt szállítójárművet. A piacra járó háziasszonyok megkönnyebbülten sóhajtottak fel, mert nem kell már ezután a nagy megrakott kosárral cipekedni, az iskolás gyerekek meg egyenesen siu indián üvöltéssel üdvözölték a kocsit. Szegénykék óra számra tipegtek eddig a Homokkertből be a városba.

De jaj, kora volt az öröm, mert az örömbe ürröm vegyült. Még pedig a következő okokból:

1. A homokkerti új köves utat még mindig sok helyen tenyérnyi széles homokréteg fedi, amit még az útépités alkalmával szórtak rá. Amikor az autóbusz végigszáguld rajta, úgy néz ki a Szabó Kálmán ucca, mint amikor a Saharai sivatagon a Sámum szele viharzik át. Ott se látni se lélegzeni nem lehet. Le kellene sepertetni már a homokréteget az úttestről, s a reggeli közlekedés megindulta előtt locsolókocsinak kellene végig menni az uccán.

2. Addig, amíg a villamoson még a szakasz átszálló sem kerül bele többe, mint 16 fillér, itt, egyetlen uccán 16 fillérbe kerül a jegy! — Ezt a kalkulációt a Homokkert lakossága nem bírja ki. De ez mindentől eltekintve igazságtalan is. Tessék elképzelni: A jegy nem jogosit átszállásra sem. Ha már most egy homokkerti háziasszony a piacra akar menni bevásárolni, úgy váltani kell egy jegyet az autóbuszra az állomásig, amely belekerül 16 fillérbe. Az állomásról a Csapó uccára szakaszátszálló 16 fillér, onnan vissza a nagyállomásig villamoson 16 fillér, onnan autóbuszon a Szabó Kálmán uccára 16 fillér. Ez összesen 64 fillér.

Hát kérem jó uraim! nem gondolják, hogy a mai viszonyok mellett ez mégis csak — enyhén szólva — túlzás?

S mi ennek az árpolitikának a gyakorlati következménye? — Hogy az autóbusz állandóan üresen jár!

Ha azt akarja az igazgatóság, hogy a kecske is jól lakjon s a káposzta is megmaradjon, tehát hogy ők is telekocsit járassanak s bevételük legyen, s a homokkertieknek is meglegyen a közlekedési lehetőségük, fogadják meg propositiónkat! És pedig:

1. Egy egyszerű jegy ára legyen 10 fillér.

2. Egy menettérti jegy 16 fillér.

3. Egy villamossal kombinált szakasz, vagy szakasz átszálló 24 fillér.

4. Egy villamossal kombinált átszálló jegy egész vonalra 32 fillér.

Ez esetben mindkét oldalról közmegelégedésre oldódik meg a homokkertiek oly sokat vajudott közlekedési problémája.

A homokkerti lakosok nevében:
Debreczeni Gyula
földbirtokos, Szabó Kálmán u. lakos.

Lakásmérleg

A város területén augusztusban keletkezett egyszobás lakás: 6, kétszobás: 5, háromszobás: 1, négyszobás: 2. Megszünt egyszobás: 1, kétszobás: 3, háromszobás: 2 lakás.

Épitési engedélyt kértek

A mult héten épitési engedélyt kértek: Takács József Nagycsere 51. kamarát, Rozsa Erzsébet Táncsics u. átalakitást és kerítést, Mogyorósi Ferenc Mátyás király u. 45. Kardos Sándor Kender u. 13. toldalékot, Oláh István Vendég u. 4. sz. bontást, műhelyt és raktárt, Csontos József Hajnal u. 1. kerítést épit, dr. Gergely Jenő Péterfia 16. homl. vakolat javitást, Őry István Bethlen u. 30. vakolat javitást.

Búcsú Faller Gusztávtól

Faller Gusztáv bányatanácsost Budapestre az iparügyi minisztériumba helyezték.

Kevesen vannak Debrecenben, kik e nevet nem ismerik. Neve szinte eggyéforrt Debrecen idegenforgalmával, gazdasági fellendülésével. Ő volt az, aki éjt nappá téve dolgozott fáradhatatlanul, kisded munkás csapatával Vérvölgyön, Hajduszoboszlón, majd Debrecenben az Acsádi uton, hogy végül Bükkszéken folytassa tovább áldásos müködését.

Háboru után, a huszas évek elején jött Debrecenbe, mint bányamérnök. Az átkos trianoni szerződés megfosztotta Magyarországot ásványkincseitől, gyógyvizétől és földgázától. Ekkor vetődött fel az a terv, hogy a nagy magyar medencében keresnek, kutatnak, mert számos jel arra mutat, hogy a kutatás eredményes lesz. És megkezdődött a lázas keresés, Faller Gusztáv kiköltözött fiatal feleségével Hajduszoboszlóra és a közeli Vérvölgyön megkezdődött a furás. Ez a furás azonban nem hozta meg a várt eredményt. *De Faller Gusztáv nem lankadt s igy Hajduszoboszló alatt ismét megkezdődött a munka. Most már a vérvölgyi tapasztalatok alapján.* Itt már sokkal nagyobb szakértelemmel *és óvatossággal dolgoztak és megis lett az eredmény.* Az egész világot bejárta a hir, hogy Hajduszoboszlón *76 fokos forróviz tört fel, hatalmas mennyiségben.* Hogy mit jelent ez a viz Hajduszoboszlónak, arról nem kell sokat beszélni és irni. A fürdő által és a most bevezetet gyógyviz révén szinte beláthatatlan perspektiva előtt áll. Nem is beszélve arról, hogy Hajduszoboszló világitása is a fürdőnek köszönheti létét. Az biztos, Faller Gusztáv örökre beirta nevét Hajduszoboszló történetébe.

Faller Gusztáv.

A jól sikerült munka után a pihenés korának kellett volna jönni. De Faller Gusztáv nem pihent. — Debrecenbe költözött és most már az acsádi utra tette át müködése szinterét. Hogy miért, azt mindenki tudja. Pávay Vajna Ferenc főgeologus itt jelölte ki azt a helyet, ahol minden lehetőség szerint van mit keresni. Felállitották a furótornyot és a kis lelkes csapat hozzáfogott a munkához. Rengeteg nehézséget kellett itt is leküzdeni. *Hol a furó törött el, hol sziklás talajon akadt meg a furó. Ilyenkor aztán kezdődhetett a munka előlről. Idegtépő munka volt. De remény kecsegtetett.* Aki kint volt az acsádi uton, mint e sorok irója, az tudja, hogy mit jelentett az éjjeli munka odakint. Meg kellett küzdeni az időjárás szeszélyével, hideggel, faggyal. Sár és piszok, iszap volt minden ember. *És Faller Gusztáv ilyenkor mindig kint aludt. Szivta egymásután a cigarettákat és bátoritotta a már-már kidülő, holtrafáradt embereit.* A telep közepén gumicsizmában, nyakig sárosan még arra is ráért, hogy tréfákkal szórakoztassa a munkásokat.

Ő volt az, aki sohasem vesztette el az optimizmusát, aki mindig hitt abban, hogy a jól végzett munka meghozza a gyümölcsét. És neki lett igaza. *Az eredmény őt igazolta a kishitüekkel szemben. Feltört a gáz és a viz. Hála Istennek, olyan mennyiségben és minőségben, amilyenre nem is számitottak.* És megkezdődött a lázas munka befejezése, a viz és a gáz hasznositása. A feltörő gázt csöveken a gázgyárba vezették, hogy a közvilágitásba kapcsolják. Ezzel egyidejüleg megkezdődött a nagyerdei strand épitése, hogy csodájára járjanak szerte a nagyvilágban. *Hajduszoboszló után Faller Gusztáv Debrecen város történetébe is beirta a nevét örök időre.*

Azt talán fölösleges is mondanunk, hogy a felsőbbség észrevette ezt a sziszifusi munkát *és Faller Gusztáv először főmérnök, majd egy pár évvel ezelőtt bányatanácsos lett. Őt igazán méltóképen érte a magas kinevezés.*

Faller Gusztáv másfélévtizedig lakott Debrecenben. Sokan ismerték, még többen szerették. Szerették barátai, mégjobban munkásai. *Most Budapestre költözött, az iparügyi minisztérium bányászati osztályán teljesit szolgálatot. Hisszük, hogy ott is csak barátokat szerez magának és szakértelmével, lankadatlan munkásságával még sokat tesz hazájáért.* Annyit üzenünk neki, hogy Debrecen nem felejti el soha.

Sz. T.

Az új doktorok.

Az első doktorráavatás az uj egyetemi esztendőben

Dr Bacsó Jenő rektor nagyhatású beszéde

Az új tanév első doktorráavatása volt tegnap délben a Tisza István tudományegyetem aulájában. Ünnepélyes keretek között, nagyszámú közönség előtt avatták Biró Sándort, Kovács Zoltánt, Kovács Lajost, Nagy Vilmost, Alsószechey Serly Kálmán, Dávid Istvánt, Hunyadi Jánost, Balogh Zsigmondot, Biky Sándort, Solt Lászlót és Fülöp Andort a jogtudományok doktorává, Tomay Dezsőt a bölcseszettudományok, Fa-

Egykori kép a debreceni Mélyfurásnál. Faller Gusztáv az akkori városi vezetőség körében.

ragó Sándort, Vágh Lajost, Nemes Istvánt, Kálmán György Istvánt és Ehrmann Gézát pedig az orvostudományok doktorává avatták.

Az új doktorokhoz dr *Bacsó Jenő* egyetemi ny. r tanár, ezidei rektor magnifikus intézett nagyhatású, gondolatokban gazdag beszédet. Beszédében megemlékezett arról, hogy a most folyó esztendő a magyar nemzetre örvendetes évfordulókat hozott. Ebben az évben ünnepeltük a magyarok nagy királya, I. István halálának 900 éves, majd a Himnusz halhatatlan költője halálának 100 éves évfordulóját s közelesen ünnepelni fogja annak az ősi Kollégiumnak 400 éves jubileumát, mely a Tisza István tudományegyetemet megelőzően ebben a városban évszázadokon át müvelte a tudományokat. Ezek az évfordulók a magyar faj életerejét, képességét hirdetik. De hogy a magyar faj ilyen lehetett, azt köszönhetjük I. István királyunk nemzetmentő munkájának. Nagyon nehéz dolog volt az ő munkája és küzdelmes, emberfeletti teljesitmények sorozata az élete.

Ezután a következő szavakkal fordult az ifjúsághoz *Bacsó* rektor:

— *Doktor Urak!* Ha egy király így akart és tudott dolgozni, mennyivel inkább kell Önöknek s nekünk mindnyájunknak küzdeni, hogy a szentistváni alkotások örökre megmaradjanak. Doktori diplomájukat Önök is kitartó munkájuk elismeréséül és jutalmául kapták, de ne feledjék el, hogy a doktori cim nem arra való, hogy vele hivalkodjunk, hanem az igen súlyos kötelességeket ró annak viselőjére: tudományukat a haza és embertársaik javára tovább fejleszteni s a doktori cim méltóságának megfelelőe nélni.

— Ebben a szentistváni esztendőben arra kérem Önöket, mint igaz magyarokat, hogy ragaszkodjanak mindig törhetetlenül a magyar hazához, annak alkotmányához s a Szent Korona tanához.

Országos vásárok

Szeptember 25-én, vasárnap: Békés. 26-án, hétfőn: Dombovár; Dunavecse, Fertőszentmiklós, Hercegfalva, Jászkarajenő, Kálóz, Karcag, Kecskemét, Kisköre, Kömlő, Nagyberki, Nagyigmánd, Nova, Pétervására, Püspöknádas, Sajószentpéter, Szeghalom, Szigetvár, Tiszdob, Tolnanémedi, — 27-én, kedden: Demecser, Dunavecsem, Mezőkomárom Sásd. — 28-án, szerdán: Biharnagybajom, Eger, Kiskunfélegyháza, Mezőkomárom, Porcsalma, Szentgotthárd, Zirc. — 29-én, csütörtökön: Csepreg, Csorna, Devecser, Gyönk (búcsúvásár), Gyulakeszi, Karád, Liget, Mája, Nagykálló, Nemesdéd, Püspökladány, Tiszalök, Törje, Vasvár, Zirc. — 30-án péntek: Földeák, Kaposmérő, Mezőberény, Véménd, — Október 1-én, szombat: Földeák, Kisújszállás (havi), Kocsola, Mezőberény.

— **Szerelmes lett egy szép cigányleányba** Erdős János böszörményi legény és mivel szülei ellenzése miatt a leányt nem vehette feleségül, elkeseredésében felakasztotta magát. Meghalt, mire rátaláltak. A debreceni ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Véres adatok a felvidéki magyarság huszesztendei szenvedéseiből

A felvidéki magyarságnak két évtizedes szenvedéseiből, a cseh terror borzalmas orgiáiból közlünk alább néhány részletet. Ezekben a vérrel és kegyetlenséggel tele esetekben feltárul a cseh légionisták gyáva orgyilkosságainak, visszataszitó emberkinzásainak, minden vérlázitó momentuma.

Az orgyilkos cseh légió rémuralma

A fegyvernélküli, védtelen magyar lakosságot rémület szállta meg arra a hirre, hogy jönnek a légionisták. Hiszen ezek szibériai hirhedt visszavonulásuk közben a gyáva kegyetlenkedéseknek, orgyilkosságoknak hosszu sorát követték el, orosz muzsikok százait és ezreit kinozták meg a pánszláv testvériség jegyében, kiszolgáltatták Kolesakot a vörös hóhéroknak és az ellenforradalmárok elrablott aranyával tértek vissza. A légionisták nem voltak méltatlanok hirnevükhöz, senkinek az élete sem volt tőlük biztonságban. Mindenfelé haláltosztó fegyverek dördültek. Poprádon a cseh légionisták két vasutast lőttek agyon. — Egyéb bünük nem volt, csak az, hogy az állomás épülete előtt magyarul beszélgettek. Rózsahegyen 1918 decemberében az utcán terítették le a Korvin-testvéreket. A fiatal *Korvin*-leány nemzeti kokárdát tüzött ki s ezért durván rátámadtak, ütlegelték. Fivére a megtámadott segitségére sietett, mire mindkettőjüket lelőtték. Az abaujmegyei *Buzitán* tizenkét magyar gazdát lőttek le, Perényben pedig négy parasztgyereket lőttek agyon, akik semmit sem vétettek. Udvardon, Köbölkuton magyar gazdákat akasztottak fel a légionáriusok. Az aranyosmaróti kaszinóban egy cseh tiszt tört rá egy szórakozó magyar társaságra. *Jakubovich* József táblabirót, *Patay* László birtokost, *Ruffy* Ferenc megyei tisztviselőt agyonlőtték, *Deák* Ferenc törvényszéki jegyzőt sulyosan megsebesitették. *A még pihegő, vérző testeket teljesen kifosztották,* pénzüket, értéktárgyaikat elrabolták. A tetteseknek semmi bántódásuk nem történt, a felsőbb katonai hatóság az ilyen esetekben azt a stereotip választ szokta adni, hogy »*a tettesek felderitése nem sikerült*«.

Még egy hónap sem telt el bevonulásuk után és most már a Felvidék egész lakossága, magyarok, németek és a jóérzésü szlovákok tiltakozása fordult a huszita zsebrákok utódai ellen. Mindenki rádöbbent arra, hogy a *wilsoni önrendelkezés jelszava alatt milyen gyalázatos játék ment végbe.*

A négyéves háboru után kimerült föld megmaradt élelmiszerét, gabonáját, zsirját, husát elvitték Csehországba és Morvába, de nem a Szudéta-vidékre, amely már a háboruban is a volt Monarchia leginségesebb területe volt és ahol 1918 telén csak ugy tizedelte a németeket az éhtifusz. Prága, Brünn, Olmütz, Pilsen, Tábor és a többi cseh város lakossága lakott jól a felvidékiek éléskamráiból elrabolt ételből. Polgárság, munkásság, parasztok felháborodottan tiltakoztak a türhetetlen rekvirálások ellen, mind hiába, aki ellenszegült, letartóztatták. Amikor Kassáról már minden élelmiszert elszállitottak és a lakosságot az éhinség veszedelme fenyegette, *Székács* János zsupán az előtte megjelent küldöttségnek azt a cinikus tanácsot adta, hogy Kassa lakossága forduljon Magyarországhoz élelmiszerért. A városi tanács nem tehetett egyebet, küldöttséget menesztett a bolsevista felforduláshoz előtt álló Budapestre, hogy a magyar kormánytól élelmiszert kunyoráljon a kifosztott Kassa lakosai számára.

A cseh elnyomás olyan mértéket öltött, hogy február elején minden előkészités, megszervezés nélkül a sanyargatott ország egyöntetüen szembefordult a hatalom gyakorlóival. A fegyvertelen nép nem szállhatott a fegyver erejével szembe az állig felfegyverzett légionistákkal, de *az a néma tüntetés, amely Pozsonytól Kassáig megállitotta a munkát, az élet a megszállott Felvidéken, talán még döbbenetesebb volt, mint a fegyveres zendülés.* Az őslakosság soraiban megszünt minden társadalmi, felekezeti különbség: az egész nép egyöntetüen vett részt ebben a méltóságteljes demonstrációban. Minden városban, faluban három napra megszünt a munka. A vonatok nem közlekedtek, a hivatalnokok otthagyták iróasztalukat, a tanitók hazaküldték növendékeiket, a birák elküldötték a tárgyaló feleket, dermedt, halálos némaság borult a földre.

A pozsonyi vérfürdő

A megszállók a huszita hagyományok szellemében feleltek erre a néma tiltakozásra. Ujból fegyverek dördültek, de most már nem egyes szerencsétleneket vettek üzőbe fegyverükkel, hanem védtelen, fegyvertelen népsokaság ellen fordult gyilkoló eszközük. A Csehszlovákiába kényszeritett népek mártirjainak sorában *az első áldozatok magyarok voltak.* A pozsonyi sortüz február 12-én dördült el és csak három héttel rá forditották a hóditók fegyverüket az önrendelkezési jogot követelő szudétanémetek ellen. Pozsony véres szerdája 21 nappal előzte meg Reichenberg véres keddjét.

Az ősi koronázóvárosba január elsején vonult be a megszálló sereg. Az antant megbizásából olasz parancsnokság alatt végezték a megszálló katonai müveleteiket. Pozsonyba *Boriani* tábornok vezérletével vonultak be és *Barecca* Róbert ezredes, egy tetőtől-talpig derék, egyenes jellemü, igazságszerető katona vette át a város parancsnokságát. De a csehek vad szenvedélyét ő sem tudta megfékezni. A hangulat végzetesen akkor romlott meg, amikor a szlovák kormány Srobár vezérletével székhelyét Zsolnáról Pozsonyba helyezte át. A hivatalnokokat, iskolákat, szakszervezeteket kényszeritették, hogy a kormány bevonulási ünnepségén részvegyenek. A német és magyar munkásság egyöntetüen visszautasította ezt a követelést. Az egyetem is megtagadta a részvételt, mert »lelkiismeretével nem tartotta összeegyeztethetőnek az olyan ünnepségen való részvételt, amely Magyarország megcsonkitásával kapcsolatos.« A kormány első aktusa nyomban a boszszué volt. Az egyetemet bezárta, a szakszervezetek vezetőit internálta. Erre a munkásság kétnapos sztrájkkal felelt s a sztrájk hulláma az egész Felvidékre kiterjedt. Február 7-én a munkásság képviselőit a kormány tárgyalásra hivta meg, mert attól tartott, hogy a sztrájk az egész Felvidéken felboritja az amugyis labilis csehszlovák uralmat. Tizenegy pontból álló követelést terjesztettek elő a munkásság képviselői. Az első pont arról szólt, hogy a *Felvidék népe, amely az önrendelkezési jog fenntartásával fogadta be ideiglenesen a megszálló csapatokat, követeli, hogy önrendelkezési jogával élhessen. Ivánka* Milán, aki akkor a szlovák kormány belügyi referense volt, kijelentette, hogy kormánya is az önrendelkezés jogának álláspontján van. *Ennek a jognak hangoztatásáért a mai válságos napokban a cseh kormány kivételes állapotot léptetett életbe a magyar területen is!* Olyan huzavona kerekedett most a 11 pont körül, mint aminőnek mostanában volt a világ szemtanuja a Heinlein-féle nyolc pont körül. A munkásság vezetői látták, hogy a kormány részéről a tárgyalásoknak csupán időnyerés a céljuk, ezért február 9-én, vasárnap ujból kimondták az általános sztrájkot. — Megdermedt az élet Pozsonyban. Nagy és szent tüntetés volt ez, nyolcvanezer ember egyhangu népszavazása a cseh uralom ellen...

Vér mindenütt

Miután a nagyszerü manifesztáció megmutatta a hatalomnak Pozsony akaratát, a munkásság vezetői elhatározták, hogy ujból felvétetik a munkát. Február 12-én, szerdán délelőtt *Brunner* Richárd rendőrfőkapitányból kieszközölték az engedélyt, hogy délután a vásárcsarnok előtti térségen népgyülést tarthatnak és ezen szólitják fel a munkásságot a munka felvételére.

Már két óra után nagy tömeg gyülekezett a térségen. Egész jelentéktelen incidesből támadt a vérfürdő. Egy cseh katona haladt át a téren és *le akarta tépni az egyik gyerek nemzetiszinü kokárdáját.* Ehhez nem volt joga, hiszen *Piccioni* tábornok, az országos katonai főparancsnok rendeletben hagyta meg, hogy a magyar szineket kokárdákat, feliratokat nem szabad bántani. Ám a csehek végig a Felvidéken hajtóvadászatot tartottak arra, aki magyarul beszélt, magyar kokárdát tüzött ki, az esti órákban pedig offenzivát inditottak a magyar cimtáblák ellen. — Most is sárba tiporta a cseh a magyar fiu szalagját és erre a körülállók felháborodásukban nekitámadtak. A katona egyenesen a kaszárnyába rohant és öt fegyveres légionáriussal tért vissza. Feltüzött szuronnyal támadtak a tömegre, az első áldozatot hátulról döfték le, azután tüzelni kezdtek. A tömeg kétségbeesetten menekült, de az esztelen lövöldözés nem szünt meg. *Barecca* ezredes autón sietett a vérengzés szinhelyére és visszarendelte a katonákat, akiknek a száma közben tetemesen felszaporodott.

A csehek dühe azonban nem ismert megállást. A Vilmos császár tér egyik házából nemzeti zászlót dobtak a tömeg közé — amint később kiderült, a zászlót *Niederhauser Károly* egyetemi hallgató dobta le, keservesen kellett megszenvednie ezért! — egy legényke megragadta a szent jelképet, felkuszott az egyik utcai lámpára és kitüzte a zászlót. Ujból ropogni kezdtek a fegyverek; az első golyó a szerencsétlen fiut találta, aki holtan zuhant alá. *Barecca* ezredes autója visszafordult, de amire a térre érkezett, a halottak vére festette pirosra a havat s jajgatás töltötte be a teret. Az ezredes felemelkedett, hogy rendet teremtsen, ekkor azonban egy légionárius puskatussal ugy fejbesujtotta, hogy ájultan roskadt az ülésre. A csehek most már megostromolták a környező házakat, fellőttek az ablakokba, belőttek a kapuk alá és azzal az ürüggyel, hogy az egyik házból lőttek rájuk, felrontottak a Baross-utca és Dobrovits-utca sarkán álló házba, összeszedték annak férfilakóit. *Bartel* János vármegyei főjegyzőt, *Morberger* József királyi tanácsost, dr. *Bohunczky* Jenő törvényszéki birót, dr. *Hörnes* Károly ügyvédjelöltet, *Bognovini* Lajos kéményseprőmestert és ütlegek, szitkok között kisérték őket a fogházba, ahol 24 órán át tartották fogva őket, mig ártatlanságuk kiderült...

Az állami kórház hullaházában pedig hat holttest feküdt a jégtömbökön: *Kubecsh* Vilmos 17 éves fémipari szakiskolai tanuló, *Kovács* Gyula 28 éves nős hadirokkant, *Sós* Ferencné, városi kocsis neje, *Albrecht* Károly volt tengerész, *Lukes* Ferenc és *Heringes* Ferenc szabó. — a kórház ágyain pedig huszonhárom többé-kevésbbé sulyos sebesült hirdette még a légionisták pozsonyi hőstettét...

NIKOPÁLL szipkában

Minden dohánytőzsdében kapható! **NIKOPÁLL betéttel dohányozzon,**

A elegáns bakelit szipka és 5 betét ára . . . . . 1·50 P

1 betét, mely 40 cigarettára elég —·16 P

mert az egészségre ártalmas nikotin, pyridin, kátrány, gyanta stb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe

Autós vándorkórházat kapnak az elhagyott vidéki helyek

Az országos közegészségügyi intézet nagyszabásu hadjáratra készül a falun pusztitó betegségek és a hiányos egészségügyi állapotok leküzdésére. A zöldkeresztes védőnők munkája eddig is nagy sikerrel járt és a Közegészségügyi Intézetben, ahol egészségügyi térképeken nyilvántartják a hazánkban pusztitó betegségek mindenkori állását, ki tudják mutatni, hogy egészségügyi intézményeink eddig milyen eredményeket értek el.

A vándorkórházak elsősorban a malária, tüdővész és fogbetegségek ellen veszik fel a küzdelmet. Szó van arról, hogy Szabolcsban malária kutató intézetet állitanak fel, ami annál inkább indokolt, mert hisz éppen ott fordult elő több esetben malária megbetegedés, sőt onnan behurcolták a betegséget Debrecenbe is.

A veszedelmes népbetegségek leküzdésére és meggátlására rövidesen megkezdik munkájukat az ugynevezett »vándor-röntgengépkocsik«, röntgen géppel tökéletesen felszerelt autók, amelyek eljutnak a legkisebb lakott helyre is, hogy müködésükkel küzdjenek a magyar egészségügy előrejutásáért.

METEOR MOZI MŰSORA

Ma: 3—5—7—9 órakor! **„Pusztai szél"** magyar film! Kisérőmüsor: **„A forrongó Kina".**

Szerdán: „Volga hőse".

Péntektől a **„Fekete gyémántok."**

A legtöbb színész Debrecenből kerül Pestre

A pesti direktorok szeme a Csokonai színház társulatán van

Érdekes művészeket mutatunk most be. A Csokonai színház új társulatának egyik legérdekesebb művésznőjével: Moory Lucyval kezdjük.

ERŐS DRÁMAI MÜVÉSZNŐ, AKI PRIMADONNA IS TUD LENNI

Az új prózai együttes erőssége egy nagyon szép, fiatal asszony: **P. Moory Lucy.** Kitűnő alakú, szőke nő és egészen **egyéni, meleg hangja van.** Alakítókészsége frappáns: mindig tud valami ujat nyujtani. **Fiatal színésznő, mindössze két éve van színpadon.** Az akadémiából egyenesen Miskolcra került, ott töltött két évet. A közönség nagyon kedvelte, direktora is becsülte és Horváth Árpádnak nehezen sikerült elhódítani társulata számára.

Erzsébeten a Hatodik emeletbeli alakítása szerezte meg számára az első zajos tapsokat. Alakításával nagyon belelopta magát a közönség kegyeibe. Tegnap este: **mint primadonna**

Moory Lucy.

mutatkozott be, meglepő sikerrel. Azt hiszem kevés drámai színésznő tudná ezt utána csinálni például az Ide gyere rózsám primadona szerepében.

Előadás közben öltözőjében gratuláltam neki ehhez az alakításhoz.

— Higyje el, pedig nem imádom az operetteket. **Az én igazi terrénumom az erős dráma** és boldog lennék, ha soha énekes darab előadásában nem kellene részt vennem. Direktorunk politikája azonban az, hogy minden szerepkörben kíván bennünket foglalkoztatni. ahol csak megálljuk a helyünket.

— Örülök, hogy ha már Miskolcot elhagytam, Debrecenbe kerültem. Remélem **alkalmam lesz hamarosan bebizonyítania debreceni közönség előtt, hogy érdemes vagyok a becsülésre, szeretetre.** Még nem tudom, miben mutatkozom ott be.

— A színész vágya, mennél többet játszani és ez alól én sem vagyok kivétel. Nekem is az a kívánságom, hogy a debreceni szezon alatt mennél többet szerepelhessek majd.

A legtehetségesebb fiatal szinészek Debrecenben lesznek

A debreceni színház igazgatását amikor **Horváth** Árpád elvállalta programadásában benne volt, hogy a kolozsvári Nemzeti Színházat igyekszik pótolni. Tudniillik békében **a kolozsvári szinház volt az a hely, ahonnan a pesti színházak utánpótlásaikat elsősorban kapták.**

Amikor például a Vígszínházat megnyitották, **majdnem az egész kolozsvári Nemzeti Színházat felhozta Ditrói Mór, az első direktor.**

A kolozsvári színház elvesztését nagyon megérezték a fővárosi színházak utánpótlás szempontjából. Végig kellett járniok a vidéki társulatokat, míg egy-egy színészre akadtak.

Azóta fordult a helyzet, mióta Horváth Árpád igazgatja a Csokonai színházat. Azóta tudják Pesten, hogy **a debreceni direktor maga köré gyüjtötte az ország legtehetségesebb fiatal színészeit,** akiket szeretettel nevel. tanít: hogy aztán elhódítsák tőle a pesti színpadok. **Egyetlen vidéki direktor sem dicsekedhetik azzal, hogy két év alatt annyi tagot vittek volna tőle a fővárosba, mint Horváth Árpád.**

Az új fiatal színészek között van egy tehetséges fiu: **Kállay Ferenc** a neve. Most került ki Rózsahegyi Kálmán iskolájából. Ott a Romeoban

Kállay Ferenc.

vizsgázott nagy sikerrel.

— Nagy ambicióval jövök Debrecenbe, mert tudom, itt lesz alkalmam bebizonyítani, érdemes vagyok-e magyar színpadra vagy sem. Horváth igazgató úr szeretettel foglalkozik velem, biztat és tanít.

— Persze tudom, még várnom kell, amíg nagy szerepeket kaphatok, de én boldogan veszem a kis szerepeket is. Hiszen ezekben is lehet produkálni.

— Remélem a debreceni közönség kegyeibe férközöm és hasznos tagja leszek a Csokonai színház híres együttesének.

Horváth Ferenc is visszajön

Horváth Fernec nem ismeretlenként kerül Debrecenbe. Hiszen csak pár hét előtt tapsolt ennek a nagyon tehetséges fiatal színésznek Debrecen város közönsége. Horváth Árpád a Bánky-társulattól hódította el, melynek egyik erőssége volt. Pesterzsébeten eddig a legkülönbözőbb szerepekben lépett fel és ha csak pár szavas volt is mondanivalója: akkor is taps kísérte, amikor a színpadról kiment.

Erről a fiatal színészről **Egyed** Zoltán, az ország egyik legkomolyabb, legszigorubb kritikusa azt írta: **ő fogja hamarosan valamelyik pesti színpadon pótolni a régen nélkülözött igaz sihedert színészt. És Egyed Zoltán ritkán téved.**

Valami hallatlan könnyedség, igazi sihedersség van ennek a fiatal színésznek a játékában és ez teszi nagyon vonzóvá alakítását. ha ebben a szerepkörben lép fel. De éppen olyan

Horváth Ferenc.

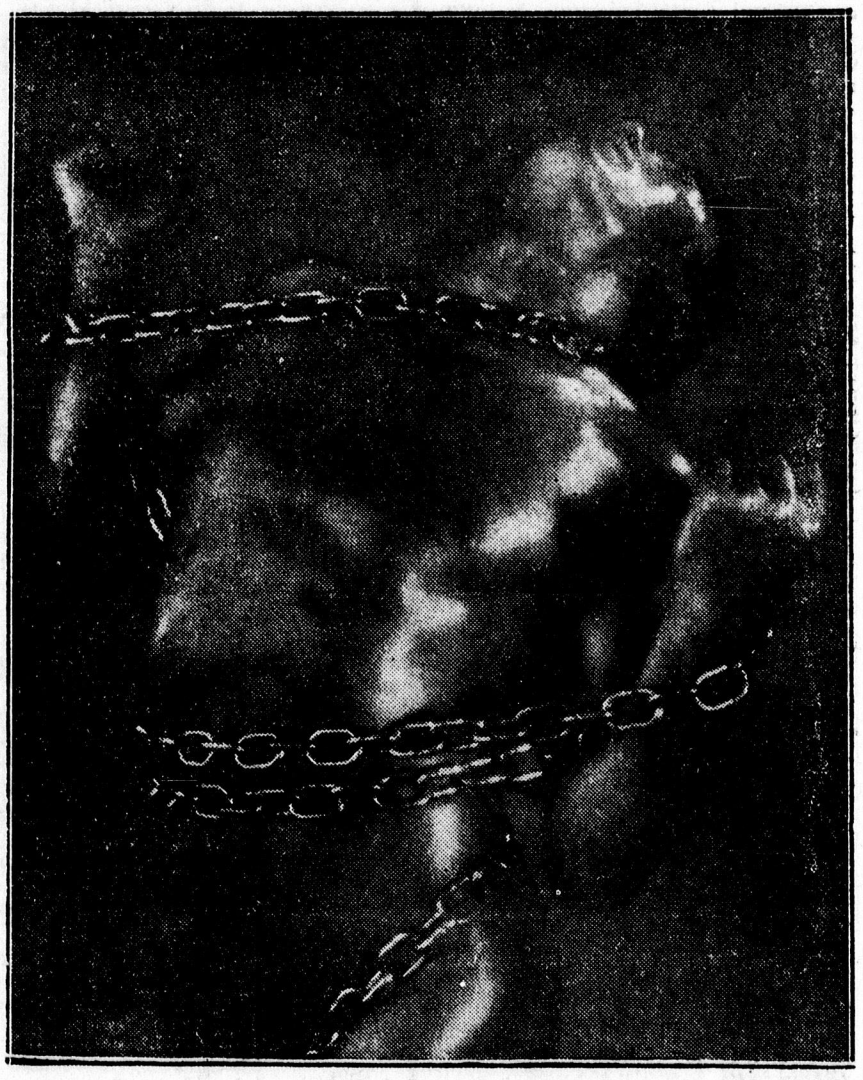
mintaszerűen formálja meg, ha **öregember** alakítását bizzák rá.

— Amikor az akadémiáról kikerültem, csak kis társulathoz, Homonnay Istvánhoz tudtam szerződést kapni. Akkor persze azt hittem, ez csapés, ma tudom, hogy szerencsém volt. Mert ott tanultam meg, hogy a színésznek nem szabad egyoldalunak lenni, minden szerepkörben tudnia kell mozogni. Homonnaytól kerültem vitéz Bánkyékhoz, ahol szintén mindent kellett játszanom. Most itt vagyok Horváth Árpád társulatánál, aminek nagyon örülök. **Fiatal színész számára szerencse, ha ehhez a társulathoz kerülhet, mert talán egyetlen vidéki társulatnál sincsen olyan alkalom fejlődésre, mint itt.** Szeretettel foglalkoznak a fiatal színésszel és hogy **a pesti direktorok szeme ezen a társulaton van, bizonyítja, hogy hány színész került két év alatt ettől a társulattól a fővárosba.**

— Igyekszem komolyan dolgozni és remélem a Bánky társulatnál elért debreceni sikereimet hatványozni fogom.

F. F. A.

Trianon

Aszmann Ferencnek ez a remekműve a Debreceni Fotoklub studiójában készült 1937-ben. Főszereplője Asztalos László birkozó bajnok. A mű címe »Trianon«. Szimbolikus kép, amely a húsz év óta a Trianon láncai között vergődő és szenvedő hazánkat ábrázolja. Amikor ez a kép készült, *még nem volt meg Magyarországnak a fegyverkezési és katonai egyenjogúsága és főleg ennek az állapotnak kifejezésére készítette Aszmann Ferenc a képet.* Nagyon erős vonásokkal akarta kifejezésre juttatni, hogy körüskörül állig felfegyverzett ellenséggel vagyunk körülvéve, ezzel szemben mi itt állunk és az ország keze, lába össze van kötözve.

Viszont természetes megérzése volt *Aszmann* Ferencnek, hogy ez a helyzet örökké nem tarthat és a magyarságnak nemzeti ereje fe ötvenüi túl fog nőni ezeken az összezsúgorított határokon és nem tarthat örökké ez a megláncoltság, előbb-utóbb a kötelékeknek le kell szakadniok.

Aszmann Ferencnek ez a képe ma már világhírű, bejárta Amerikát Angliát, Belgiumot, Franciaországot. Elsősorban oda küldte kiállításra, ahol inkább ellenszenvvel, mint rokonszenvvel kezelték a magyarok ügyét. Nem is remélte Aszmann, hogy ezt a képet elfogadják, ennek ellenére — meglepetésként hatott — hogy a »Trianont« szívesen kiállították, sőt *Amerikában egyenesen nagyon értékes magyar propaganda központjába állitották. Az amerikai magyarság sűrű sorokban zarándokolt a kiállításra és könnyezve álltak a kép előtt.* A Milwaukeeben rendezett nagy nemzetközi *kiállítás pompás katalógusát pedig egyenesen ezzel a képpel díszitették és* így ez a híres kép minden határzár el-

lenére elkerült minden kisantant államba is.

A baltimorei múzeum Aszmanntól egy példányt kért ebből a képből, hogy állandóan kiállítsák, a szegedi múzeum is hasonló kéréssel fordult ide, most berendezendő fényképosztályán állítja ki.

Aszmanank ez a remekműve a világ számos országában sok kitüntetést szerzett.

Hétfőn délután és este lesz a légvédelmi gyakorlat

Mint értesültünk, a tervbevett légvédelmi gyakorlat Debrecenben hétfőn délután és este lesz. Hétfőn délután a nappali, ugyanaznap este pedig az éjjeli légvédelmi gyakorlat.

A közönség tájékoztatására a tudnivalókat külön cikkben közöljük.

Borzalmas kísérlet áldozata lett egy gyermek

Debrecenben elfogott őrült gyermek életének titokzatos háttere után nyomoznak a hatóságok. — Gyámleányát emberektől elzárva tartotta egy bestiális nevelőapa.

Pár hónappal ezelőtt hírt adott a »Debreczen« arról, hogy a Péterfia utcán a járókelőket rémületbe ejtette egy 15—16 év körüli fiatal leány, aki artikulátlan ordításokat hallatva futkosott az úttesten. A fiatal lányt a a járókelők üldözés után elfogták és megdöbbenve állapították meg, hogy egyetlen emberi hangot sem ad az elmebajos gyermek, aki egyébként feltűnően szép, serdülőkorban levő fiatal lány volt. Mivel nem találtak nála egyetlen nyomravezető írást sem, a szerencsétlen gyermeket beszállították az ideggyógyintézetbe.

Egy szörnyű kísérlet áldozata lett a 16 éves fiatal leány

A nem mindennapi ügyre lassan a teljes feledés homálya borult. Most aztán ennek a Debrecenben elfogott elmebajos gyermeknek ügyét kapcsolatba hozzák egy szörnyű gyanuval.

Egyik tiszántúli kisvárosban élő idősebb férfiről különös dolgokat suttognak már évek óta az emberek. A különc ember hírében álló, tudományos pályán élő férfi egészen különös, élettani kísérleteknek szentelte életét. Lakásán teljesen egyedül él esztendők óta, nem szokta soha senkinek a munkáját igénybe venni s a kisváros egyetlen lakója sem fordul meg soha lakásán. Talán éppen ez okozza, hogy a különc férfit a kisváros lakosai titokzatos dolgokkal gyanusítják meg.

Azt beszélik róla, hogy lakásán egy fiatal lányt rejtegetett hosszú időn keresztül. Ezt a fiatal lányt szobába várva tartotta s nem engedett hozzá közel senkit. Ember fia nem állhatott szóba a titokzatos fiatal nővel, aki a gyanu szerint egy szörnyű kísérletnek az áldozata.

Az örökbefogadott gyermek rémregénye

A fáma tudni véli, hogy a gyermeket nem egészen két esztendős korában fogadta örökbe a rejtélyes életet élő kisvárosi tudós. A gyermek szülei meghaltak és így került az eltartását vállaló s a kislányt örökbefogadóhoz a gyermek.

Amit ezután felhoz a nép képzelete az a legszörnyűbb s egyben legfantasztikusabb dolgok közé tartozik.

Az élettani kísérleteken dolgozó tudós állítólag csak azért fogadta örökbe a gyermeket, hogy egy nagy tudományos tételét igazolja vele. Azt a kísérletét, hogy az embert teljesen a környezete s a társadalom alakítja ki azzá ami lesz s elméje az emberi ráhatás nélkül homályos tükör marad. Erről az elméletéről állítólag könyve is jelent meg a kisvárosi tudósnak s éppen ez a könyv is egyik alkalmasztója az emberek szerint a borzalmas gyanunak.

Egy napon elterjedt a hír az emberek között, hogy a tudós a fiatal lányt egészen kis gyermekkora óta elzárva tartotta a külvilágtól. Ember nem szólt hozzá, talán még önmaga sem. Az ételt elébe tette, ellátta mindennel, de a gyermek el volt különítve mindenkitől.

És lassan felnőtt a kislány. Ugy fejlődik ki, mintha egyedül élne a földön. Még a természet sem tanithatta semmire, mint az ősembert, mert attól is el volt különítve... Semmit sem tanult, nem ismert meg. És közben eltelt 15 esztendő.

Egyetlen ember pillantotta meg egyszer az ablak mögött s az azt mondja, hogy hatalmas, amazontermetüvé fejlődött a gyermek. Az el nem nyomott, szellemi élettől nem terhelt test csodálatos gyorsan fejlődött.

Aztán a gyermek egy napon valahogyan kiszabadulhatott, mert eltünt a kisvárosból. Ezen a napon izgatottan futkosott a tudós a kisváros utcáin. Órákhosszat járt-kelt, mint ha keresne valamit, de nem tett bejelentést a csendőrségen. Nem szólt senkinek. Pár nap múlva azonban elutazott a városból...

Amikor Debrecenben, az uccákon ődöngő elmebajos gyermekről olvastak, egyeseknek eszébe jutott a kisvárosi tudós esete, akit a borzalmas kísérettel gyanusítottak. Lehetséges, hogy a tudós a legártatlanabb a világon, lakásán sohasem volt gyermek s az egész kísérlet csak túlvérmes fantáziák kivirágzása. De néhányszáz ember szentül megvan győződve, hogy az elmebeteg leány a tudós szörnyű kísérletének áldozata s miután ezek bizonyára mozijárók és kedvelhetik a grand-guignolt... bizonyára úgy képzelik el a történet folytatását, hogy a gyermek egy napon kitör ideggyógyintézetéből és meggyilkolja azt az embert, akinek kísérleti nyúlja, áldozata volt.

Mert az emberek szeretik a valószínűtlen és borzalmas történeteket nemcsak filmekben, hanem az életben is.

(kiss.)

A szabadságolt dologházast bünbe sodorta a felhőszakadás

Ezer pengőt mulatott el három nap alatt.

Keserves sorsát sírta el a debreceni fogházban *Balázs* József munkás, aki már harmadjára került a hűvös falak közé. Legutóbb igen érdekes körülmények között került a debreceni fogházba. Román megszállt területről szökött át a határon és magával hozta a nagyváradi román fogház szekerét, lovát. Debrecenig meg sem állt a vakmerő szökevény.

Itt elkobozták a lovat, szekeret, őt magát a fogházba zárták, de kiengedték. A román kincstárnak pedig visszaadták a szekeret, lovat. Balázs József dologházi elítélt volt és feltételesen engedték el szabadságra. Balázs az anyját akarta meglátogatni megszállt területen és úgy került a románok kezébe, akik elfogták, mert útlevél nélkül lépte át a határt.

Balázs igérte, fogadta nagyon, hogy nem követ el semmi bűncselekményt, mert nem akar visszakerülni a dologházba. A sors azonban másképp akarta úgylátszik, mert ismét lopás bűnébe esett. Harmadjára is bekerült tehát a fogházba, ahol most igen kesereg. A román megszállt területi kaland után, ahogy kiszabadult a debreceni fogházból, elindult, hogy meglátogassa a menyasszonyát, aki Törökszentmiklóson lakik. A leányt nagyon szereti, de őt az após jelölt nem szereti látni. Ki is jelentette a leány apja, hogyha egy férfi lesz a világon és az Balázs József lesz, akor sem adja hozzá a leányát. Napokon át igyekezett megváltoztatni a hangulatot Balázs, de eredménytelenül. Nagyon búsan kerékpáron nekivágott a falvaknak, hogy valahol munkát keressen. Utközben felhőszakadás zúdult a nyakába és behúzódott a falucska egyik házának eresze alá, de ott is verte az eső. Bement a házba, ahol senkit sem talált. Leült a székre és várt. Nem jött senki, csak az eső zuhogott. Unalmában megnézte a tulipántos ládát belülről és talált 1500 pengőt. Kivette a pénzt és elhagyta a házat. A pénzt természetesen magával vitte.

Kerékpáron a menyasszonyához ment ismét, de útközben ruhát vásárolt magának és ékszereket a menyasszonyának. Az ékszerek nem tették meg a várt hatást, mert annak csak a leány őrült, de az apa nem, sőt gyanut fogott, hogy nem egyenes úton került az ékszer és megtiltotta, hogy a leány elfogadja. Balázs erre bánatában mulatozásnak adta magát és sikerült is neki három napon át olyan takarosan mulatozni, itatni a potyát kedvelők seregét, hogy három nap múlva hírmondó sem maradt az ezer pengőből. A csendőrök is lefülelték, de már későn, mert *Veréb* Ferenc gazda pénzéből nem találtak meg semmit.

A károsult gazda elmondotta, hogy a szomszédban volt és nem is gondolt arra, hogy a nagy felhőszakadásban valaki jár az uccán és bemegy az ő lakására.

— Ha nincs felhőszakadás én sem sodródok ismét a bűnbe, nem megyek be a gazda lakására és »becsületes« ember maradok, feltételes szabadságon — mondta Balázs mélabúsan a kihallgatáson.

A honvédelmi minisztérium igazolja ezután a tüzharcosságot

A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét *a tüzharcos minőség igazolásáról és a Károly-keresztre való igényjogosultság utólagos elismeréséről szóló régebbi rendeletek módositásáról.*

Ezek szerint a *jövőben a* jogosultság sürgősségére való tekintettel kizárólag a honvédelmi minisztérium hadigondozási osztálya állitja ki az igazolványokat, vagyis ezentul nem az történik, ami a multban volt, hogy t. i. a minisztérium utasitotta a testnevelési és népgondozási szerveket, hanem

az igazolást mindjárt a minisztérium állitja ki.

A rendelet egyik szakasza arról is intézkedik, hogy *mi történjék,* ha valaki a testnevelési és népgondozási szervek alapján a jogosultságot a személyi okmányaiba, tehát az anyakönyvi lapra, személyi lapra, stb. *már bejegyeztette,* de időközben a jogosultságot igazoló eredeti okmányokat elvesztette.

Mostantól kezdve ezeknek sem kell azokhoz a testnevelési és népgondozási osztályokhoz fordulniok, amelyek eredetileg az igazolványt kiállitották, mert ilyen esetben is *kizárólag a honvédelmi miniszter igazolja az igényjogosultságot.*

Az irógép kereskedők és irógép műszerészek

tisztelettel értesitik nb. üzletfeleiket, hogy üzleteiket és műhelyeiket tovább is

minden szombaton d. u. 2 órakor zárják

Borg Irógép Vállalat
Muray Ferenc
Markovits Sándor
Tőkés Lajos

Kérelem a város közönségéhez!

A Debreceni Református Kollégium, amelyből a m. kir. Tisza István-tudományegyetem theologiai, jogi és bölcsészeti fakultása is eredetét vette, október 4-én és 5-én ünnepi fennállásának négyszázéves jubileumát.

Ez ünnepségek alkalmából a m. kir. kormány képviseletében, valamint a magyar közélet vezető egyéniségein felül, nagyszámú külföldi előkelőség fog a külföldi egyetemek s tudományos intézmények képviseletében városunkba érkezni.

A város közönsége a vele összeforrott ősi Kollégium ünnepében igaz örömmel vesz részt.

Meg vagyok győződve arról, hogy az ünnepségekre városunkba érkező belföldi és kifőldi előkelőségeket a város közönsége magyar vendégszeretettel, fokozott meleg előzékenységgel fogja fogadni.

Kívánatos, hogy az ünnepségek fényének külsőségekben emelése érdekében a vendégek érkezésének és az ünnepségek napjain a házak fellobogóztassanak.

Azzal a kéréssel fordulok ezért a város közönségéhez, közelebbről a háztulajdonos polgársághoz, hogy a folyó évi október 3—6. napjain elsősorban is Hunyadi uccán, Ferenc József úton, Széchenyi- és Péterfia uccán, Simonyi úton, valamint ezekből közvetlenül nyiló mellékuccákon fekvő lakóházaiknak kifogástalan állapotban levő s házak magasságának megfelelő méretű nemzetiszínű lobogóval díszítéséről kellő időben gondoskodjék.

Bizton remélem, hogy a város nemesen érző közönsége felhívásomnak hazafias készséggel tesz eleget.

Dr Kölcsey Sándor,
polgármester.

HIREK

Mindenben első a „Debreczen"

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata szeptember 25-től október 2-ig: »Kígyó«, Piac u. 31. Telefon: 30-95. — »Magyar Korona«, Péterfia u. 10. Telefon: 16-06. — »Csillag«, Árpád tér 1. Telefon: 29-82. — »Sas«, Hatvan u. 70. Telefon: 11-39. — »Szent Háromság«, Homokkert, Szabó Kálmán ucca 14. Telefon: 17-09.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04. RENDŐRSÉGI TELEFON: 20 45.

„Dolgoztass, hogy dolgozhass"

Szeptember 25

— *1915.* A cs. és kir. (budapesti) 32. és (komáromi) 33. gyalog hadosztály a rownói hadjáratban az Ikva folyó mentén állásainkba betört oroszokat ellentámadással Nowo Aleksieniecnél visszaverték, s ez alkalommal 500 foglyot ejtettek.

*

— *1915.* A cs. és kir. győri 11. tábori vadászzászlóalj a rownoi hadjáratban a Rowno elleni, szeptember 23-tól 28-ig tartó második támadás idején az osztrák-magyar 2. hadseregnél a 14. gyaloghadosztály kötelékében harcolt.

A zászlóalj öldöklő tüzérségi tűzben, hősies kitartással védte meg a Zaloscetől keletre fekvő állásait a folyton megújuló támadásokkal szemben.

*

— *1916.* A soproni 18. honv. gy. e. I. zászlóalja 1916 évben a m. kir. pozsonyi honvéd gyalog dandár kötelékében vett részt az erdőskárpáti csatában. A Kirlibabától keletre fekvő Dadul magaslatot az ellenség ismételt támadásaival szemben megvédte, bár a szomszéd védőszakaszok megszálló csapatai visszavonultak.

x Ovodás gyermekek beiratása német délelőttökre, iskolásoknak délutáni nyelvtanításra Batthyány ucca 16. Német Gyermekotthon.

— **Vasárnapi istentiszteleti rend a ref. templomokban.** Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr Révész Imre, délután 5 órakor dr Farkas Pál. Kistemplomban délelőtt 9 órakor dr Lencz Sándor, 11 órakor Szenes László, délután 5 órakor Gyenes László. Kossuth u., templomban délelőtt 10 órakor Lukács László, délután 5 órakor dr Bartha Tibor. Ispotály templomban délelőtt 10 órakor Csnáki Gábor, délután 5 órakor Csánki Gábor. Károli Gáspár téri templomban délelőtt 9 órakor Kováts Árpád, délután 4 órakor Kiss Antal Jenő. Árpád téri templomban délelőtt 10 órakor Márki Kálmán, délután 3 órakor Bálint György th. Homokkerti templomban délelőtt 10 órakor Szilágyi László, délután 5 órakor Szilágyi László. Nyilastelepi templomban délelőtt 10 órakor dr Juhász László, délután 5 órakor Kiss Lajos. Csapóperti templomban délelőtt 10 órakor Farkas Dezső, délután 3 órakor Tömöry Lajos. Kerekestelepi templomban délelőtt 10 órakor Kulcsár Ferenc, délután 5 órakor Kulcsár Ferenc. Nyulasi áll. isk. délelőtt 10 órakor Kozma János. Téglaskerti áll. isk. délelőtt 10 órakor Birinyi János. Egyeken délután 3 órakor Siposs Imre. Téglavetői gyül. házban délután 3 órakor Kováts Árpád. Olajütői imaházban délután 3 órakor Örsy Jáios th. **Tanyai istentiszteletek:** Szikgáton délután 2 órakor vitéz Szabó Endre; Belsőhatonon délelőtt 8 órakor Siposs Imre; Telekházán délelőtt 11 órakor Siposs Imre; Pallagon délelőtt 9 órakor vitéz Szabó Endre; Kishegyesen délelőtt 10 órakor és Elepen délután 2 órakor Rápolty Árpád; Halápon délelőtt 9 órakor Bárdi Ferenc; Pipóhegyen délelőtt 11 órakor Bárdi Ferenc; Állóhegyen délután 2 órakor Bárdi Ferenc; Hosszupályi uton délelőtt 9 órakor Papp Géza; Fancsikán délelőtt 9 órakor Biró Béla; Nagycserei iskolában délelőtt 11 órakor Biró Béla; Szatán délután 2 órakor Biró Béla. **Gyermekistentiszteletek:** Homokkertben délelőtt fél 9 órakor Kovács József; Nyilastelepen délelőtt fél 9 órakor Mezey Béla.

— **Vasárnapi miserend a Szent Anna uccai plébániatemplomban és kápolnákban.** Rendes miserend, misekezdetek: reggel 6, 7, 8, 9 órakor, Fél 10 órakor nagymise, melyet tart Láng Pál pápai kamarás, szentbeszédet mond ugyanő. A további szentmisék kezdete 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. A kertségekben: Csapókertben Kumemrgruber Emil piarista tanár, Homokkertben Rassovszky Kálmán piarista tanár, Hajdusámsonban Novák Gyula, Auguszta szanatóriumban Horváth István piarista tanár, Pallagon dr Báttky Miklós rendházfőnök.

— **Istentiszteletek a gör. kat. templomban.** Reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 8 órakor diákmise, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise,, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos mondja. Háromnegyed 12 órakor csendes szentmise. Délután fél 4 órakor rózsafüzér ájtatosság, 4 órakor vecsernye és szentségimádás. Október 1-én, szombaton a Szüz Mária védelme ünnepén vasárnapi miserend, a szentbeszédet Fekete Lajos s. lelkész mondja.

— **Az evangelikus templomban** vasárnap délelőtt 9 órakor középiskolai tanulók egyházi énekórája. Utána exhortátiót tart Labossa Lajos. — Délelőtt 10 órakor gyülekezeti istentisztelet. prédikál Pass László. Délelőtt szórványistentisztelet Nagylétán. — Prédikál: Böjtös Sándor. Este 5 órakor gyülekezeti istentisztelet, prédikál Böjtös Sándor.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A Szappanos uccai imaházban vasárnap délelőtt félkilenctől féltíz óráig imaáhítat, féltíztől féltizenegy óráig prédikció, délután hattól nyolcig vallásosestély, vegyeskar és zeneszámokkal. — Szerdán este 7—8 óráig biblióra. — Pénteken este 7—8 óráig imaóra.

— **A Déri muzeum** ma, vasárnap 9—1-ig nyitva. Belépődíj nincs. A Baltazár Dezső u. 2. sz. iskolaépületben elhelyezett Thaly-szoba kívánatra az igazgatóság engedélyével megtekinthető. Belépődíj 20 fillér. A muzeumi Közművelődési könyvtár egész nap zárva.

x Megnyilt dr Vasady Lajos szállítmányozási vállalata, mint MÁV házi szállító. Bármilyen szállítást és költöztetést vállal. Iroda: Szent Anna ucca 2., telefon: 28-81.

— **Robbantószert tartott a lakásán** Tóth Ferenc edelényi vájár aki az új törvény értelmében az ötös tanács elé került. A debreceni bíróság szombaton tárgyalta ügyét. A vájár azzal védekezett, hogy a bányában a munkakörét átadta másnak és három robbantó hüvelyt másnap akart elszámolni, ezért volt nála. A bíróság elítélte 15 napi fogházra, az ítélet nem jogerős.

Családi értesítések:

váradi Tóth Ilonka
és
Veress József
okl. tanító jegyesek, minden külön értesítés helyett.

Szathmári Mária
és
Erdey László
jegyesek.

— **Budapest utcái sötétbe borultak** szombaton éjjel két órakor. Az országos légvédelmi parancsnokság rendelkezésére az utcán az utcai villanylámpákat központilag eloltották. Csak a gázlámpák égtek. A hivatalost közlemény szerint hétfőn nappali és éjszakai légoltalmi gyakorlatokat tartanak.

x Szeplő, májfolt ellen Rózsa arcvíz, doboz 1.20. Jósa és Jóna utóda Somogyi Drogéria, Kossuth ucca 6.

— **Lezuhant kerékpárjáról.** Solymosi Imre debreceni lakos a Hatvan utcán és kezén, vállán sulyos, zúzott sebeket szenvedett.

Valódi Hardtmuth-féle fekete kávéházi táblák olcsón kaphatók a »MÉLIUSZN-nál.« Telefon: 32-70.

— **Rózsafüzérájtatosság a csapókerti róm. kat. templomban.** Október 1-én, szombaton d. u. 5 órakor kezdődnek a rózsafüzérájtatosságok. A rózsafüzérájtatosságokat okt. 31-ig mindennap d. u. 5 órakor tartjuk. Minden kedden és csütörtökön szentbeszéd is lesz. Október 2-án, vasárnap 9 órakor nagymise oltáriszentségkitétellel, d. u .5 órakor a szentolvasó elimádkozása után lorettói litánia oltáriszentségkitétellel. Ezúton is értesítjük a kedves híveket, hogy egész éven át vasár- és ünnepnapokon a nagymise mindig 9 órakor van, a litánia pedig a nyári időszakig minden vasár- és ünnepnapon d. u. 5 órakor lesz.

HAJFESTÉS? DAUER? KOZMETIKA? Bizalommal keresse fel Debrecen legrégibb szaküzletét. KOMÁROMINÉ, Bika-bérház, — telefon: 19-56.

x Divatfüzők a legujabb model szerint készülnek Bornyinénál — Barna u. 12.

— **Leesett az autobuszról.** Szikra Balázs 15 éves gyermek Puzdra utca 6 szám alatti lakós a Szabó Kálmán utcán fel akart szállni az autobuszra. Megesúszott és visszaesett s arcán és kezén sulyos sérüléseket szenvedett. — A mentők részesítették első segélyben.

x Debrecen sz. kir. város zeneiskolájában még folynak a pótbeiratkozások, naponta délelőtt 9—1 óráig és délután 3—5 óráig az összes tanszakokra. Bővebb felvilágosítás a hirdetményeken és a zeneiskola titkri hivatalában nyerhetők, naponta délelőtt 9—1 óráig és délután 3—5 óráig Vár ucca 1., telefon: 33-96.

— **Rejtvényfejtők figyelmébe!** E héten a következők kaptak 1—1 kötet könyvet: Jakabné Gilla, Dévai u. 30: Szabó Ilona, Ovoda u. 32.: Szieghert Tildike, Hajó u. 19.: Csiki László, Hegyi Mihályné u. 32.: Császi Károly, Bujdosó u. 7-á; és Géczy Olga, K. Tóth u. 14. — Sakkmegfejtés után 1 könyvet Pétermann Lajos, Homok u. 74.

Mit ad a hit az embernek?

Mit ad a hit
az embernek?
Amit a gyógyítóir
a betegnek:
Egészséget, életkedvet,
örömet
S eloszlatja az észtől
a ködöt,
A lélek lezárt szemét
kinyitja
S így kitárul a szellem
kapuja,
Megérezzük az első okot,
Amely létrehozott minden
okozatot,
Világos lesz előttünk
minden,
Átéljük, hogy ki nekünk
az Isten!

NÁNÁSSY LÁSZLÓ.

x Zongoratanítást vállalok zeneiskolai módszerrel. Hatvan u. 24 Unitárius ház, első ajtó.

— **Nagyszabásu olasz telepités indul meg Abesszíniában.** Az olasz kormány programja szerint elsősorban kiszolgált katonák jutnak földhöz s ők lesznek az olasz telepesek uttörői.

— **Hatvanféle alma, kétféle körte terem egy almafán** a kanadai Fredericton-ban. Good őrnagy farmján van a csodálatos almafa, melyet különböző oltások révén hozott létre.

x „Inectó Rapid" a hajfestékek királynője. Egyedárusitás Debrecenben fodrászok és privát vevők számára Komáromináénál, Bika-bérház, telefon: 19-56. szám.

x Díjtalan angol, francia, lengyel., német, orosz román nyelvtanfolyamok és olcsó rajztanfolyam kezdődnek október elsején az egyetem Népszerű Főiskoláján, telefon: 25-00. (:)

— **Mezőőr és cigányok halálos tüzharca.** Berkesd községben Bakó Máté mezőőr tengerilopáson elfogta Kolompár Jánosné cigányasszonyt. Amikor be akarta kisérni, egy csapat cigány megtámadta. Az életveszélyben levő mezőőr kénytelen volt fegyverét használni és a golyó Kolompár Jánosnét találta halántékon. Az asszony összerogyot és rögtön meghalt. Az ügyben megindult a vizsgálat.

ANYAKÖNYVI HIREK

Házasságok: Botma Ferenc m. kir. honv. őrmester, Kandia u. 15.—Csomós Ilona, Monostorpályi út 5. Lukács János npsz., Bellegelő 450.—Mónits Júlia, Szepességi u. 13. Somogyi János gépész, Haláp 116.—Bakó Mária Haláp 180. Z. Papp Antal ny. Máv. s. tiszt—Pap Róza, Nagy J. u. 24. Tiba Gábor kovács s., Szoboszlai úli vk.—Deák Lidia, Késes u. 42. Fogarasi István lak. s., Szovát u. 10.—Csórián Katalin, Rigó u. 34. Grega István kereskedő s., Szegfű u. 4.—Gróf Sára. Kassa ut 2. Kulcsár János sütő s., Teleki u. 11.—Makai Jolán, Nyíl u. 62. Hegyes István hentes m.—Sain Zsófia Zrinyi u. 19. Pataky Lajos szűcs s., Endre u. 26.—Ilyés Erzsébet, Dobozi u. 11. Vajas József fm., napsz.—Szilágyi Júlia, Maróthy Gy. u. 39. Hórebhegyi Sinay Gyula ref. tanító, Kisfaludy u. 41.—Radnóti Olga, Ispotály tér 11.

Halálozás: Bihari Róza ref. 10 é., Sárétudvar, Molnár Imre ref. 10 hónapos, Csapó u. 55. Kocsis Gábor hentes m., ref. 46 é., Domb u. 2. Osslovits Sándor rk. 6 hónapos, Határ u. 27. Fekete Bálintné ref. 33 é., Hajdúkerülő.

KÉPES VASÁRNAPJA

Runciman lord visszaérkezik Prágából Londonba.

Mussolini Triesztben nagy beszédét mondja, melyben önrendelkezési jogot követelt a magyarok számára.

Jegyzőkönyv

arról, hogy

az állatvédelem

a legszebb jellemvonás lehet, de abban a pillanatban visszataszító, sőt undortkeltő szenvedély lesz, ha az ember rovására megy. Erre kell gondolni, amikor túlzott állatbarátság és szerelem apró jeleit látja az ember szerte a világban. Hogy eszelős vén kisasszonyok valahol a világ túlsó szélén házakat és vagyonokat hagynak kutyakórházra és macskatemetőre, ez nem új egyéni bolondság. De hogy bolondság, az nem vitás. Mert míg emberek kórház nélkül pusztulnak el, pedig megmenthetők lennének gondos kezelés mellett, addig minden ilyen szertelen őrület elvetendő. Én például el se fogadnék épelméjű hagyatékozásnak ilyen végrendelkezést. — Nyilvánvaló, hogy őrült az, aki ilyent tesz. De az se lehet menthető, hogy valakik nyolc, tíz kutyát táplálnak, kosztolnak, fürösztenek, gondoznak féltő »szeretettel« akkor, amikor rongyos gyermekek hada fűtetlen szobában, évente egyetlen fürdő nélkül, ágy nélkül tengetik szerencsétlen életüket. Tévedés, ha valaki azt hiszi, hogy nem szeretjük mi is az állatokat, akik a fentieket kifogásoljuk. Mi észszerűen szeretjük, mert a világ legszebb kutyájánál, aranyérmeket nyert macskájánál szebb és értékesebb az emberi élet. És a kozmetikált kutyák, ápoldába hurcolt macskák mindaddig embertelen szertelenségek megnyilatkozásai, míg szenvedő, beteg, szegény és saját hibáján kívül rossz sorsban élő ember van a földön ...

arról, hogy

kifogást

emeltek néhányan a multban megjelent egyik cikkünkkel kapcsolatosan, melyben arról írtunk, hogy a sokgyermekes családok nehezen, vagy egyáltalában nem kapnak lakást. Sérelmesnek vallják a kitételeit. mert hát... stb. Mindenek előtt régi közmondás: akinek nem inge, ne vegye magára. De bár ott tartanánk, hogy lámpával kellene keresni azokat a házakat, ahol nem fogadják szívesen a sok gyermekes lakót. Sajnos, a kivétel, a nagyon kevés kivétel, melynek tisztelet adassék az, ahol örülnek is a gyermekes családnak. Míg ez így lesz, hisszük, hogy nem sokáig, addig a panaszosok tegyék szívükre kezüket és vallják meg, hogy nem sokáig, addig a panaszosok tegyék szívükre kezüket és vallják meg, hogy vannak, nagyon sokan vannak nemcsak Debrecenben, de ebben az országban, akik azért nem kapnak lakást, mert a házakat, lakásokat gyermektelen házasoknak akarják kiadni ...

arról, hogy

a film

egyre nagyobb teret hódit, lassan közszükségleti élvezeti »cikk« lesz, éppen azért érinti fájdalmasan a gondolkozó és látó embert minden tudatos, vagy szándék-nélküli baklövés ezzel a kérdéssel kapcsolatosan. Éppen azért, mert a mozi tömegek szórakozó, tanuló helye és oktató mestere is lett, több gondot és nagyobb hozzáértést kell megkövetelni a filmek előállításánál. Mert ne feledjék el illetékesek, hogy rombolni, tekintélyt pusztítani, rossz magot elhinteni sehol olyan mesterien nem lehet, mint éppen a moziban. De romboli tudatlansággal is lehet és járatlansággal. Legutóbb is szerepelt itt egy film. Rendben van, hogy a tanárt és tanítót nálunk még mindig népszínmű szinvonalon mozgó figurának játszatják. Ez a tanárok dolga. Ha ők tűrik, az ő dolguk. De az nincs rendjén hogy egy úgynevezett magyar filmben olyan otrombán ostoba iskolát szerepeltetnek, akol a gyerekek azt a sok, sok bárgyú ostobaságot elkövethetik a nagyon járatlan, nagyon tanulatlan és a jelek szerint iskolát csak kívülről ismerő filmmecénások »jóvoltából«. Az ilyen romboló szellem hirdetése már, már sérti a nemzetgyalázás határait is. Az a nemzet kulturnemzet lehet, ahol úgy viselkedhetnek az iskolákban. A »vigjátékért« ilyen áldozatot egyetlen nemzet se hozhat. A filmcenzura, ha van, jobban nézze meg a filmet. Ma már a film nem csupán szórakoztató, de oktató is. Jelen esetekben szereplő pedig romboló ...

A spanyol exkirály legidősebb fiát autóbaleset érte. Képünkön: az összetört autó.

arról, hogy

Boksay

nevű magyar kapusa volt a cseh csapatnak, mely elhódította a győzelmet a magyar csapattól. Irták, hogy úgy küzdött, mint az oroszlán. Helyt állott olyan hősi módra, hogy egy cseh se tudta volna jobban csinálni. A csch színekért, a csch dicsőségért harcolt eredményesen, mert az átkozott »béke« szerint annak az országnak az alattvalója. Harmadosztályú alattvalója. Jó arra, hogy hirt, nevet szerezzen, dicsőséget arasson a csch névnek, de jogai már nincsenek. Jogi téren kisemmizett kisebbség. Nyugodt lelkiismerettel megkérdezem, hogy forditott körülmények között, amit feltételezni is lehetetlenség, ha egy csch származású kapus állott volna a magyar csapat kapujában, tudott volna ez is olyan fegyelmezett, hősi magatartást tanusitani csch testvérei ellen, aki csak a becsületet nézi. Mondjuk meg gyorsan: semmi körülmények között. Csak a mi fajtánk ilyen áldottan, ilyen átkozottan becsületes!...

arról, hogy

az elégedetlenség

a legszörnyübb örök átok. Ez az átok a mi legszörnyübb örökségünk. Minálunk mindenki elégedetlen. Mindenki hibát keres, mindenki hibát talál. Senkinek se jó senki a kerek égi világon. Itt mindenki okosabb mindenkinél. Itt mindenki jobban tudná, szebben tudná, eredményesebben tudná a másik dolgát, feladatát elvégezni. Mikor Bethlen volt fent, akkor őt támadták. Mikor Gömbös jött, akkor jelentkeztek a nála okosabbak. Aztán Darányinak gyült meg a baja a bölcsebbekkel, míg a most jelentkezők azt hirdetik, hogy nem Imrédy, de ők, igen, majd ők csinálnak rendet, ők adnak mindent, ami a mese, ők tesznek csodát. Van minálunk egy tudatosan romboló társaság, ez az örökké és min-

dennel elégedetlenkedő banda, mely suttogási alapon folyton fúr, farag, fűrészel, zúgolódik másokat is zúgolódtat és ha lejönne titkon, magyar név alatt maga a felséges Uristen és az rendezné szegény és árva ügyeinket csalatkozhatatlanul a legjobban, Őt is furnák, faragnák és fűrészelnék. Minálunk minden bolond gombának, minden eszeveszett suttogásnak, minden lekicsinylő elégedetlenségnek tábora lesz néhány másodperc alatt. De azt senki se látja meg, hogy alkotni nehezebb, mint lekicsinyelni és rombolni. Hogy a jó munkának idő kell. Ezt az elégedetlenkedő szellemet ki kell írtani magunkból. Lássák be ezek a suttogók és furók, fűrészelők, hogy munkájuk árt, tettük surolja a gazság határait. És főleg ne higyje itt minden második ember magáról azt, hogy benne Hitler kettő, vagy Mussolini három veszett el. Ne nézze a saját ostoba kis érdekeit akkor, amikor a nemzetről van szó. Ne rontson, ha építeni nem tud. Ne romboljon ott, ahol egyetlen kapavágással se mutatta még meg alkotóképességét. És a magyar művelt, józan eszű, hazáját szerető polgárság írtsa ki maga közül ezeket a titkon suttogókat, ezeket a mindent mindenkinél jobban tudókat. Legyen végre tisztelete a tekintélynek, jöjjön el az alkotásnak kijáró tisztelet kora, ahol mindenki egyért és egy mindenkiért küzd, harcol, dolgozik...

jegyzi: sz. r. i.

SAKK

KERES PÁL

A 22 éves eszt matador, a leggyakrabban emlegetett Aljechin-utód. 1916 január 7-én született, az orosz határ közelében fekvő Narva-ban. 1935-ben tünt fel, mint a tallini (Reval) nemzeti verseny győztese. Ugyanebben az évben már ő vezeti az esztek csapatát a varsói sakkolimpiászon. Innen kezdve ragyogó teljesítmények egész sorával (Nauheim, Zandvoort, München. Margate, Ostende, Stockholm. Prága, Semmering-Baden, stb.) lepi meg a sakkozó világot. Játszmái bizonyítják, hirdetik a zsenit. Stilusát Morphyszerű támadóerő és aljechini mélységek motiválják. Kiteljesedéséhez csak a Capablanca-féle biztonság hiányzik, — legalább is egyelőre.

60. SZ. JÁTSZMA
Réti-megnyitás.
(Cselváltozat.)

Noordwijk, 1938. Világos: Keres. Sötét. dr. Euwe.

1. Hf3, d5. 2. c4, d4?! (A kétélű cselvariáns, melyet a legújabb kutatások kissé diszkreditáltak.) **3. e3,** (Jobb 3. b4! f6. 4. e3, e5. 5. Vb3! — vagy: 3. b4! Hc6. 4. b5. Hb5. 5 e3, d3. 6. Hf5! esetleg 6. Va4!) **3.... Hc6!** (Erősebb, mint: 3.... c5. Pl.: 4. exd4, cxd4. 5. b4, f6. 6. c5! — vagy: 3.... c5. 4. b4, f6. 5. exd4 — 5. bxc5? e5! — cxd4. 6. c5!) **4. cxd4,** (Most már gyengébb volna 4. b4, dxe. 5. fxe, Hxd4. 6. d4 — fenyeget 7. Va4†, Hc6. 8. d5 stb. — e5! 7. a3, Hc6. 8. d5, e4! miatt, illetve 7. dxe5, Vxd1†. 8. Kxd1, Fg4! — vagy: 7. Hxe5, Vh4†. 8. g3, Ve4! stb. miatt.) **4.... Hcxd4. 5. Hfxd4, Vxd4. 6. Hc3, Fg4!** (Az 1937. évi világbajnoki mérkőzés 22. játszmájában dr. Euwe 6.... Hf6?-tal folytatta, de 7. d3, g6. 8. Fe3, Vd7. 9. d4, g6. 10. Fe2, Fg7. 11. Hh3, 0—0. 12. 0—0, b6. 13. Ff3, Fb7. 14. a4! után hátrányba került és vesztett. Erősen számításba jött 6.... e5!) **7. Va4†, c6. 8. d3, Hf6. 9. Fe3, Vd7. 10. d4, e6. 11. f3, Ff5. 12. 0—0—0, Fd6?** (Az exvilágbajnokot már a megnyitásban túljátszották s idegességében hibát hibát követ el. Mint a későbbiekből kiderül 12... Fe7!-et kellett volna lépnie.) **13. g2—g4, Fg6. 14. b4, b5. 15. g5, Hh7. 16. c5, Fe7. 17. d5!!** (Öt gyaloglépés egymásután, ebből négy tempó és térnyerés, az ötödik, — áttörés!) **17.... 0—0.** (17.... exd5. 18. Hxd5!! cxd5? 19. Fb5! után sötét vezérvesztés vagy feladás között válogathat.) **18. dxc6, Vxc6. 19. Vxc6, bxc6. 20. Bd7, Bfe8. 21. Fa6! e5.** (Euwe ellenjátékot keres, de világos nem engedi szóhoz jutni.) **(22. Bdc7, Hhf8. 23. Fb7, Bab8. 24. Fxc6, Hfe6. 25. Fxe8, Hexc7. 26. Fd7, a5. 27. c6, Bb4. 28. b3,** (Célja: Kb2 és Kb3 után a tornyot eltanácsolni a negyedik vonalról.) **28.... f6. 29. Kb2, fxg5. 30. hxg5, Ff7. 31. Bhd1** (Uj fenyegetés!), **Bbh4. 32. B1d2, B4h1. 33. f4!!** (Lehullt a második gyalogos is, mert 33.... exf4. 34. Fxf4, Fd8. 35. Fc8! után sötét veszve van. A játszma sorsa nem kétséges többé.) **33.... Fb4. 34. fxe5, Fg6. 35. a3, Fxc3†. 36. Kxc3, h4. 37. e6, Bhe1. 38. Kd4, Kf8. 39. Ff2, Hcxe6†. 40. Kd5, Hec7†. 41. Kc5** és Euwe dr. feladta, mert a további anyagi veszteség elháríthatatlan.

Ambrus Sándor.

Juhász Géza, a költő és nevelő

Amikor először találkoztunk vele, meglepett klasszikus nyugalma: fejét lapos sportsapka fedte, kék szemei merengve pihentek a távolon, mindig a távolon csüngött... A forradalmak után volt ez. Egymást marták az emberek, spiclik spiclik után bukkantak föl, Tompa Mihály kétségbeesett ideje született újra: testvért testvér, apát fiú elad... A mi jövevényünk mindezzel nem törődött: fejét lapos sportsapka fedte és nézett a távolba.

Azóta húsz év telt el. A jövevény nevét mindenki ismeri azóta: Juhász Géza ez, a költő és nevelő, Debrecen kultúréletének egyik főtényezője. Mit csinált húsz év alatt Juhász Géza? Honnan jött? Mik a céljai?

A világégésből érkezett haza, Debrecenbe. A háború utolsó pillanatában, miután négy esztendőt végigküzdött, amerikai fogságba került a német-francia fronton. Kollégiumi éveit a magyar irodalom izzó kultusza jellemezte. Irónak indult és — katona lett belőle. Négy évi intermezzó után most már folytatnia kellett az irodalmat.

Mindezt csak most tudjuk már, mert sok-sok éven át nem rakta ki fronti érdemeit. Sőt: elrejtette. Mi magunk csak egy nyugodt tekintetet vehettünk észre, a humanitásnak egy egészen szokatlan látványát, amelynek azokban a végzetes hónapokban szinte jelképévé vált a lapos sportsapka és az alatta merengő kék szem.

Humánum: ez volt Juhász Géza jellemének döntő ismertető vonása. Mikor később megtudtuk, hogy katona volt, pláne a harctéren is szolgált, pláne éveken át, tűzben, holttestek között: eleinte nem akartuk elhinni. Hihetetlen. Oly szelíden néz és oly meszszire mereng...

De aztán teltek az évek. Debrecen irodalmi élete is kezdett kibontakozni a homályból. Debrecen kezdett az irodalmi életben is országos tényezővé válni. Most már figyeltek rá. Kezdték belekalkulálni az egyetemes magyar szellemi tervbe. Csak két munkát említek: a Hankiss János Debreceni Szemléjébe írt irodalomtörténeti összefoglalását, amely külön lenyomatban is megjelent ezelőtt tíz évvel, valamint a magyar irodalomnak a franciák számára megfogalmazott történetét, amelyet ugyancsak Hankiss professzor számára írt meg magyarul s vele közösen megbeszélve a végleges szöveget francia nyelven megjelentették Párisban, egyik előkelő francia kiadó vállalatában. (Panorame de la littérature hongroise).

Ebben az irodalomtörténetben már kibontakozott Juhász Géza kiváló kvalitása: az összefoglalás, az ellentétek áthidalása, egy humán szintézis. Igazi pedagógiai tulajdonság. Juhász Géza a katedrán kívül is pedagógus maradt: nem tűrte a rikító színeket, az eszmék barbár lármáját, általában azt, ami a lélek magasabb fölépítményét veszélyezteti. Ha bolsevizmuson azt értjük, hogy a szellem alá van vetve a történelem vak erőinek, a fizikum gépi erőszakának; egy tótágas szellemi hierarchia, a társadalom egész rendszerén keresztülhajszolva: Juhász Géza tipikusan antibolsevista lélek. De épen antibolsevista beállítottsága hozta ellentétbe műveiben és előadásaiban a bolsevizmusnak azzal a másik fajtájával is, amely pusztán a lobogó színét festette át, lényege az előbbivel azonos maradt.

Juhász Géza, a kiszolgált tűzharcos, minden idegszálával a nagy magyar hagyományt követte: a reformok »emberméltóságát«, amely a szellem autonomiájában látja a nevelés célját, nem pedig a szellem mechanizmusában. A kettő közt óriási a különbség. mechanizmus mindig rombol végül, mert nem tudja kitapintani kritikus órákban azokat a határokat, amelyeken túl az életet a megsemmisülés váltja fel.

Juhász Géza magyar eszménye ennélfogva Kossuth Lajos, a magyar politikai gondolkozásnak ez a halhatatlan megtestesülése: a szellem hierarchiájának elszánt harcosa, Kölcsey Ferenc tanítványa, platói magasságba helyezi a magyar eszmét, de — fegyverrel is síkra száll érte, tökéletes egység, idea és realitás egyszerre.

S itt elérkeztünk Juhász Géza egyéniségének másik lényeges pontjához. Az a szellemi férfiu, aki egyik oldalról nézve mindent a leggondosabb kiegyenlítésnek vetett alá, másik oldalról nézve mégis mindig határozott és szilárd maradt. Ha a magyar érdekeknek kossuthi értelmezéséről volt szó, ezen a ponton nem volt hajlandó engedményt tenni. S ez a pont volt az, ahol az ő voltaképeni irodalmi zártságát áttörte a »politika«. Az örök magyar sorskérdések érdekében bátran kitekintett az irodalom »fellegvárából«, sőt ha kellett, előszedte régi frontkardját és lesujtott a szellem tornyából a magyar érdekek ellen támadó fejére, akárki és akármilyen rangú is volt az.

Aki Juhász Géza egyéniségét ebben a kettős vonatkozásban igazán meg akarja érteni, vegye elő mindenekelőtt a »Garaboncás« című »érzékeny« történetét, mely egy Csokonai-korabeli história keretében voltaképen a saját sorsát példázza. A Garaboncás Debrecenből kiindulva bekalandozza az egész világot, tévelygések és varázslatok hínárjába gabalyodik — végre hazatér, illetve egy szíklaüregben bebörtönözve ismét áttekinti élete sorját és a reménytelenségben meglátja a — reményt.

»Boldog élet titka ennyi:
jót kell hinni, várni, tenni,
akkor édes elpihenni
örök üdvre nagy jogon...«

Ez a több, mint százoldalos különös nyelvi differenciáltságú elbeszélő költemény teljes egészében visszaadja a húsz évvel ezelőtti Juhász Gézát. De Juhász Géza most is ugyanaz.

Egy másik mű igazolja előbbi állításunkat: »*A magyar szellem vándorútja.*«

»Minden lélek külön világ. Aki a maga világát szavakban ki tudja fejezni: író...«

Igy kezdődött a »vándor állomása.«

A magyar szellem vándorútja voltaképen a »magyar sors tükre«, ezt a címet is adhatnánk a műnek, Juhász Géza kifejezésével, mint ahogy ő Kemény Zsigmondot illeti.

»Fő tanítani valóm nem maga a »tananyag« volt, hanem a belőle áradó tanulság: a betű tisztelete. Az, hogy a könyv nem játék s nem bódítószer, hanem kard és kenyér.

Kard a könyv: az ellenálló tér és idő homlokára ezzel vési a kor és a nép a maga igazát. Az egyént ráedzi a létküzdelem főszabályára: a szellemi hullámzás esélyeire. Állandó megújhodás a világ, úgy amint az Ember Tragédiája mutatja. De egyben: állandó visszahajlás is az ősi gyökerekhez. Ez a rugalmas helytállás, ez a folyton változó azonosság nemcsak irodalomtörténeti tapasztalás. Az élet alaptörvénye.

És kenyér is a könyv. Nemcsak a lélek tápláléka, a testé is. Vígasz, derű, bátorság, céltudat és tett, tett! Jobbágyfelszabadítás, egyenjogúság, munkás törvény, telepítés! Az irodalmi órákon fő körvonalaiban önként előbontakozott a magyarságtudomány...«

Ime a Garaboncás Juhász Gézája, íme a költő, mint nevelő.

Hajoljunk csak vissza ismét húsz évre:

A Garaboncás ott ül dohos sziklabörtönében. Testét *bizonyos*-halál fenyegeti. A világ örömei mögötte vannak. S mégis egyszer csak zsongást hall túlnan, a szikla túlsó oldaláról:

Túlnan egyre nőtt a zsongás:
»Rajta, bátor vermi munkás,
minden élet fényre méltó,
mindenik szív: napmadár.«

A Garaboncás a trianoni évek legsötétebb sziklabörtönében keletkezett. Az a kékszemű, lapos sportsapkás kiszolgált katona, miközben ismeretlen távolra függesztette tekintetét, voltaképen a trianoni nemzet-homályból kivezető utat kereste, a szent Világosságot. Csakhogy a Világosságért meg kell Jakolni. S a Garabonciás érzi ezt mélyen:

Most hallottan, elzuhanva,
fürtömön a Szerda hamva,
ismerem föl mély malasztod,
én szerelmes Krisztusom.

Mennyi tobzódásba hajszolt —
s délibáb ködébe rajzolt
hány ábránd után szalasztott
rossz bujkáló hhsom!

Szédelegtem csillagokban
alvilágot átbolyogtam,
nevemet gúlára vésted,
vívtam ingó várfalon,

s most belém zúg ős Igéd: nem
Háborún, de Békeségben,
nem a Sokban: a Kevésben
sarjad a szent Nyugalom.

Már por-íz, Uram, nem enyhít,
adj egy hűs korty égi Semmit:
oltsa ki e testi, unt Ént
üdvvé áradt szenvedés.

Ha Örök Törvény e földi
látszatot fénnyel letörli:
ránksugárzik birtokunkként
csillagrózsa, napvetés...

Ime a húsz évvel ezelőtti és a mostani Juhász Géza, a költő és nevelő, Debrecen pedagógiai büszkesége! Aki azért született igazi költőnek, hogy igazi nagy nevelő legyen!

Hasonlítsuk össze bármelyik művét: van-e a lényegben különbség?

Ilyen volt a Múzsák hegyén, ilyen volt az előadó termekben és ilyen volt — mint most megjelent irodalomtörténeti műve mutatja — bent az iskolában, a kitárúló ifjúi lelkek előtt.

Egy állandó dallam kísérte az ő eddig eltelt irodalmi és nevelői húsz évét: fejezzük be gyarló vázlatunkat ezzel a dallammal. A Garaboncás a Reményhez, az Eiréném hez zengi végső fohászát. A biztos halálból ez a metafizikai Bizonytalanság és mégis örök Biztosság a végső menedéke:

Jer hűs álom, lengj le lágy
jó karokból vetve ágyam
Isten minden udvarán
gyökereznek rózsafák

ASSZONYOK DEBRECZENJE

A világ legkisebb repülőgépe, mely 90 lóerős, a szárnyak átmérője 4 méter. 380 km sebességgel megy óránkint.

A kutyaverseny két győztese, a legnagyobb és legkisebb kutya.

Az anyai gondok

lépést tartanak az anyai örömökkel. Nagyok az anyai örömök, de nagyobbak mindig az anyai gondok. Valahogy úgy teremtette meg az Úristen az embert, hogy nagyobb szivet teremtett a nőnek, ebben több bánat és több öröm fér el. Jelen alkalommal azonban csak a gondoknál maradjunk.

A gondoknál, melyből alaposan kijut most az anyáknak.

Mindenek előtt azért, mert ez a világ egyenesen úgy rendezkedik be, hogy bánatot vessen és gyászt arasson.

Nem akarnak többet és szebbet az életből az emberek, mint azt, ami ma mindenütt tépi a lelkeket.

Valahogy eltünt végleg a szebb élet utáni vágy.

A hosszú és jobb élet utáni reménység.

Ugy akarják leélni az életet, ahogy éppen a szeszélyes véletlen parancsolja. Ezért nő napról napra, évről évre az anyák gondja.

A férfi túlteszi magát a hétköznapok és ünnepnapok rettentő gondján, de a nő tovább hordozza és lesz a gondból kilátástalan bánat.

Éppen ezért van új és új küzdelemre oka minden anyának.

Meg kell, hogy változtassák a világ arcát, szebbé tegyék a világ lelkét. Uj embert kell szülniök és új embert kell nevelniök.

Új embert, aki első sorban az embert tekinti minden földi dolgok céljának és végének, akiért küzdeni, dolgozni, alkotni és teremteni egyetlen emberi feladat. Elvetni a pusztulás lázát és levetkőzni a rombolás szellemét. Ezt egyedül csak az anyák tudják megteremteni. Mert nem igaz, hogy sokan vagyunk, nem igaz, hogy kevés a föld, nem igaz a sok szólam és szólás, csak az igaz, hogy az embernek végre emberi életet kell élni. És emberi sorsot kell juttatni ennek a néhány millió magyarnak is, annak a magyarnak, aki ezer esztendő óta Európában mindig azért küzdött, azért harcolt, hogy szebb élete legyen ezen a földön minden embernek. Miért ne lehetne végre ennek a fáradt és üzött, sokat szenvedett magyarnak is végre szebb élete, emberibb élete és a magyar anyáknak kevesebb tépő gondja...

—=—

Meglepetések a nagy párisi őszi divatbemutatókon

Marokkó felől fojtó sivatagi szél rohanta meg a francia fővárost. A kávéházak terraszán, az autóbuszokon és a földalatti villamosok kocsijaiban ingujjas tömegek izzadnak, ugyanekkor a nagy divatcégek bemutató helyiségeiben bársonyba és súlyos prémekbe öltözött manekenek megkezdték az őszi divatbemutatót a nagy gonddal kiválogatott meghívott közönség előtt.

Tizenhat vezető párisi divattervező cég tartotta meg bemutatóját augusztus első hetében, ami azt jelenti, hogy minden nap délelőttre és délutánra is legalább egy bemutató jut. Az áruházak kapujában külön e célra szerződtetett magándetektívek igazoltatják a látogatókat. Csak névre szóló meghívó és fényképes személyazonossági igazolvány mellett leht a belsőbb helyiségekbe jutni, mert a párisi cégek az elmúlt esztendőkben nagyon szomorú tapasztalatokat szereztek a modelltolvajok ügyességéről.

Az új francia divat a politikai helyzetnek megfelelően egészen feltűnő angol hatás nyomait mutatja. Mintha Viktória királynő kora támadt volna fel, olyan estélyi ruhákat, kosztümöket, prémkabátokat és kalapokat vonultatnak fel a jól hűlött és szellőztetett termekben, a valószínütlenül karcsú, magas, angolos-szőkére maszkirozott manekenek.

Az első napokban nagy feltűnést keltett, hogy a kalapdivat részben teljesen férfias, részben katonai formák felé halad. Délelőtti és délutáni ruhákhoz az összes párisi nagy házak szinte kivétel nélkül cilinderformájú kalapot ajánlanak a hölgyeknek, míg délutánra és esti alkalmakra olyan tollakkal, prémekkel és hamis ékszerekkel díszített sapkát mutatnak be, amelyek minden eddigi szokástól eltérően szinte teljesen elfedik a hölglek homlokát, ugyanakkor pedig szabadon hagyják a hölgyközönség inkább érdeklődéssel, mint örömmel figyeli a divatdiktátorok testté vált rendelkezéseinek bmutatását és gyakran hangzanak el olyan megjegyzések, hogy ez a divat csak akkor nyer a hölgyek körében polgárjogot, ha mindenki sovány, magas, karcsú és szőke lesz.

A ruhadivat legjellemzőbb vonalai ugyancsak a viktoriánus korszakra emlékeztetnek. Kétségbevonhatatlanul megállapítják a szakértők, hogy feltámadt a darázsderék, amelyet természetesen csak a háborúelőtti divat borzalmas kínzószerszámának, a fűzőnek újabb bevezetésével lehet elérni. A magasan zárt nyak és a rndkívül bő, sokszor fodrokba foglalt nyoknya nagyanyáink divatjára emlékeztet. Az esti ruha földig ér, a hölgyek cipőinek sarkát egészen eltakarja, a nappali ruhák szoknyája ezzel szemben még egy árnyalattal rövidebb lett és már megközelíti a tíz év előtti amerikai divat minimumát: a hölgyek térdét már egészen szabadon lehet látni.

Heti étlap

Hétfő: Délben: Zsemlyegombócleves, párolt roastbeef paradicsomos káposztával, vajaspogácsa, Meinl-fekete. — Este: Kirántott parizer lencsepürével, imperiálsajt.

Kedd: Délben: Tarkabableves csülökkel, túróscsusza Meinl-féle csuszatésztából, szőlő, Meinl-fekete. — Este: Zöldbab angolosan, Meinl-féle vegyes befőtt.

Szerda: Délben: Csontleves Meinl-féle csillagtésztával, rablópecsenye (1) párolt vöröskáposztával, szaivéletészta, Meinl-fekete. — Este: Meinl-féle Maltinkakaó habbal, töltött kuglóf, (2), gyümölcs.

Csütörtök: Délben: Szalonnás gombócleves, füstölt sertéskaraj tökkáposztával, Meinl-féle vörös asztalibor, palacsinta Meinl-féle málnaízzel töltve, Meinl-fekete. — Este: Tojáskrokett (3), friss füge és dió.

Péntek: Délben: Konsouméleves, rakott burgonya, almafánk (4), Meinl-fekete. — Este: Meinl-tea, körözött juhtúró, retek, Meinl-féle libamájpástétomos kenyér.

Szombat: Délben: Hagymaleves, bőrös szertéscomb burgonyapürével, rakott tészta, Meinl-fekete. — Este: Velőkrokett parajjal (5), Meinl-féle kajszibarackbefőtt.

Vasárnap: Délben: Endivia-leves, őzcomb almapürével, Meinl-féle spaghettivel, Napoleon-torta (6), Meinl-féle zöld szilváni bor, Meinl-fekete. — Este: Meinl-tea hidegen, hús és tészta délről.

(1) *Rablópecsenye.* Apró sertéskarajokból a bordát levágjuk, borjúdióból szeletkéket vágunk, vesepecsenye végéből kis beefsteakeket szeletelünk. Füstölt szalonnából is vékony, de lapos szeleteket vágunk. Mindezeket kiveregetve kissé olajjal bekenjük, borssal meghintjük és félórát állni hagyjuk. Ezután hirtelen kisütjük. Apró nyársakon felváltva egy marhahús, egy sertéshús, egy borjúhúsdarabot, közbe egy-egy szalonnalapot felhúzunk és így tálaljuk.

(2) *Töltött kuglóf.* A szokás szerint elkészített kuglóftésztát kilisztezett nyujtóláblán kinyujtjuk, meghintjük mazsolával, cukorral és vagdalt dióbéllel elkevert kakaóval, felsodorjuk és így engedjük bele a kikent, kilisztezett sütőformába. Ha a kuglóf kihült, bevonjuk Meinl-félie mártógurmából készült csokoládémázzal.

(3) *Tojáskrokett.* Apró palacsintákat készítünk, melyeket megtöltünk vagdalt keménytojással, derált — esetleg maradék — hússal apróra vagdalt uborkával, felsodorjuk, a két végén a széleket betürjük, mint a töltött káposztának és tojásba és morzsába mártva olajban kisütjük. Bármilyen savanykás mártás illik hozzá.

(4) *Almafánk.* Egészséges közepes nagyságú almát meghámozunk, szeletekre vágjuk, minden karika közepéből apró kiszúróval a magházat eltávolítjuk és minden karikát külön megforgatunk sűrű palacsinta tésztában, zsírban kisütjük, jól meghintjük vaniliáscukorral, tetszés szerint fahajas cukrot is vehetünk és melegen tálaljuk.

(5) *Velőkrokett.* Egy áztatott zsemlyét szitán áttörünk, egy-két tojással elkeverjük, a hártyáitól megtisztított velőt közé keverjük, sózzuk, borsózzuk, belisztezett kézzel apró, hosszúkás pogácsákat formálunk belőle, ezeket tojásban és morzsában megforgatva, Meinl-féle E-olajban szép pirosra kisütjük, parajjal tálaljuk.

(6) *Napoleon-torta.* Meinl-féle bisquit tortalapokat a következő módon töltünk: az idénynek megfelelő gyümölcsöt apróra vagdalunk, meglocsoljuk Meinl-féle Triple sec-kel és egypár csepp bretonnal rózsaszínre festett, 4 deci keményre vert tejszínhabbal elkeverjük. Ugyanezzel a tejszínhabbal vékonyan bevonjuk a torta tetejét és oldalát és csillagcsővel nyomózsákból fel is díszítjük.

GYERMEKEK DEBRECZENJE

Dereng a hajnal

a magyar égen mindenütt s te nem állhatsz tehetetlenül és fáradtan a derengésben. Neked süt fel az új nap és teérted hasad új sugár az égen. Érted és neked, magyar ifjú és magyar lány, akinek jövendője a jelek szerint szebb lesz, mint volt a miénk, akik már kifelé megyünk az élethől.

Mi nem kaptunk semmit, de ti még megkaphattok mindent.

Mindent, ami egy nemzet fiának, vagy leányának életté teheti az életet.

Ezért örvendünk mi szívből, mert nincs annál szebb öröm, mint amikor az ember a más örömének örvend...

De ez az öröm akkor lesz teljes, ha az elkövetkező derengést és égi új sugárzást ez a mi ifjuságunk ki is érdemeli.

Kiérdemli, megérdemli úgy, hogy megdolgozik érte.

Meg kell dolgozni minden jóért, az élet ingyen semmit se ad, vagy ha juttat egyet mást ingyen, annak értéke nincsen.

Hogy méltó lehess a szebb életre, a biztató fényben úszó jövendőre, dolgozz érte...

Minden erőddel és minden tehetségeddel...

Nincs megállás és nincs válogatás. Minden elvesztegetett perc megbosszulja magát. Minden elvesztett idő kár, melyből a nemzet is kárt lát és más semmit.

Te azért nézz a derengő égre és fogadd meg erős, szent elhatározással, hogy ennek a derengő időnek igaz szívük, becsületes lelkű és még erős kezű bajnoka leszel. Olyan, mint a dalias idők tiszta leventéi, akik nem magukat, de mindig a közt, nem a sajátot, de mindig a nemzet értékét tekintették első sorban. Jó magyarra, sok magyarra, erős magyarra és hazájáért élő, haló magyarra soha se volt annyira szükség, mint ma. Ma, amikor dereng a hajnal, hasad az ég és a magyar reménység tűzben ég és Isten is szebben néz reánk sok, sok megpróbáltató szenvedésünk után...

Erőt, hitet nektek a szebb időkre, hogy jobb magyarok, erősebb magyarok, igazabb magyarok legyetek minden eddigi magyaroknál...

Isten veled

Isten veled kicsi fecském
Fáj a szívem Érted,
Itt hagyod már párnap múlva
A te kicsiny fészkedet.

Elrepülsz a zord tél elől,
Messze napkeletre,
Látjuk-e vajon még egymást
Magyar kikeletre?!

Ferenczyné Orosz Margit.

Tarka lepke

Tarka lepke száll a réten
egy virágról másra libben.
sorra járja rét virágát
hívja, csalja lepke párját.

Egyedül avagy kettesbe
indul útjára a lepke,
a virágok édes porát
összeszedi és megy tovább.

Hej! — de jó is a lepkének
szabadságban vígan élnek.
szállnak virágról virágra
tarka lepke. — és a párja.

Nagy Erzsébet.

Néprajzi gyüjtésünk

(Második közlemény.)

Szendy Jolán, női felső ker. isk. III. éves növendékének elmondta Tiszadobról Varga István.

Kevesen tudják azt, hogy a Tisza megszabályozásánál a mi közsígünk határába tette az első kapavágást nagy Széchenyi István. Emellett is igen szíp emlíkvűvet ennek az emlíkire. Ez a szíp felírás olvasható a márvány táblájan:

„Két hatalom versenge sokat a róna bírásán
Emberi szorgalom és a vizek ős eleme.
Széchenyi lett a bíró; a Tiszát medrébe szoritó
Szózata: és a nagy tér ím szabad és mienk!"

Magam is nehezen betűztem ki, de nem is fogom elfelejteni soha!

A másik ódalán meg ez az írás van: „Gróf Széchenyi Istvánnak, a Tisza szabályozás nagy műve megindítójának, ahol Ő maga a munkát megkezdte, hálás emlékül emelte az Alsószabolcsi Tiszaszabályozó Társulat, MDCCCLXV." Vagyis hát 1865-be csinálták, hát elig rígen. Nem messzi tülle áll egy jókora halom tetejibe idös Andrássy Gyulának emlíkire állított emlíkmű. Itt meg a domb ódalába van egy bronz táblára írva a következő: „Gróf Andrássy Gyulának a Tiszaszabályozás körül szerzett érdemei elismeréséül 1908." Ezt az Ármentesítő Társulat állította nagy hazánk fiának. Ennek a bankettyán én is ott vótam. Gulyásos vót meg túróscsusza. Bizonbizon megérdemelnék, hogy ha más nem, hát az oskolások rendeznének emlíkünnepsíget a tiszteletekre.

A Tubus-téren áll az ezredéves emlíkmű. Ez van rá írva: „Hazánk ezeréves fennállásának emlékére emelte Tiszadob község közönsége 1896."

Hé! csak a vasút lenne hozzánk közelebb. Mej csak öt kilométerre van, ezír kell nekünk Miskócra járni adnivenni.

Bizony-bizony a nagy háborúbul is kivettük a riszünket. Legtöbben a 65-ös meg a 11-es bakáknál szógáltunk, de vótak huszárok is a tizennígyeseknél. Magam a sógorral, meg még több dobival együtt a Semiszli (Przemysl) várába sinylődtünk. A hősi halottunk is kerek száz. Ketten még vitézséget is szereztek. Szíp emlíkművet emeltünk nekik a két parókia közt. József főherceg urat hívtuk meg a leleplezísre. De szíp beszídet is mondott! Velünk meg öreg hadfiakkal kezet fogott.

Az őszirózsás forradalomkor a sok buta níp csúnyán bánt el a Gyula gróf kastílyában összegyüjtött sok drága kinccsel. A sok tudományos könyvet szítszórták a sáron úton. Sok szíp bürbe kötött könyv került a Tiszába, meg az akulokba. Hej de sok píz vót csak az ablaküveg is, amit kitörtek. De mikor megjelent Szentgáli! Befűtöttík, elhajingálták, Tiszába górták a sok lopott holmit. Még is megtutták ki vót. Azt mondják, hogy annak osztán hegedült Szentgáli! Tudniillik én nem vótam még akkor idehaza.

Azután jöttek az oláhok. Osztán hát meg szálltak bennünket. Azut meg a Tisza másik ódalára jöttek a veresek. Ugy hullt ránk a srapnell, mint a záporeső. Sokan le is kőtöztünk a pincébe, mert két hónapig két tűz közt vótunk. Akkor osztán hál' Istennek eltakarottak, haza jöttünk öreg katonák az asszonykézbe elhagyatott födön dógozgatni.

Hát a református templom is rígi! (Ezt majd elfelejtettem, pedig rá van írva a falára, hogy 1670-be épült.) De még azelőtt is templom lehetett ezen a dombon, mer egy harang meg akkoribul származik. Mán a katólikust csak tizenkettőbe építette a Kegyelmes asszony. A zsidó meg az 1865-ös évekbül származik.

Több mint 4000 lakosa van Dobnak. 2800-an vagyunk reformátusok, 1100 a katólikus, meg van vagy száz zsidó.

Mán most sokan hazajönnek azír amerikánusok, akik ezelőtt 20—30 évvel kivándoroltak. Most az az egykettő, aki még sok kincset akar keresni, Kanadába megy. Majd haza jönnek ük is, ha megöregettek. Mert hát csak jobb idehaza.

A zsuptetős házakkal eltüntek a szíp magyar bútorok a házbul. Ma mán sifon kell a jánynak. Bezzeg az én időmbe! A nagy házba állt a tornyos ágy sok-sok szíp libatollú párnával, dunnával. Az aljába fiókkal. Meg a komót, felette a nagy tükörrel, rákakasztva a fekete ünneplő kalapommal. A komótra meg kirakta a felesígem a findzsákat meg a családi kípeket, megtürte még az én tajtíkpipámat is, amibül csak ünnepnap eregettem a füstöt. A komót felett vót a Házi-áldás, amit még az idesannyárul örökölt az asszony. A komóttul jobbra esik a két ablak közt a sarokra menő lóca meg az asztal. Az ablak nem nagy, de virágos meg fehír a firhang rajta. Az ágyak előtt vannak a karosszékek szípen sorba állítva. A búboskemencének is mindig fehírnek kell lenni. Az egyik ágy vígibe van a varrógép, a másiknál meg az én ünneplő ruhám van a ládába.

Az asztal felett van a selyempapirral felcifrított függölámpa. Ezt csak ünnepnap szoktuk meggyútani.

Megvan ám még nálunk a mestergerenda is! Itt van szíp sorba felrakva a nagy Biblia, a Zsoltáros könyv, kalendárium, egy pár Jókai könyv, itt van a beretvám meg a pamacsom, az asszony is itt taresa a tűt cérnát meg ollót, nyárára a báránybűr sipkámat is ideakasztom kendőbe csavarva, hogy meg ne egye a moly. A gyikinybül font kenyírkosár a sutba van. De fűtískor az asztarra tegyük.

A pitarba meg csak a főzőedény van, a stelázsin, ami a pitar hátulsó riszibe van, felette meg fel van aggatva a virágos porcelláutányírok meg cseréptálak. Balra van a kemenceajtó, nem messzi hozzá a házajtó, közte meg a kisszékek vannak. A ház meg az udvarra nyiló pitarajtó közt a vizesedínyek vannak szíp sorba állítva. Télire meg kisdézsát vigyünk be, hogy az asszonynak ne kelljen a hidegbe kijárni.

A stelázsitul jobbra a vaskonyha van. Emellett egy kis patka van, oszt ezen áll a gyikíny kosár, amibe a kanalakat tarcsuk. Itt van mingyán a fal mellett az asztal. Felette a fedőtartó van, amire még a tejszedő kanál, a habszedő, meg még a levesszedő kanál is fel van akasztva. Ez alatt is van egy-két kis tőgyfaszék, hogy ne fogja másutt a helyet. Az asztal mellől nyílik a kamara ajtó, ahova mindenféle ennivaló van berakva. Itt van felakasztva a sódar, szalonna, a ládára rakva a kenyír, a liszt, a tojásos pupujka, meg osztán a zsíros hurka is. Itt áll a fal mellett a kis hombárba az flet. A gyúrótábla is itt áll az ajtó megett felakasztva. A komora meg a pitarajtó közt falba ípített pócok vannak, amin a fejőrocska áll egyéb mindennap használatos holmival.

Az eresz alatt a padfeljáró van, alatt meg a kutya húzódik meg a hideg időben egy gubadarabon. Itt van még a köcsögfa is, rajta a sok mázos tejes csuporral. A kiskertbe nem csak hogy virág, de még egy két szőllőtőke is akad. A vetemínyes kert a ház vígibe van. A kétfelé nyiló nagykapu meg az óllal szembe van, hogy ott járjon ki be a jószág. Van még osztan szína, szalma, répa gödör, meg minden egyéb.

Ma mán se a keresztelőt, se a lakodalmat, se a temetést nem kísíri annyi ceremónia, mint azelőtt, mikor sírvavígatt a magyar. Mer bizony, ha meghalt valaki, temetís után tort csaptak. Ha meg a menyasszony nem idevalósi vót hát lövődöztek, mikor megírkezett.

A lakodalmi vacsora: tyúkhúsbul főtt csigaleves, tőtött káposzta, pörkölt krumpéval, tejbekása, meg aztán a hívatalosak hozta kalács, sütemény meg torta. Bor meg amennyi csak kell.

Lakodalomba meg bálba ezelőtt csak csárdást húzattunk a cigánnyal, meg osztán hát a híres dobi csárdást a Porkolábost. A csárdást még táncolják most is, de ma mán bizony több tangót húz a cigány, mint magyar nótát. Még 20—30 évvel ezelőtt a csárdánál meg egyéb tereken bizony lapdázott a fiatalság. Járta a teke meg a bige. Fiuk lányok cicáztak meg danolásztak.

Most meg bizony bicikliznek vasárnap dílután fiuk lányok.

De azír divat mék ma is a karácsonyi hántolódás, szilveszterkor a gulyaterelés, amikor is ostort pattogtatnak, csörgetnek, kolompolnak, meg még a puli is ugat. Versmondás közbe sok jót kívánnak a gazdának új esztendőre. Húsvéti locsolás! Névnapra meg elmondják a gyerekek a: Felteszett felderült a napnak sugára... Luca napkor az eladónak almát kell kezdeni enni, mindennap harapjon belőle, de úgy, hogy az utósó falatot karácsony estéjén egye meg, oszt akkor megálmodja ki lesz a jövendőbelije. Luca napján pontban éjfilkor meg kell piszkálni szívanóval a tyukokat az ülön, hogy sokat tojjanak. Álmot is szoktak önteni.

Szengyörgy napján az eladó rugja meg a disztóól ajtaját. Ha a disztó röffen, akkor hamar bekölik a fejit.

(Befejező rész következik.)

A föld légköre 1600 kilométer

Oslóból jelentik: Bergenben ülésezik a geofizikusok bizottsága. Bjerkens tanár, norvég sarkifénykutató közölte a sajtóval, hogy dr. *Harang* rádiótechnikai kísérletei, amelyek eredményét most terjesztették a geofizikusok bizottsága elé, azt bizonyítják, hogy a föld légköre 1600 kilométernyire terjed a föld felszínétől, nem pedig 500 kilométernyire, mint eddig gondolták. Ezek a tudományos megállapítások igen jelentősek a sarkifénykutatás szempontjából.

AMATŐR ALBUMOK
óriási választékban és olcsón kaphatók a „MÉLIUSZ" könyvkereskedésben.

Fohász

Tehozzád kiáltok Magyarok Istene,
Tekints le a földre az eltiport
nemzetre,
Halld meg sóhajait, melyek hozzád
szállnak,
Gyógyítsd meg sebeit e csonka
hazának.

Ezer esztendeje, hogy e hazát bírtuk,
Természetes határait sokat
oltalmaztuk,
Trianon mifőlünk széjjel darabolta,
Tekints le Istenünk, szegény
magyarokra.

Ne hadd elpusztulni ezt az árva népet,
Kit az ellenségi mindig félve néztek.
Mutasd meg, hogy van egy új nap
felkelőbe,
Mert bízik még a magyar egy
boldogabb jövőbe.

Hogy a Kárpátoknak fenyves erdeiben,
És az Adria tengernek széléhez,
Szabadon mehessen minden magyar
szülött,
Hozdd el én Istenem azt a boldog
időt.

Lássa be Trianon, hogy nem voltunk
bűnösök,
Gazsággal vették el e hazát mitőlünk,
Csak tetőled várunk Atyánk
segedelmet,
Magyarok Istene halld meg kérésünket
Ámen.

Veréb István
g. ispán.

Anyám könnye . . !

Édesanyám miért
Könnyes a te szemed
Mi bántja a te jóságos
Szivedet.

Engem siratsz
A te rossz gyermekedet
Ne sirj értem édesanyám!
Nem érdemlem én azt meg!

Nem érdemel egy gyermek sem
Könnyeket!
Ne sirjál hát édesanyám!
Ne fájdítsd a szivemet!

Kelemen Rózsa.

Kimegyek a temetőbe

Kimegyek a temetőbe az anyám
sírhalmához,
Imátkozni letérdelek a kopott fejfához.
Könnyeimet hullatom a leroskadt
sírjára,
Melytől kinyillik a szagos kakukfű
viraga.

Édesanyám, amióta eltemettünk ide,
A fiadnak mindig sajog azóla a szíve,
Ha lezárja éjszakára szememet az
álom,
A te jóságos arcodat álmomban is
magam előtt látom.

Az idrányi temetőben akácfa árnyában
Őszirózsát ültetek az anyám
sírhalmára,
Könnyeimmel locsolom meg a fehér
virágot,
Édesanyám jut eszembe, valahányszor
őszirózsát látok.

Veréb István
g. ispán.

Emlékek

A szeptember elérkezett
Újult szívvel köszöntelek.
Újult szívvel, friss erővel,
Ajkamon Isten nevével.

Köszönöm a sok-sok percet,
amely oly örömet szerzett,
A nyarat, a szabadságot
Az életet, azt a lángot.

Mit nekem adták, csak nekem
Köszönöm óh jó Istenem,
Úgy érzem, mintha repülnék
Feltámad sok kedves emlék.

A patak, a kert, az erdő
A hegycsúcson a kis fenyő,
Fű-fa, virágok illata
A madárkák búgó dala.

Szellőnek lágy suttogása,
Esti csillag ragyogása.
Színes pillangók a réten,
bárányfelhők a kék égen.

mind, mi oly kedves volt
nekem,
köszönöm neked Istenem.
Új erővel kezdem munkám,
Fel száll az égbe hő imám
Hozzád! mennyei jó Atyám.

Vincze Mária II. b. ker.

Imre bácsi postájából

Üzenet mindenkinek: Más elfoglaltságom miatt ebben az esztendőben nem szerdán, hnem minden héten egyszer, pénteken déiután 4—5 óráig fogadom szerkesztőségünkbn kis olvsóinmat, és ugyanakkor adom át a jutalom könyveket is azoknak, akik hétről-hétre jutalomban részesülnek lábo-runkból.

Barna Tibor: A közlendők közé soroztam.

Kedves Imre bácsi!

Olvasva a Gyermekek Debreczenjét, én is kedvet kaptam arra, hogy írjak bele. Itt küldöm első elbszélésemet, ha alkalmasnak találja arra, hogy nyomtatásba kerüljön, akkor legyen szíves azt leközölni a Gyermekek Debreczenjébe.

Maradok hálás tisztelettel:

Kemény György IV. o. gimn. tan.

Üzenet: Ez nem vált be. Más irással próbálkozz.

E heti könyvjutalmat Horváth Ilona női felsőkeresk. II. évf., Jankoff János és Kávássy Gábor kapták néprajzi gyűjtésért, illetve keresztrejtvény helyes mgfejtésért.

Betürejtvények

7.

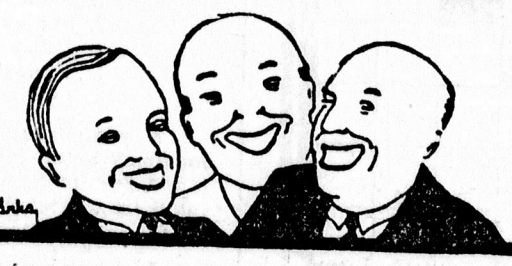
Lócsemege

r=l

8.

L abbé

LUDAS MATYI

FŐLÖSLEGES AGGODALOM

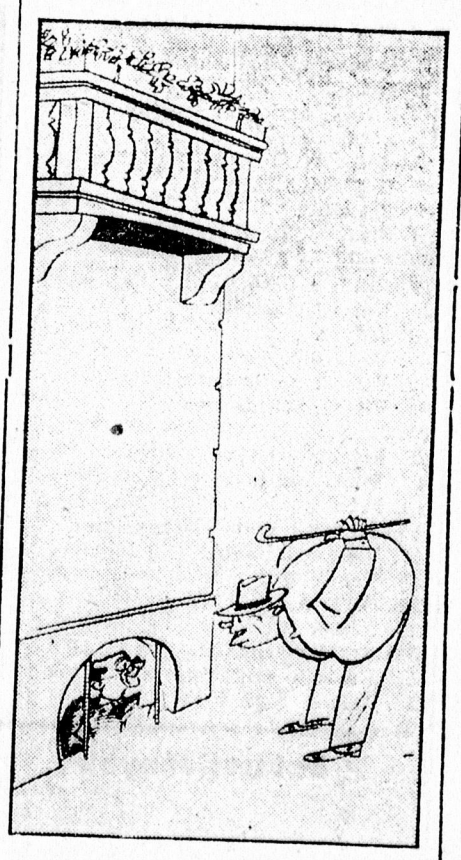
— Érthetetlen! Iluska már órák óta kievezett Tomyval és még nem jöttek vissza. Talán csak nem történt valami bajuk?

TÁNCTANULÁS OTTHON

— Azt hiszem, valami hiba lehet ebben a táncleírásban.

MEGSZOKÁS

— Miért van maga mindig a pinceben, amikor ilyen szép erkélyes háza van?

— Kérem, én már nem tudom máshol jól érezni magam . . . 30 évig voltam sugó a szinháznál.

ÓRÁJA figyelem és egy szót sem szól?

Türelmes telefonáló: Sajnálom, a feleségemmel beszélek.

ÓRATISZTITÁS

Férj a feleségéhez: Én nem értem mi van az én órámmal, azt hiszem tisztítatnom kellene.

Lajcsika beront a mellékszobából: Apuka, nem kell azt már tisztítatni, ma reggel a Babyval sokáig mostuk a csap alatt.

NAGY TUDOMÁNY

Öreg úr: Na kis öcsém ösmered-e már az ábc-t?

Jancsika: Igen bácsi.

Öreg úr: Mondd meg hát nékem mi következik az a betü után?

Jancsika (kis gondolkozás után): Mind a többiek.

ALKALMAS PILLANAT

— Maga az, aki tegnap nálam járt, hogy biztosítsam a házamat árvíz ellen? Nagyszerű, most hajlandó vagyok megkötni a szerződést.

Csak egy mosolyt

MÁS VILÁGITÁS

Barna: Ugy látszik mióta megnősültél más világításban látod a világot?

Varga: Hogyne látnék máskép mindent, miután nászajándékba tizennégy csillárt és kilénc kandallábert kaptunk.

RÉGI JÓ IDŐKBŐL

Férfi a telefonnál: Édes vigyázz, az ember nem tudhatja, ki hallgatja ki a cbszélgetésünket.

Haragos női hang a központból: Kikérem magamnak, mi kezelők sohasem szoktuk kihallgatni a telefonbeszélgetéseket!

NEM NEKI VALÓ

Dick: Igenis van a te örökös szomjusagodnak ellenszere, amikor csak megszomjazol, egyél meg egy almát.

Fick (notórikus ivó): De gondold meg, nem ehetek meg naponta ötvenhatvan almát.

JAJ, MÉG EGY SKÓT VICC.

A skót elmegy az ügyvédjéhez és azt mondja neki:

— Ügyvéd úr, gondnokság alá akarom helyeztetni a fiamat nagyfokú pazarlás miatt.

— Mit csinál a fia? — kérdi az ügyvéd.

— Elfogtam egy levelét, melyben százezer csókot küld menyasszonyának.

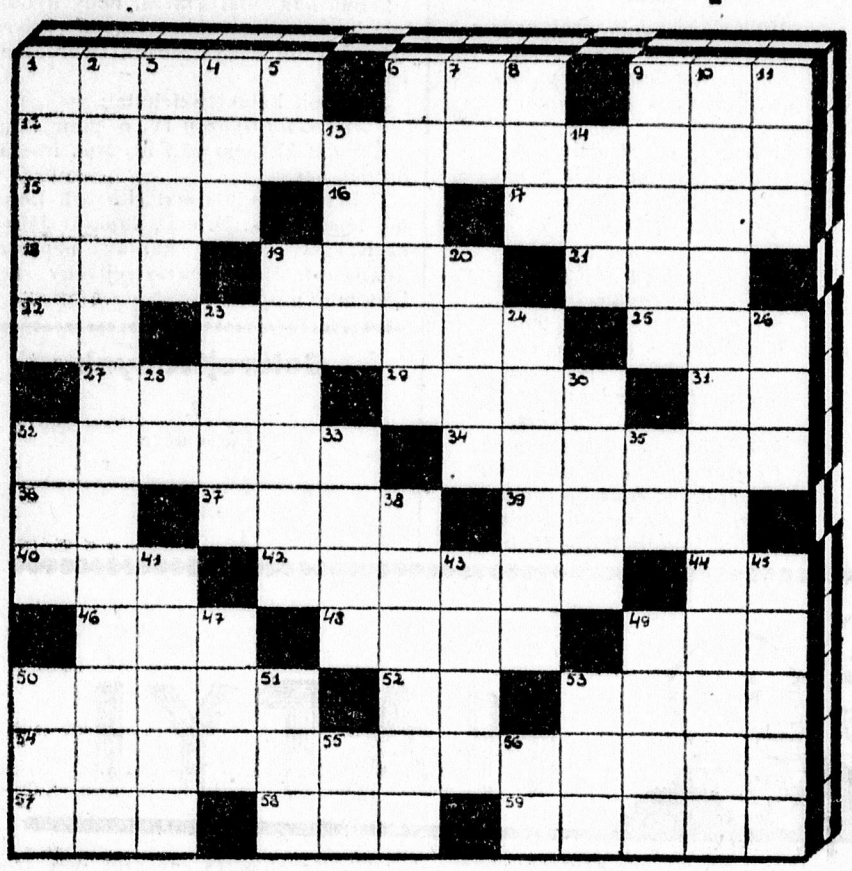
VAGY UGY!

Türelmetlen telefonáló: Uram, nem engedné át a telefont, már egy fél-

REJTVÉNYEK FEJTÖRŐK

Rovatvezető: Boross György

Megfejtési határidő: 25 perc!

MEGHATÁROZÁSOK:

A megfejtés igazolására elegendő a négy hosszú sor beküldése.

Vízszintes sorok:

1. Uszólábú emlős — névelővel.
6. Angyalrang.
9. Mert — latinul.
12. Arany László verses regénye.
15. Halzsír — németül.
16. A tantal vegyjele.
17. Bagoly.
18. Szájrész.
19. Lábrész.
21. Kikötő.
22. Visszafegyszerű gép.
23. Indiai madárfaj.
25. Fogoly.
27. Téli sportot űz.
29. Zola regénye.
31. Személyesnévmás.
32. Világrész.
34. Boncol, elemez.
36. Személyesnévmás.
37. Vissza: Perzsia.
39. Tűzcsóva.
40. Csattanó, poén.
42. Férfinév.
44. Francia névelő.
46. Napszak.
48. Vissza: a király halott.
49. Honfoglaló vezér.
50. A csere ezzel jár.
52. Személyesnévmás.
53. Hosszú kozáklándzsa.
54. Munkácsy Mihály képe.
57. Csinálok — latinul.
58. Német ital.
59. Felfogják ésszel.

Függőleges sorok:

1. Ajándékoztak.
2. Georges Courteline vígjátéka.
3. Állatlakások.
4. Fájdalom, gyötrelem.
5. Kereskedelmi műszó.
6. A Jenisszei mellékfolyója.
7. Görög betű.
8. Azonos mássalhangzók.
9. Apáca.
10. Petőfi Sándor költeménye.
11. Kecskebeszéd.
13. Rossz kívánság.
14. Hegedűkellék.
19. Félsziget.
20. Bizonyíték.
23. Senki — németül.
24. Ásítás a fokmérője.
26. Kül — ellentéte.
28. Jegyez.
30. Vadászeb.
32. Vissza: görög betű.
33. Vissza: bruttó-nettó.
35. L. N.
38. Figyelmeztetése.
41. Debreceni ucca.
43. Fiúnév.
45. Szellemi csata — névelővel.
47. Vissza: fejfaszó.
49. Nem enged meg!
50. C. T. A.
51. Német ág.
53. Kettő = egy!!??
55. Francia mutatónévmás.
56. Asszonyrag.

Betürejtvények

1.

giliszta
T

2.

K
+ e=a

3.

+ T, lideregni
l=ő

Szállóigék a magyar irodalomból

12. Arany János (1817—1882).

Sorozatunk tizenkettedik szállóigévé lett idézetét Arany János: Zách Klára című verse adta. (Ez küldendő be!)

MEGHATÁROZÁSOK:

1. Nem is jól	1	2	3	4	5
2. Szag	6	25	26	35	11
3. Megáltalkodott	9	18	15	29	16
4. Sódar	19	29	34	9	35
5. Pl.: anya	20	21	14	13	8
6. Puhatestű állat és emelő	22	23	24	28	27
7. Szekérrész	30	10	17	12	36
8. Gyalogjáró	31	32	33	7	35

A meghatározások értelmében állítsunk össze nyolc ötbetűs fogalmat s a fogalmak betűit írjuk be a fenti ábrába! A számok azt jelentik, hogy a megfejtett fogalmak betűit melyik kockába kell beírni! Ezután 1—36-ig olvassuk össze a betűket s már meg is van a rejtélyes idézet!

Csak ugy mondom, hogy

... a „Debreczen" 1938 szeptember 18-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtése a következő:

Ez már csak könnyű lesz...?
Lobacsevszkij
Beludzsisztán
Roland Amundsen
Cigánykaraván

Szállóigék a magyar irodalomból!
Beszélhetsz jó vitéz,
Senki sem hallgat rád!

Betűrejtvények: 1. Tanonc, 2. Iszkol, 3. Vánszorog, 4. Balgatag.

Kik ezek? 1. Irene Dunne. 2. Clark Gable.

Tudnivalók:

1. Egyetlen rejtvény helyes megfejtése elégséges.

2. E heti rejtvényeink megfejtéseinek beküldési határideje: pénfek este 6 óra.

3. A megfejtések a jövő héten. A nyertesek névsorát a »Hírek« között »*Rejtvényfejtők figyelmébe*« cím alatt helyeztük el.

4. Szelvényt mellékelni kötelező.

5. könyvjutalmakat hétfőn délután 3 órától csütörtök este 6 óráig, a nap bálymely szakában átvehetők lapunk kiadóhivatalában. Aki a jelzett időpontban a nyert könyvet át nem veszi, arra később igényt nem tartbat!

EHETI DIJAINK:

6×1—1 kötet könyv.

38. SZ. REJTVÉNYSZELVÉNY.

Név:

Foglalkozás:

Pontos cím:

Kik ezek?

4.

KEN
m=g

5.

Meghal
t=s

6.

magában beszél
m=t

A Debreczen rádióműsora

1938 szeptember 25-től október 1-ig

VASÁRNAP

SZEPTEMBER 25.

BUDAPEST I. 9: Egyházi ének és szentbeszéd a Fő-utcai magyar szertartású görög katolikus Szent Flórián-templomból. A szentbeszédet mise közben mondja és a szentmisét énekli Balogh Bálint esperes-plébános. Előadásra kerül Aranyszájú Szent János miséje eredeti, ősrégi népénekekkel kísérve. A népénekeket vezényli Sándor Mihály, orgonál Totin József.
9.45: Hírek.
10: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Prédikál Béky Zoltán brentoni esperes-lelkész.
11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos rendi templomból. A szentbeszédet mise előtt P. Badalik Bertalan O. Pr. tartományfőnök mondja. Énekel a Dominikánus Énekkar Béni Fülöp vezetésével. Énekek: Jöjj Szentlélek Isten; Bárdos Lajos: Részletek az I. miséből; Hauptmann: Salve Regina; Harmat Artur Pange lingua; Casciolini: Panis angelicus; Himnusz. — Orgonál Bató László.
12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállsjelentés.
12.30: Az Operaházi Zenekar. Vezényel Fridl Frigyes (Strauss János és József műveiből.)
Szünetben kb. 13.05: „Világhiradó." Máthé Elek előadása.
14: Hanglemezek. (Áriák és kettősök Verdi népszerű operáiból.)
15: „Időszerű gazdasági tanácsadó." (A földmivelésügyi miniszterium rádióelőadássorozata.)
15.45: „A sokgyermekes szegény magyar anyák országos Szent István fiuotthona kiházasitási ünnepe." — Közvetítés Gödöllőről. Beszélő Budinszky Sándor.
16.30: Vásárhelyi Magda és Szegedi—Ketter Ernő kétzongorás műsora. 1. Liszt: Pathetikus koncert. 2. Molnár Antal: Groteszk induló. 3. Dohnányi: Változatok egy gyermekdalra.
17.15: „A leggyakoribb fogbetegségek." Oravecz Pál dr. előadása. (Közmüvelődési előadássorozat.)
17.45: Rácz Béla és cigányzenekara muzsikál.
18.20: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István. — 1. Zimbalist: Tánc-szvit. 2. Offenbach: Intermezzo és barcarola a „Hoffmann meséi" c. operából. 3. Huszka: Dal a „Tündérszerelem" c. operettből. 4. Zakál Dénes: Virágok közt — szvit.
19: „A felvidéki magyarság." Asztalos Miklós előadása.
19.30: Koréh Endre az Operaház tagja énekel zongorakisérettel. — 1. Muszorgszkij: A hadvezér. 2. Vittorio Gnecchi: A titok. 3. Liszt: Apák sírja. 4. Kodály: Búsan csörög a lomb. 5. Grieg: A hattyú. 6. Zakál Dénes: Az én két asszonyom. 7. Igyártó Zoltán: Ősz.
20: Sporteredmények.
20.10: „Texasi vakáció". Hangjáték 3 felvonásban. Turchányi István: A szitává lőtt ég alatt" című regényéből rádióra átdolgozta Gellért Lajos. A zenei betéteket irta és vezényli Polgár Tibor. — Rendező Gyarmathy Sándor. Személyek: Willy Cunningham — Hajmássy Miklós, Georg Halton — Fáy Béla; Bobby Hall, öreg cowboy — Huszár Károly, Comella állomásfőnök — Sala Domokos, Conchita, a felesége — Báthory Giza, Tom, Georg apja — Gellért Lajos; Begg, korcsmáros — Kompóthy Gyula; Eagle Virginia, özvegyasszony — Szabó Margit, Victória, a leánya — Szeleczky Zita, Néger szolga Tom Haltonnál — Galetta Ferenc; Speaker — Máriássy József.
22.05: Hírek, időjáráselentés.
22.25: Közvetítés a Gellért-szállóból. Ilniczky László és jazzenekara játszik.
23.25: Hanglemezek.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 11.15: Hanglemezek.
15: Weidinger Ede szalonzenekara.
17.10: Rácz Béla és cigányzenekara muzsikál.
18.30: „Az igazságos munkabér." Kisléghi Nagy Dénes egyetemi m. tanár előadása.
19.59: A rádió szalonzenekara. Vezényel Bertha István.
19.30: „Cip-cip kisasszony elindul." Rozsnyay Kálmán előadása Blaha Lujzáról. (Felolvassa Nil.)
20.10: Hírek, lóversenyeredmények.
20.35: Közvetítés a Debrecen-éttermből. Kurina Simi és cigányzenekara muzsikál.
21.40: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a HAS 3 hivójeles adóállomáson, 19.52 méteren, 15.370 kilocikluson 15—16 óráig, a HAT 4 hivójeles adón, 32.88 méteren, 9.125 kilocikluson 1—2 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: R. Páris 20.30: Szimfónikus hangverseny. Frankfurt, München 20.20: Goetz: A makrancos hölgy, opera.
TÁNCZENE: Riga 21.10, Svájci rom. 22, Kalundborg 22.55, Prága 22.35.

HÉTFŐ

SZEPTEMBER 26.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Vinczc Zsigmond: Darutollas magyar induló (Sebő Miklós). 2. Collin: A pintyőke násza (Szalonzenekar). 3. Pinki—Rossi: Paesanella — keringő (Fernando Orlandis). 4. Pulci: Balilla-induló (Római császári katonazenekar). 5. Holy: Szép a babám fekete szeme — csárdás (Kalmár Pál).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Nagy tűzvészek régen." (Felolvasás.)
10.45: „A nádorcsalád nádorai." Irta Vértes József. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: A rendőrség fuvószenekara. — Vezényel Szőllössy Ferenc. 1. Szőllössy Ferenc: Díszmenet-induló. 2. Offenbach: Szép Heléna — nyitány. 3. Leoncavallo: Bajazzók — ábránd. 4. Sándor Jenő: Magyar dalok. 5. Hopf—Szőllössy: Művészalbum — egyveleg.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Csóka Feri és cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája. „Híres versek titkai." Berzsenyi verse „A magyarokhoz." Fábián István előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: Szalonötös. — 1. Arditi: A csók — keringő. 2. Turina: a) Mór dal, b) Cordovai ünnep. 3. Szabados Béla: Nyári este. 4. Burmester: Szerenád. 5. Szenkár Dezső: Cigányvér — keringő. 6. Daquin: A kakuk. 7. Chopin: a-moll keringő. 9. Elgar: Szerelmi üdvözlet. 9. Schubert: Táncok. 10. Poldini: Éjféli vadászat. 11. Nádor Mihály: Kis keringő. 12. Dohnányi: Gavotte és musette. 13. Kreisler: Kis bécsi induló.
17.50: „A hétfalusi csángók" Irta Csernátoni Benedek. (Felolvasás.) Utána Sala Domokos elmondja a „Háromágu tölgyfa" c. csángó mesét és Zajzoni Rab István: „Talpra fiak" c. versét.
18.30: A Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetsége képviseletében a Jutagyári Testvériség Dalkör és a Nagytétényi Vasmunkások Dalárdájának műsora.
19.15: Hírek szlovák nyelven.
19.20: Hanglemezek.
20.10: „Mit igértek a csehek a világnak 1919-ben." Pethő Sándor előadása.
20.40: Hírek.
21: Operaházi Zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. Közreműködik Meissner Lujza (zongora). 1 Mozart: Jupiter szimfónia. 2. Grieg: a-moll zongoraverseny (Meissner).
22: Időjárásjelentés.
22.05: „Horthy Miklós a cs. és kir. Haditengerészeti Akadémia növendéke." Beszélgetés Erich von Kunstival a Kormányzó Ur Ő Főméltóságának a Haditengerészeti Akadémián eltöltött éveiről.
22.15: Tánclemezek.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Közvetítés a Baross-kávéházból. Farkas Jenő és cigányzenekara muzsikál.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 19: Fenyő László verseiből ad elő.
19.30: Német nyelvoktatás.
20: Hírek.
20.25: Zsögön Lenke énekel zongorakisérettel.
20.55: Hanglemezek.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Szófia 19: Atanaszov: Gergana, opera. Hilversum 19.10: Pataky Lily hegdül.
TÁNCZENE: Zágráb 22.20, Hilversum 22.45, Droitwich 23.15.

KEDD

SZEPTEMBER 27.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Striczel József: Kerületi honvéd induló (József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara). 2. Blon: Gnómok felvonulása (Komor Géza zenekara). 3. Kramer: Il clarinetto pazzo — humoros mazurka (Kramer és szólistái). 4. Lindemann: Induló (Karl Woitschach fuvószenekara). 5. Huszár-verbunkos (Rtgnum Marianum 3. cserkészcsapat fuvószenekara).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Néplap a mult század elején." Irta: Szentgyörgyi Elvira. (Felolvasás.)
10.45: „Pesti divatbemutatók hírei." (Felovasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Lenhardt Ilona énekel zongorakisérettel, Gerő Márta zongorázik.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: A József nádor 2. honvéd gyalogtzred zenekara. Vezényel Seregi Artur. — 1. Lortzing: Cár és ács — nyitány. 2. Flotow: Részletek a „Mártha" c. operából. 3. Adorján Sándor: Muzsika szól, verbuválnak. 4. Náray—Farkas: Az új Czinka Panna — ábránd. 5. Vincze Zsigmond: Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.10: Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Az elvesztett tenger." (Visszaemlékezés az osztrák-magyar hadiflottára). Irta Erich von Kunsti. — (Felolvasás.)
17.30: Hanglemezek.
Közben 18: „Budapest—Bécs városközi válogatott labdarugó csapat mérközéséről." Magyar Károly előadása.
18.20: „Főuri élet a szabadságharc előtt." Illyés Gyula előadása.
18.50: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál.
19.45: „Csokonai Vitéz Mihály." Hangjáték tizenegy képben. Irta Mariay Ödön. Rendező Németh Antal. — (Viaszfelvétel.) Személyek: Csokonainé — Berky Lili, Csokonai Vitéz Mihály — Jávor Pál; Bédi János — Gózon Gyula; Bédiné — Gobby Hilda; Lilla — Szeleczky Zita, Budai Ézsaiás — Boray Lajos; Lengyel József — Kovács Károly; Rózsi — Somogyi Erzsi. A többi szerepet játszszák: Nagy Teréz, Zala Karola, Bazsai Lajos, Apáthy Imre, Földényi László, Koltai Gyula, Losonczy Zoltán, Oltay Eduard, Szabó Sándor, Szilassy Gyula, Szilágyi Aladár, Szügyi Zoltán, Tassy András, Ungváry László és Vértes Lajos.
Utna kb. 21.50: Hírek, időjrásjelentés.
22.15: A rádió szalonzenekara. — 1. Varney: Tiszturak a zárdában — nyitány. 2. Losonczy Dezső: Leánykérő falun. 3. Szirmai: Részletek a „Ballerina" cimü operettből. 4. Rimszkij-Korszakov: Himnusz a naphoz. 5. Hubay: Tavaszi szerelmi dal. 6. Rachmaninov: cisz-moll prelüd.
23: Hírek német és olasz nyelven.
23.10: Közvetítés a Spolarich-kávéházból. Thaler Gyula és Végh Mihály jazzenekara játszik.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.20: Komáromy Pál, az Operaház tagja énekel zongorakisérettel.
18.50: Francia nyelvoktatás.
19.15: A földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
19.45: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál.
20: Hírek, ügetőversenyeredmények.
20.25: Hanglemezek.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Lipcse 18.10: Bisztriczky Tibor hegedül. Bécs 21: Szimfónikusok hangversenye.
TÁNCZENE: Lipcse 21, Kalundborg 23.15, London 22.40, Droitwich 23.15.

SZERDA

SZEPTEMBER 28.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Borsay: Szamosmenti induló (Regnum Marianum 3. cserkészcsapat fuvószenekara). 2. Pryor: A fütyös és kutyája — intermezzo (Hans Bund és zenekara). 3. Rust: Béka és teknősbéka — dalkeringő (Ernst Harten). 4. Lope: Gallito — pasodoble (Királyi alabárdosok zenekara). 5. Thegze-Gerber Miklós: a) Sárgul már a kuko-

ricaszár, b) Klarinét-csárdás (Kubányi György).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Veszprém történeti nevezetességei." Irta Fónyad Ernő. (Felolvasás.)
10.45: „Sárvári emlékek Gárdonyi Gézáról." Irta Góczán József. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból — időjárásjelentés.
12.05: Hekedüs Gyula és cigányzenekara muzsikál.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Hanglemezek.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája. „Angol-magyar barátság Bethlen Gáborig." Irta Gál István. (Felolvasás.)
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Mikor okos a gyermekünk." Baranyay Erzsébet előadása.
17.30: A rádió szalonzenekara. — 1. Suppé: Boccaccio — induló. 2. Waldteufel: Dolores — keringő. 3. Zách Istvánő Hangulatképek a „Tabáni orgonák" c. operettből. 4. Szirmai: Andaluziai szerenád.
18.05: „Komárom." Jókai Mór elbeszélése. (Felolvasás.)
18.40: Kelety Lily zongorázik. — 1. Bach—Liszt: a-moll preludium és fuga. 2. Poulence: a) Nocturno, b) Pastourelle. 3. Fauré: Impromptu. 4. a) De La Presle: Bölcsődal, b) Driádok. 5. Albeniz: Cordoba.
19.15: Vidor Ferike és Littasy György népi estje. Zongorán kísér Polgar Tibor. Dalok: 1. Bartók—Kodály gyüjtéséből: a) Elindultam szép hazámbul; b) Átalmennék; c) Azért, iogy én huszár vagyok; d) Száraz ágtól; e) Gerencséri utca; f) Félre tőlem bubánat. 2. Korály: a) Hej a mohi hegy borának; b) Öreg vagyok már én; d) Doberdói dal; d) Huszár nóta. 3. Székely népdalok: a) Kit kéne elvenni, b) Arrul alul.
20: Tánclemezek.
21: Hírek.
21.20: Az Operaházi Zenekar. Vezé-Wilhelm Buschkötter a stuttgarti rádió vezetőkarnagya a magyar—német művészcsere keretében.
Közben kb. 21.50: Időjárásjelentés.
22.35: „Ungarische Dichter." Hans Leicht fordításai magyar költők műveiből. A verseket Leicht Jánosné és Ernst Häckel adja elő.
23: Hírek angol és francia nyelven.
23.10: Közvetítés a Szeiffert-kávéházból. Csorba Gyula és cigányzenekara muzsikál. Szalay László énekel. Dalok. Balázs Árpád: Levelem, levelem; Thegze-Gerber Miklós: Szerettem valakit: Kiskereki betyárcsárda (népdal); Szávozd Richárd: Aki a szerelmet tagadni meri (Kubányi szövege); Dankó Pista: Most van a nap lemenőben; Fráter Lóránd: Tele van a város akácfavirággal; Patikárus Ferkó: Hat nap óta.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.10: A rádió szalonzenekara.
18.45: Olasz nyelvoktatás.
19.15: Hanglemezek.
20: Hírek.
20.25: „Az ujbudai magyar telep." (Az amerikai magyarság történetéből.) Kósa János előadása.
20.55: Közvetítés a Britannia-szállóból. Vörös Elek és cigányzenekara muzsikál.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a HAT 4 hívójeles adón, 32.88 méteres hullámhosszon, 9.125 kilocikluson 1—2 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Lipcse 19.25: Mozart: A csalafinta kertészleány, opera. Bécs —Budapest rádióegyveleg Stockholmból 19.30-kor.
TÁNCZENE: Kalundborg 21.10, Lahti 21.10, Oslo 22.45, Olasz III. 22, London 22.35.

CSÜTÖRTÖK

SZEPTEMBER 29.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Bihari: Palotás (Regnum Marianum 3. cserkészcsapat fuvószenekara). 2. Beil: Békalakodalom — humoros intermezzo (Feska Jenő zenekara). 3. Distischer: Üdvözlet az Alpokból — dalegyveleg (Polydor zenekar, jodlikettőssel). 4. Theimer—Lindsay: Villány — csárdás (Ferdy Kaufman és zenekara).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10.20: „Nelson admirális." Irta Kenessey Magdolna. (Felolvasás.)
10.45: „A villamosenergiát szolgáltató vállalatok kötelezettségei." — Nagy Sándor dr. iparügyi miniszteri fogalmazó előadása.
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Endre Béla énekegyüttese.
12.45: Hírek.
13: A rádió szalonznekara. 1. Strauss Oszkár: Varázskeringő — nyitány. 2. Stolz: Bucsu a szerelemtől — dal. 3. Gebhardt Rio Egzotikus bölcsődal 4. Strauss János: Keleti mesék — mesék — keringő. 5. Lavotta Rezső: Mazurka. 6. Mya Tamás: Keringősrenád. 7. Majláth József gróf: Házizene a kastélyban. 8. Stephanides Károly: Rokokó idill. 9. Schwalb Miklós: Csak egy kis keringő. 10. Kálmán Imre: Cirkuszhercegnő — egyveleg. 11. Szirmai: Teljes gőzzel — galopp.
Közben kb. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „Őszi receptek." Héjjas Pálné előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Rosszul használt növénynevek." Méhes Gyula egyetemi magántanár előadása.
17.30: Suki Tóni és cigányzenekara muzsikál.
18: „Szepesi festők a XVII. század óta." Kőszeghy Elemér muzeumigazgató előadása.
18.30: Kovács-Baldi Miklós énekel, zongorakísérettel.
19.: „Szőlészeti—borászati időszerű tanácsadó." Ulicsny Károly ny. szőlészeti és borászati felügyelő előadása. (A földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata).
19.15: Hírek szlovák nyelven.
19.20: A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Figedy Sándor. Közreműködik Albert Ferenc (hegedű). — 1. Csajkovszkij: Ünnepi induló. 2. Thomas: Mignon — nyitány. 3. Figedy Sándor: Hegedűverseny — I. tétele (Albert). 4. Chopin: Polonaise. 5. Király P[illegible]: Magyar változatok.
20.20: Mátray Erzsi előadóestje.
21: Hírek.
21.20: Közvetítés az Emke-grillből. — Szabó Kálmán és jazzhármasa játszik.
21.55: Időjárásjelentés.
22: Waldbauer—Kerpely vonósnégyes.
23: Hírek német és olasz nyelven.
23.10: Hanglemezek.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.05: Suki Tóni és cigányzenekara.
18.30: Angol nyelvoktatás.
19: Hanglemezek.
19.30: „Álom és valóság az angol festészetben." (Turner és Constable). **Farkas Zoltán előadása.**
20: Hírek, ügetőversenyeredmények.
20.25: A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Figedy Sándor.
20.55: Hanglemezek.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Königsberg 19: Strauss R.: Rózsalovag, opera. Bukarest 20.15: Szimfónikus hangverseny.
TÁNCZENE: Bukarest 21.15, Kalundborg 23.15, London 22.30, Droitwich 23.15.

PÉNTEK

SZEPTEMBER 30.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Tury—Sik: Magyar cserkészinduló (Regnum Marianum 3. cserkészcsapat zenekara). 2. Niel: Volt egyszer két kirlyfi (Leo Eysoldt zenekara). 3. Waldteufel: Aranyeső — keringő (Géczy Barnabás és zenekara). 4. Wiga Gabriel: Katonadal és induló (ének: Hartung). 5. Dankó Pista: Páros élet a legszebb a világon (Kalmár Pál).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „A fizikai gyógymódok jelentősége." Benczur Gyula dr. egyetemi rk. tanár előadása. (Felolvasás.)
10.45: „Régi születi emlékek." Irta Baráth Endre. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.: Déli harangszó az Egyetemi temp lomból. — Időjárásjelentés.
12.05: Az Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. Vezényel Melles Béla. — 1. Balfe: Cigánynő — nyitány. 2. Bizet: Carmen — ábránd. 3. Strauss János: Művészélet — keringő. 4. Huszka Jenő: Részletek a „Bob herceg" c. operettből. 5. Sousa: Induló.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
13.30: Vidák József és cigányzenekara muzsikál.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: A rádió diákfélórája. „Levél Catullusról." Füsi József előadása.
16.45: Pontos időjelzés, időjáráselentés, hírek.
17: „Séta a régi harci eszközök között." Közvetítés a Nemzeti Muzeum fegyvertárából. Beszélő Budinszky Sándor.
17.30: Dömötör Lajos fuvolázik zongorakísérettel.
17.50: Sportközlemények.
18: Bajkó Éva és Paica Anni kétzongorás műsora.
18.30: „A Baranyay huszárezred a XVIII. század háboruiban." Markó Árpád alezredes előadása.
19: Tánclemezek.
19.45: A rádió külügyi negyedórája.
20: Operettrészletek a régi Népszínház műsorából. Összeállította és vezényel Turay Mihály. Közreműködik Tamás Ilonka az Operaház tagja, Radnai Erzsi (ének) és a Budapesti Hangverseny Zenekar. — 1. Lecocq: A kis herceg. 2. Suppé: Boccaccio. 3. Audran: A baba. 4. Lecocq: Angot asszony lánya. 5. Lecocq: Nap és hold. 6. Verő Györgyő A szultán. 7. ifj. Bokor József: Kis alamuszi.
21.30: Hírek, időjárásjelentés.
21.55: Közvetítés a Hungária-szállóból. Magyari Imre és cigányzenekara muzsikál.
22.45: „Mit tud Anglia Magyarországról." C. A. Macartney oxfordi kutató tanár nyilatkozik Magyarországról és magyar vonatkozású művéről. — (Viaszfelvétel.)
23: Hírek angol és francia nyelven.
23:10 A rádió szalonzenekara.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 18.30: Tessler Tivadar énekel zongorakísérettel.
19: Gyorsírótanfolyam.
19.25: „Mindennapiélet Jávában." — Unghvári Kálmán előadása.
20: Hírek.
20.25: Hanglemezek.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Szófia 19.25: Verdi: Trubadur, opera. Deutschlandsender 20.10: Rossini: A sevillai borbély, opera. Varsó 22: Rajter Lajos vezényel.
TÁNCZENE: Paris PTT 22.45, Olasz I. 22.30, Luxemburg 23, Kalundborg 23.50.

SZOMBAT

OKTÓBER 1.

BUDAPEST I. 6.45: Torna.
Utána: Hanglemezek. — 1. Vincze: Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország. 2. Bucalossi: Szőcsketánc. 3. Bruno-di Lázzaro: Keringő. 4. Lehnhardt: Díszőrség — induló. 5. Csárdások. (Cigányzenekar).
Kb. 7.20: Étrend, közlemények.
10: Hírek.
10.20: „Somlay Károly elbeszéléseiből." (Felolvasás.)
10.45: „Mit nézzünk meg?" A Szépművészeti Muzeum Zala György szobrainak gyüjteményét ismerteti B Bakay Margit. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Déli harangszó az Egyetemi-templomból. — Időjárásjelentés.
12.05: A rádió szalonzenekara.
Közben kb. 12.30: Hírek.
13.30: Hanglemezek.
Közben kb. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
14.35: Hírek.
14.50: A rádió műsorának ismertetése.
15: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
16.15: „Négy testvér, meg az aranyegér." Jánosi György meséje.
16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17: „Mit üzen a rádió?"
17.30: Közvetítés a Britannia-szálióból. Heinemann Ede és jazz-zenekara átszik.
18.30: „A japán táncművészet." Kuni Maszami előadása. (Felolvasás.)
19.: Magyar nóták. Énekli Karácsony Margit és Lipóczky József, kísér Sárai Elemér és cigányzenekara.
20: „Madridi szerenád." Hangjáték 3 felvonásban. Irta Balázs Emil és Clementis Ervin. Rendező Csanády György.
Utána kb. 21.20: Hírek, időjárásjelentés.
21.45: Budapseti Hangverseny Zenekar. Vezényel Polgár Tibor.
23: Hírek német és olasz nyelven.
23.10: Tánciemezek.
0.05: Hírek külföldi magyarok számára.
BUDAPEST II. 17: A Szociális Misszió Társulat előadása. Farkas Edith alapító-főnökasszony: Missziós üzenetek.
18: A Földmivelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája.
18.30: Marik Irén zongorázik.
19.55: „Híres magyar fizikusok." — (Gotthard és Fényi). Cavalloni Ferenc előadása.
20: Hírek, lóversenyeredmények.
21.25: Hanglemezek. — I. rész: Filmrészletek és jazzdalok. — II. rész: Magyar nóták.
21.40: Időjárásjelentés.
A RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS műsora a HAT 4 hívójeles adón, 32.88 méteres hullámhosszon, 9.125 kilocikluson 24—1 óráig.
KÜLFÖLDI ÉRDEKESEBB MÜSORSZÁMOK: Bécs 12: Szimfónikus hangverseny. — Deutschlandsender 20.10: Millöchker—Mackeben: Dubarry, operett.
TÁNCZENE: Köln 20.30—24, Riga 21.15, Brno 22.35, Königsberg 22.40, München 22.20, Kalundborg 23.

A TISZÁNTÚLI KISIPAROS

A magyar ipar jövő fejlődését kedvezőnek ítélik

Érdekes jelentést állított össze a Gazdaságkutató Intézet. Kitűnik belőle, hogy ipari termelésünk csökkent, a munkáslétszám azonban emelkedett. Ebben az évben június végén a magyar gyár és kézművesiparban 702.300 munkás dolgozott, tehát 33.7000 fővel több, mint 1937 júniusában.

A létszám emelkedése túlnyomórészben a vidéki munkásságra esik, mert a vidéken több közmunkát hajtanak végre és mert a mezőgazdaság nagyobb vásárlóereje a vidéki iparosság számára is több munkát jelent. Márészt mivel bevezették a 48 órás munkahetet, sok helyen nem bocsátottak el munkásokat, hanem inkább a munkaidőt korlátozták.

A Konjunktúrakutató Intézet a magyar ipar jövő fejlődését igen kedvezőnek ítéli. A kiskereskedelem forgalma megélénkült, a mezőgazdaság vásárlóereje növekszik, a kormány ötéves beruházási terve erősen lendítő hatású és a fogyasztás előreláthatólag még tovább fokozódik.

A mezőgazdaság vásárlóereje még mindig messze mögötte marad a nagy válságot megelőző évek mögött és csupán 63 százalékát éri el, ami azt jelenti, hogy a magyar gazda az egy évi előtti száz pengő helyett még mindig csak 63 pengőt vesz be.

Érdekes beszélő számok a kisiparosokról

A legutóbbi népszámlálási adatok szerint 204.564 kisiparos él az országban. Az 1928-ban történt felvétel szerint akkor még 218.802 kisiparos volt. A csökkenés 1930-ig igen nagy százalékot tesz ki.

A kisiparosok által eltartottak száma 393.139 lélek. A kisiparban foglalkoztatott segítő családtagok, segédek, munkások és napszámosok száma 1930-ban 206.239 főt tett ki.

Az ország lakossága nyolcad részének sorsa tehát függővé van téve a kézműiparosság gazdasági helyzetének alakulásától.

A kézműiparosság az utóbbi években gyáriparhoz viszonyítva az ipari termelésnek 35.3—41 százalékával járult hozzá a nemzeti jövedelem gyarapításához.

A kézművesipari termelés értéke 1928—29. gazdasági év végéig fokozatos, egyes években ugrásszerű emelkedést mutat, ettől az időponttól 1935-ig 29.6 százalékkal, ezen túl a legtöbb iparágban még további viszszaesést mutat.

Érdekes az az adat is, amely azt mutatja, hogy a 204.564 főnyi kereső iparos közül 149.550 olyan, akinek az évi jövedelme nem éri el az 1000 pengőt és mindössze 36.054 volt olyan, aki jövedelemadó fizetésére kötelezett.

A kisiparosok széles rétege nem keres egy évben 1000 pengőt, de a legtöbbnek az adóalapja, tehát évi keresete az adózás szempontjából 600—800 pengőt tesz ki, ami egész családok megélhetésének alapját szolgálja.

A kézműves iparosság tehát megérdemli és rá is szolgál arra, hogy nemzetgazdasági szempontból felemelése érdekében mindent megtegyenek.

Az iparigazolványok revíziója

Mivel a közel jövőben következik az iparigazolványok revíziója alá vétele, az Ipartestület kérdőívet bocsátott ki az iparosokhoz, hogy a szükséges adatokat tőlük megkapja. A kérdőíven ezekre kell válaszolni: az iparos neve, foglalkozása, mikor kapta az iparigot, születési adatai, ha eredetileg nem magyar állampolgár, mikor kapta állampolgárságát, vallása, családi állapota, gyermekeinek száma és kora, az iparos apjának és anyjának neve, volt-e katona, hadirokkant, vagy tűzharcos-e, milyen kitüntetései vannak.

Az iparlajstrom nem nyilvánkönyv, csak a hatóság engedélyével lehet megtekinteni

Felmerült a gyakorlatban az a kérdés, hogy az iparlajstromot, mint nyilvánkönyvet bárki akadálytalanul megtekintheti-e?

A m. kir. Iparügyi Miniszter 27331/1937. II. számú elvi álláspontjában a következőket mondja:

»Valamely hatósági jegyzék csak abban az esetben nyilvánkönyv, azaz csak abban az esetben tekinthető meg bárki által,ha azt valamely jogszabály előírja, vagy ha ez a jegyzék rendeltetéséből következik.

Nincsen azonban olyan jogszabály, amely az 1884:XVII. tc. 178. §-a értelmében vezetendő iparlajstromot nyilvánkönyvnek nyilvánítaná vagy előírná, hogy azt bárki megtekintheti. Nem lehet az iparlajstromok rendeltetéséből sem következtetni, mint hogy ezek a lajstromok a hatóságok tájékoztatását célozzák és mert annak a körülménynek, hogy valaki be van-e jegyezve az iparlajstromba, vagy sem, harmadik személyek számára jelentősége egyáltalában nincsen. Míg a telekkönyvnél, a cégjegyzéknél a forgalmi élet biztonsága megköveteli, hogy azokat bárki megtekinthesse, az iparlajstromnál ilyen körülmények nem merülnek fel.

Az iparlajstrom tehát megtekinthetőség szempontjából a többi hivatali irattal esik egy megítélés alá, azaz azt csak az iparhatóság engedélyével szabad megtekinteni. Minthogy azonban az iparlajstrom általában nem tartalmaz olyan adatokat, amelyeknek harmadik személyek által való megismerése az érdekelt félre sérelmes lehetne, ezt az engedélyt mindezekben az esetekben, amelyekben a folyamodó a lajstrom megtekintéséhez fűződő jogos érdekét a legtávolabbról is valószínűsíti, meg kell adni.«

A kereskedelmi és iparkamara felhívja érdekeltségének figyelmét az Iparügyi Miniszter úr fenti körrendeletére.

Iparos nem nyithat fióküzletet

A kormány 5.430/1938. M. E. szám alatt rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy iparos (kereskedő) iparigazolványa alapján ugyanabban a városban vagy községben a meglévő üzlethelyiségén, illetőleg helyiségein felül új üzlethelyiséget további rendelkezésig nem nyithat. A rendelet kijátszása kihágást képez, amely két hónapig terjedhető elzárással vagy 8000 pengőig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Bálint Sándor lett az asztalos szakosztály elnöke

Az Ipartestület asztalos szakosztálya Galamb Ferenc ipartestületi elnök vezetésével tisztikarválasztó és alakuló gyűlést tartott. Galamb Ferenc elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy azért volt kénytelen, mint elsőfokú hatóság idézéssel meghívni a szakosztály tagjait, mert több ízben határozatképtelen számban jelentek meg az asztalosok a gyűlésen emiatt nem tudtak megalakulni és a választást sem ejthették meg. Bejelentette, hogy akik most nem jelentek meg, azok ellen az Ipartestületi Széke előtt eljárást indítanak és a hiányzókat megbírságolják.

A mai nehéz külpolitikai helyzetre tekintettel is nyugalomra és békés együttműködésre hívta fel az iparosokat. Sajnálattal állapította meg, hogy ez az egyetlen szakosztály, amely egy év alatt nem volt képes megalakulni. Ha a kísérlet most is sikertelen lenne, a szakosztályt feloszlatják és egy más már működő szakosztályhoz csatolják. Felhívta az asztalosok figyelmét a sok tennivalóra, például a munkagépek beszerzésére. Az iparügyi miniszter kiutalja a gépeket, ezért is szeretné, ha a szakosztályban a béke és nyugalom helyreállna. Végül arra kérte az asztalosokat, hogy törődjenek a maguk és családjuk sorsával és járjanak el a szakosztályi ülésekre. A vezetőség csak akkor végezhet értékes munkát, ha mögötte állanak az iparosok. Mivel ma a választás megejtése végett gyültek össze, hozzászólásnak nincs helye. Kijelölte a jelölő bizottság tagjait, akik nyomban visszavonultak dr Balla Gerő elnök vezetésével s pár perc múlva Balla kihirdette a bizottság jelölő határozatát: Előljárósági tagokul ajánlotta: *Bálint* Józsefet, *Vasadi* Józsefet, *Bálint* Sándort, *Tóth* Lászlót, *Szalay* József és *Vangor* Antal.

Mivel szavazást kértek, *Galamb* Ferenc elnök elrendelte a titkos szavazást, mely több helyen folyt.

Leadtak összesen 74 szavazatot, ebből *Bálint* Sándor 46, *Vangor* Antal 41 és *Szalay* József 37 szavazatot kapott, *így ők lettek az előljáróság rendes tagjai.*

Ezután következett a szakosztályi *elnökválasztás*, az előbbi három asztalosmester közül lehetett választani.

Titkos szavazással leadtak 71 szavazatot, ebből *Bálint* Sándor 44, *Szalay* József 14, *Vangor* Antal 7 szavazatot kapott, tehát *a szakosztály elnökévé Bálint Sándor asztalosmestert választották meg.*

Az előljárósági póttagságra leadtak 65 szavazatot. Póttagok lettek: *Nyalka* László, *Kiss* József és *Bálint* József.

Igy tehát az asztalos szakosztály megalakult és most már megkezdi működését.

Közszemlén az ipartestületi tagdíjkivetés

Az 1938 évre szóló tagdíjkivetés az Ipartestületen közszemlére van kitéve és minden érdekelt iparosnak rendelkezésére áll. Aki a kivetést sérelmesnek tartja, fellebbezéssel élhet ellene. A fellebbezésre 2 pengős bélyeg kell.

A munkások hétközépi fizetése

Az ipartestület felhívja a tagjait nyilatkozzanak, hogy a munkásaik bérfizetését szombaton, vagy a hét közepén tartják-e helyesebbnek fizetni. A hétköznapi fizetést az iparügyi miniszter is helyesnek tartja. Az iparosok véleményét közlik majd az iparügyi miniszterrel.

A Légoltalmi Liga

debreceni csoportja a Liga elnöki tanácsában 10 rendes és 10 póttag kiküldését kérte. Az Ipartestület felhívja az iparosokat, jelentkezzenek, akik a légoltalomban jártassággal bírnak és szívesen foglalkoznak ezzel a nemzet szempontjából fontos üggyel.

Megszünt iparok

Klein Lajos és tsa f. szabó, Fehér Barna f. molnár, Békés Lajos f. szabó, Magyar Vasúti Forgalmi rt. lakatos, Klapács Gyula kerékgyártó, özv. Tordai Tivadarné vendéglős, Hrubják Antalné női kalapkészítő.

Budapestről jelentik, hogy az IPOK közgyűlését október 16-án — és nem mint az első híradás szólt 2-án — tartják meg. A közgyűlés vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődik a budapesti kereskedelmi és iparkamarának a közgyűlési termében lesz. Résztvesznek az ország összes ipartestületeinek kiküldöttei.

— **Szeptember 30-án kezdődik a miskolci féláru utazás.** Serény előkészületek folynak Miskolcon, hogy az október 2-án kezdődő és 9-ig tartó V. Miskolci Ipari Vásár keretében ismét szemléltesse a miskolci kézműipar felkészültségét. Ötödször nyílnak meg a Miskolci Ipari Vásár kapui és az összes ipari szakmák képviseletében felvonuló kiállítók tömegei a legszebb kézműipari, háziipari, iparművészeti és népművészeti termékeket mutatják be. Szeptember 30-án életbelép az összes magyar vasutakon az 50 százalékos utazási kedvezmény, amellyel 11-ig lehet Miskolcra utazni. A vásárigazolványok árusítását a menetjegyirodák már megkezdték.

Az ősi Kollégium 400 éves története

Tiz millió aranykorona értéktelenné válása
A rohamos fejlődés és átalakulás kora

A Kollégium az elnyomatás korszaka után, megszabadulván a kötelékektől a rohamos fejlődés útjára lépett. Kiváló tanárai, kiknek országos hire volt, nagyban elősegitették, hogy a Kollégium értékben növekedjen és a nemzet életében évszázadokon át végzett munkáját szabadabban, teljes erővel kifejthesse.

Tanárai és tanítványai a Kollégiumnak a tiszta magyar hazaszeretet csillaga alatt együtt voltak a multban és áldozatos bizonyságot tettek a 48-as szabadságharc idején is hazaszeretetükről.

Beszámoltam már arról, hogy tanárok, tanítványok együtt ragadtak fegyvert a magyar haza szabadságáért. A véres harc végeztével egyikmásik kollégiumi tanár a várbörtönök gyötrelmei után tért vissza a Kollégiumba, ahol tanított tovább, haladva a megkezdett úton.

Ennek a hazafias iránynak hűséges követői, művelői voltak az elnyomatás utáni idők tanárai is. A híres tanárok sorából említeni kell **Ladányi** Gedeon, **Imre** Sándor nevét, akik egyetemi tanárok lettek a kolozsvári egyetemen. **Lugossy** József, **Balogh** Ferenc, **Géresi** Kálmán után a gimnáziumi tagozat nagyhírű igazgatója, **Dóczi** Imre adott maradandó értéket munkásságával. Dóczi volt az Országos Református Tanáregyesület első elnöke. S. **Szabó** József a későbbi igazgatója az intézetnek megalakította a Kollégiumi Diákszövetséget. A Kollégium neves tanárai voltak: Erdős József, Szentpéteri Kun Béla, Rugonfalvy Kiss István, Pápay József, Pap Károly, Darkó Jenő, Pokoly József, akik egyetemi tanárok lettek később valamennyien.

Internátus 500.000 aranykoronáért

A Kollégiumnak az 1910 utáni években igen jelentős készpénz vagyona volt. A kollégiumi tagozatok fejlődése megkövetelte az épitkezéseket, melyeket a Kollégium a maga erejéből akart létrehozni.

Megépitette 1913-ban a főiskolások internátusát 500 ezer aranykoronáért. Internátust akartak épiteni a tanitóképző intézeti és gimnáziumi növendékek számára is.

A főiskola internátus épitése után következő hónapokban már megnyilt a tanitás a Péterfia uccán épült új hatalmas gimnáziumban, mely az ország egyik legmodernebb és legnagyobb létszámú gimnáziuma. A fejlődés útján azonban nem haladhatott tovább a Kollégium, nem vihette tagozatait egyre emelkedő útján magával, mert az 1914-es világháború vérzivatara megbénította a békés alkotó munka útját és megtörte teljesen a Kollégium anyagi erejét is.

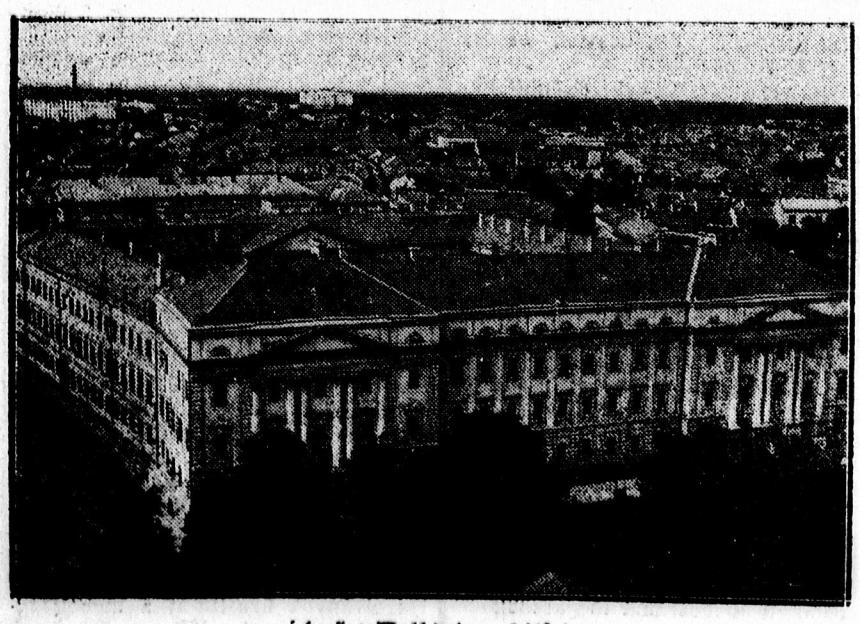
A Kollégiumnak 10 millió pengő készpénzvagyona került hadikölcsönjegyzésre és a vagyon elértéktelenedett.

A Kollégium súlyos anyagi helyzetbe került.

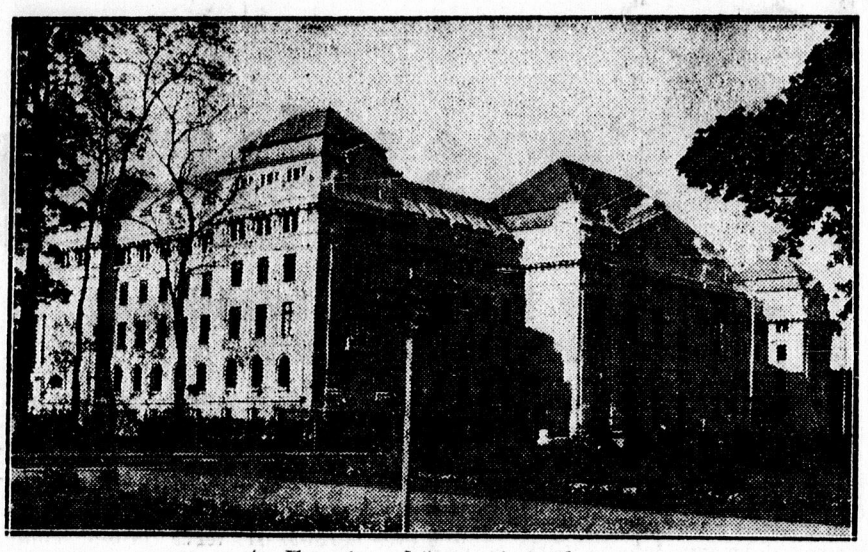
Küzdelem az egyetemért

A Kollégium vezetőinek régi vágyódása volt, hogy egyetemi rangot érjen el a Kollégium. Mária Terézia már kecsegtette annak idején a vezetőket, hogy református egyetemet létesit Debrecenben. Később is indultak akciók, melyek valóra nem váltak.

A parlament 1912-ben kimondotta két magyar egyetem létesitését. Az egyik egyetem Debrecenben nyitotta ki kapuit és 1914-ben megkezdődtek a tanitások az ősi Kollégium falai között. Az új egyetem létesitésével kapcsolatban a Kollégium vezetői szerződést kötöttek az állammal, hozzájárultak az egyetem terheihez, átadták a három főiskolai tagozatot, az állam átvette a tanárokat és megnyitotta az új egyetemen a hittudományi kart. Akkoriban támadták a Kollégium vezetőit, az átalakulás lehetővé tétele miatt, pedig ez volt az egyedüli helyes megoldás, mert a Kollégium főiskolai tagozata elsorvadt volna az új egyetem mellett. A debreceni egyetem létesitése körül gróf Tisza István nak van nagy érdeme, akinek emlékét szobra hirdeti az egyetemi klinikák előtt.

Az ősi Kollégium látképe.

Az Egyetem központi épülete.

Harc 200.000 kötet könyvért

Az egyetem létesitésének idején mozgalom indult meg, hogy a Kollégium felbecsületetlen értékét a 200 ezer kötetes anyakönyvtárat adják át az egyetemi könyvtárnak, vagy ott helyezzék el, mivel könnyebben rendelkezésre állnak a könyvek a búvárkodóknak a központi épületben elhelyezett könyvtárépületben.

A tervet igen hevesen ellenezték és hivatkoztak arra, hogy az ősi Kollégiumnak évszázadokon át gyüjtött könyvtárát nem szabad átvinni más épületbe, más gondjaira bizni, mert félő, hogy elenyészik a Kollégium rendelkezési joga a pótolhatatlan értéket jelentő könyvtárral kapcsolatban.

A vitának az egyházkerület közgyülése vetett véget. A közgyülésen ugyanis, ahol több felszólalás hangzott el a könyvtár átvitele és megtartása mellett, úgy döntöttek, hogy a könyvtár kérdését levették a napirendről. Igy maradt meg a Kollégiumban a régi helyén az anyakönyvtár, nehéz vasajtók mögött a Kollégium múltjára vonatkozó emlékekkel együtt. Az évszázadokon át gyüjtött könyvtár rendelkezésére áll a tudományok müvelőinek a régi helyén, úgy mint régen.

A Kollégium a főiskolai tagozatának és gimnáziumának kivonulásával elnéptelenedett, mert csak a tanitóképző maradt meg a hivatalok és anyakönyvtáron kivül az ősi falak között. A Kollégium veztősége igyekezett életet vinni ismét a Kollégiumba. Megszervezték a lelkészképzőt, melynek tanárai a hittudományi kar tanárai. Megindították állami támogatással a református tanárképzőt, mely 1925-ben indult. A református polgári négy osztályú iskola megnyitása is elevenné tette a Kollégium képét. Megteltek a termek zajongó, vidám diáksereggel ismét.

A Kollégium anyagi helyzete is javult. dr Baltazár Dezső püspök kétszer is járt Amerikában és az ősi Kollégium részére gyüjtött az amerikai magyarok soraiból. Tekintélyes értéket jelentő dollárokkal jött haza, hogy megsegithesse a Kollégiumot. Ez az összeg, mint Baltazár-alap kezeltetik.

Az amerikai alapból vásárolták meg a Hungária palotát is a Kálvin téren.

A palota falán emléktábla hirdeti az alapitványgyüjtő Baltazár Dezső emlékét.

Eltünt örökre a régi diákélet

A Kollégiumban kifejlődött diákéletnek örökre vége lett. Megszünt a kollégiumi diákság egysége, széttagozódtak. Külön internátusban, külön épületben tanulnak. Régen, kicsi és nagy diák egymás mellett élt. Kifejlődött a sajátos diákköztársaság, melynek 2000—3000 tagja volt. Saját törvényei alatt élt, külön vagyont gyüjtve a közjóra. Tanulmányi segélyre, külföldi utazások fedezésére adva az összegyüjtött pénzt. A büntetéspénzek összegyüjtésével is jótékonycélt szolgáltak. A régi diákszövetségnek lehettek hibái, szertelenségei, de nagy értékei is voltak. Elvitathatatlanul erős egyéniségek fejlődtek ki ebből a közösségből. Nemes verseny volt a diákoknál és az ifjúsági egyesületekben,

az önképzőkörben az öreg diák elől vitte el néha a pálmát a fiatal középfoku tanuló.

Ez volt a jó, a hasznos, kinőtte magát a tehetség, példát adva sokaknak. Az ifjúsági élet egységének megbomlásával azonban visszavonhatatlanul eltűnt a régi diákélet.

A letünt diákélet csak regényekben, elbeszélésekben él, bőséges anyagot adva az íróknak. Jókai Mór és Baksay müveiben jelentős rész jut a Kollégiumi diákéletnek. Jókai mesteri megelevenitője a régi diákéletnek. Fantáziája, ha nagyit is, de lényegében igazat ad a való képről, jobban bevilágit a régi életbe, hangulatba, lelkiéletbe, mint sok száraz, szakszerü tudományos munka:

„És mégis mozog a föld", „Kis királyok", „A debreceni lunátikus" cimü müvei örök emléket jelentenek a Kollégium régi életéről.

A Kollégium életét, kialakulását az írókon kivül tudósok, tanárok dolgozták fel szorgalmasan. Igen sok a könyvek, tanulmányok száma, amelyek a Kollégium egyik, másik korszakával, vagy nevesebb tanárával foglalkoznak. Teljes történetét már kevesen dolgozták fel a Kollégiumnak. Nagy Sándor dr adott ki egy vaskos kötetet 1933-ban a Kollégium történetéről, de ez sem befejezett munka. Összefoglaló képet ad a 400 év történetéről Zsigmond Ferenc, akinek 244 oldalas könyve tárgyilagos, bőséges adatokat tár elénk azokból a forrásmunkákból, melyeket felhasznált értékes könyve összeállitásánál.

A Kollégium elérkezett a 400 éves jubileumhoz. Ünnepel a város, mely nevelte és megtartotta a kezdet nehézségeiben az ősi iskolát.

Adakozott bőséggel az iskola céljaira mindenkor, cserébe az ősi iskola, fényt és el nem múló dicsőséget adott Debrecennek.

Nagy embereket nevelt fel a nemzet és egyház szolgálatára. Megtartotta, fejlesztette a kultúrát vészterhes időkben. Kultúrnivót emelt olyan időkben, amikor ellenséges erők a magyarság megsemmisitésén dolgoztak.

Berzsenyi irja: „A lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat."

Ez igaz és amig a nép nem szabad, erősiteni kell a lelket, hogy átmentse a magyart a rossz időkön.

A lélek olyan erőt adjon, hogy minden veszélyen át, magyarnak maradjon.

A Kollégium megfelelt a feladatnak: lelke volt a magyarságnak.

A 400 éves története bizonyítja, hogy egészen magyar volt. A magyarság szent céljait szolgálta lélekben és ha kellett a kardok acéljával. Jól tudták, hogy

egy nemzet nem akkor múlik el, mikor területi önállóságát veszti, hanem mikor a lélekben élő nemzeti öntudat kialszik.

Ennek a nemzeti öntudatnak a megtartása, emelése terén, mérhetetlenül fontos szerepe volt az ősi Kollégiumnak:

Adjunk hálát Istennek, hogy megérhettük az ősi Kollégium csodálatos kivirágzását az Egyetemben és kérjük Isten segítségét, hogy tovább haladhasson, töretlen vonalban az ősi úton.

Beneze Mihály.

Tündérpalotává varázsolt öreg Kollégium

Dr. Varga Zsigmond professzor gyönyörű munkája. Beszél a multról a kincsek végtelen sora — Muzeum a megifjodott falak között Felbecsülhetetlen értékek seregszemléje — A negyvennyolcas idők beszédes bizonyságai. — Rövid séta a Kollégium falai között

Világraszóló ünnepség keretében adja tudtul mindenkinek a négyszáz esztendős debreceni Kollégium, hogy milyen nagy időkben, mennyi megpróbáltatás közben szolgálta ez az intézmény a magyarság hihetetlen erőfeszitésében az egyetemes emberi müveltséget.

Ime, a négyszáz esztendős vén Kollégium ezer, meg ezer bizonyság arra, hogy bennünket ütni lehet, minket kisemmizni szabad, nekünk van vérünk a halál utjára, bennünk végtelen erők feszülnek a gyengék védelmére, s történt légyen bármi velünk, mi mindig adtunk a legsötétebb és legreménytelenebb időkben is az egyetemes tudománynak és művészetnek.

Ime egy kicsi zuga a világnak, egy kicsi szigete az egykori magyar végveszélyek idején az isteni szikrának, mely el nem aludott soha, mely alkotott akkor is, mikor vihar száguldott pusztító kedvvel az ország felett.

Ime, a bizonyság, a négyszázesztendős Kollégium temérdek kincse, gyüjtött és megmentett mérhetetlen drágasága.

Külsőre, belsőre megujhodott a vén intézet, az ősi schola. Nem ismernél rá, ha átléped a megkopott tölgyfa lépcsőket. Friss falak és ujra festett almazöld ajtók. Tiszta, ragyogó feliratok és fényes kilincsek. Uj boritásu udvar és a falakon csilloknak a most, vagy közel multban beépitett református nagy magyarok emléklapjai.

Az utóbbi időkben bizony szánalmasan megkopott, elzordult vén épületből tündérpalota lett. Csupa ragyogás, napsugár és derü itt most minden. Olyan, milyennek lélekben elképzeltünk mindig egy egy olyan intézményt, ahol jó kedvü ifjuságot a jövendőre nevelnek...

Az első utunk ahhoz a csodához vezet, melyet hosszu, embertelenül fáradságos hónapok óta teremtgetett egy ember az ujhodó falak között. Dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár, könyvtári igazgató, régen, nagyon régen nem saját embere, nem önmaga ura. Azoké a kincseké, azoké a nagy munkáké, melyekben benne él, melyekkel együtt dolgozik és keze nyomán uj csodák születnek a régiek helyére. Nem akarjuk méltatni érdemeit, munkáját. Felesleges. Beszél erről a hősi feladatról és annak megoldásáról maga a végzett, jól végzett, emberfelettien megteremtett munka.

Ha valaha alkotott és nagyot teremtett Varga professzor, akkor most feltette munkájára a legékesebb koszorut. Remekmü az, amit alkotott. Maradéktalanul measzólaltatta a négyszáz esztendős multat és visszaadta a magyar mult minden ékességét, minden szépségét...

Jelen alkalommal azt a muzeumot próbáljuk leirni, melyet a nagykönyvtári és oratoriumi feljáratból alkotott. És az Oratorium imádságosan szép történelmi seregszemléjéről adunk képet.

Pompás, kivételes müvészettel alkotott záró tölgykapun át lépünk a vén Kollégium uj szentélyébe. A második emeleti lépesőház belső részén azokat az értékeket sorakoztatta fel Varga professzor, melyek történelmi adottságukban legjelentősebbek a négyszáz éves multból. Nagylelkü adományozók képei, ahol Bethlen Gábor, Boeskai István, a Rákóczyak ugyanugy helyet kapnak, mint a magyar protestánsok metszetei, régi magyar mult négyszáz éves emlékei.

És fent, a magasságos magasságban pompáznak a nagyszerü freskók. G. Szabó Kálmán maradandó becsü müvei, melyek Debrecen és a Kollégium, mely talán egy is, multjából meritik mondanivalóikat. Óriási méret és remekelő kivitel. Végre vannak freskók is Debrecenben, melyek ennek a nagy müvészetet és kivételes tudást igénylő alkotásnak minden tekintetben hivséges bizonyságai.

Az óriás képek jó megoldásbar tökéletes élvezetet nyujtanak. De ezekről majd más alkalommal is szólunk. Hiszen a rézmetsző diákok, az 1802. év nagy tüzvészben mentési munkát végző kiákok, Csokonai a Nagyerdőn, a szabadsághare nagy eseményei és alakjai, az ősi iskola távlati képe, mind tanulmány tárgyául kivánkozik...

A hatalmas méretü képek között Hatvani professzor sirköve mögött Toroczkay Oszvald pompás, szines, érdekes megoldása nagy Hatvani professzor életéről szóló üvegfestménye kelt méltó meglepetést. Ez a felső emeleten van,ahol az egykori tudós professzorok, akik között nem egy európai, tehát világhirü tudós volt, jól megférnek az uralkodók, főhercegek képei. De helyet kap Bem tábornok mellett Kossuth és a többi szabadsághős. Petőfi meg éppen Ferenc József emlékek és közelében van...

A képek, könyvek, nyomtatványok között dobok, csákók és egy kürt, mellyen a szomoru komáromi lefuvást végezték el és egy falánc, melyet Kupfsteinben báró Brémer püspök egyetlen darab fából faragott ki saját rablánca mintájára.

És két diszes orosz tiszti vállrojt, honvéd atilla és még egy sereg szebbnél szebb, beszédesnél beszédesebb emlék, mely mind, de mind a magyar multról beszél, regél!...

Az Oratoriumba ugy lépünk be, mint a templomba, de ezt az áhitatot fokozza a sok, sok negyvennyolcas időkre emlékeztető muzeumi kincs.

A falak köröskörül képekben, remek metszetekben, könyomatu képekben mondják el a nagy idők történelmét, mig az ősnyomtatványok sora szóban beszéli el az eseményeket.

Egyik falon felvillan: *Visszavettük Kassát!* A déli falon másik óriás betüjü nyomtatvány harsogja: *A miénk Nagyszeben!...*

Mintha csak mai idők mai eseményeit olvasná, látná az ember. Felhivások, kiáltványok. Magyar, német, orosz szöveggel, aszerint, hogy ki volt az ur ebben az árva országban. És fent a karzaton zászlók lengenek. Kossuth zászló, honvéd ezred-zászló, vörös szinü tüzoltó-diák zászló, aztán az a Rákóczi szineket őrző piros-kék zászló, mellyel az 1906 esztendő theologus diákjai meneteltek Kassára a hazatérő hamvakhoz. És az egykori padokon apró réztáblák.

Mindegyik ott, azon a helyen, ahol a táblán csillogó név viselője akkor, amikor itt országgyülést tartott a nemzet, mint képviselő, miniszter, vagy felsőházi tag ült.

Gyönyörü gondolat, nagyszerü terv. A minden vasárnap istenitiszteletre gyülő kis és nagy diákok a falakon látják a legszebb magyar idők történelmét és ott ülhetnek, ahol egykor Madarász József képviselő ült. A szószék bal oldalán ült egykor Bezerédy Ferenc, Duschek Ferenc pénzügyminiszter, Vukovich Sebő igazságügyminiszter, Mészáros Lázár hadügyminiszter. Közvetlen a szószék alatt Nyáry Pál a honvédelmi bizottság alelnöke, mellette *Kossuth Lajos* a honvédelmi bizottmány elnöke, kormányzó, de itt volt a helye Pálóczi László korelnöknek, Almásy Pál elnöknek. Ragyog a szószéken a sárgaréz tábla:

Ez Istennek szentelt szószékről szólta a nemzetmentés igéit Kossuth Lajos 1849 január 9-étől május 21-ig...

A középső padsorokon látjuk Kazinczy Gábor, Kubinyi Ferenc, Irányi Dániel, Szacsvay Imre, Hunfalvy Pál, Gorové István, Riskó Ignác, Záborszky Alajos képviselőházi jegyzők neveit, hátrább Kovács Lajos képviselő, majd a déli oldalon báró Perényi Zsigmond főrendiházi alelnök, báró Jósika Miklós főrendiházi tag padja áll...

Megszentelt padok, örökké emlékezetes ülőhelyek, melyek előtt áhitattal áll a mai nemzedék. Kedves, emberségesen nagy gondolat volt ezeknek a helyeknek megjelölése...

Az Oratorium hátsó falánál feketén halkul, a nagy tüzvész után lezuhant Rákóczi-harang cimeres maradványa és egy bronz alvó oroszlán, melyen ez a bájosan kedves felirat van:

Ércoroszlán, mely végig hallgatta az 1849-ik képviselőház tanácskozásait...

A falak, a padok, a szószék és ez a bronzoroszlán ma a tanui a nagy eseményeknek. Kossuth dörgő, sőt mennydörgő szavának, harsogó megadjukoknak, vivátoknak. Emlékek, melyeket kegyeletes, hozzáértő kéz most tett nemzeti közkincsekké...

Szalacsy Rácz Imre.

KÖNYV

Dr Réthly Antal és Bacsó Sándor: Időjárás-éghajlat és Magyarország éghajlata

Egy terjedelmes és értékes munkával gyarapodott a magyar meteorológiai irodalom, Réthly és Bacsó munkájának megjelenésével. Róna Zsigmond munkája, Magyarország Éghajlata, 1909-ben jelent meg és az azóta eltelt 3. évtizednyi idő hatalmas mértékben megduzzasztotta a meteorológiai irodalmat. Uj elméletek és irányok támadtak az időjárás tudományában, melyek mind szót kértek és kaptak a magyar szakirodalomban is. Az elmúlt évtizedek eredményeinek összefoglalása és egységes képbe való feldolgozása már régóta szükséges volt. Ennek a szükségnek tettek eleget a szerzők midőn könyvük megirására vállalkoztak.

A munka ismeretközlő része 3 részre oszlik, (a negyedik a függelék ugyanis már csak különböző hasznos táblázatokat tartalmaz).

A munka első része az: Az időjárás, melyet Bacsó Nándor a budapesti meteorológiai intézet éghajlatkutató osztályának vezetője irt. Ez a rész 150 oldalon rövid összefoglalását adja általános meteorológiai ismereteinek. Az egyes fejezetekben megismerjük a fontosabb időjárási elemeket, mint a hőmérsékletet, a levegő nyomását, a légáramlást és szeleket, a levegő páratartamát, a felhőzetet, a napsütést, a csapadékot és az ezen elemek mérésére szolgáló eszközöket. Külön fejezet foglalkozik az »Időjárással.« A légtömegekkel és az időjárás előrejelzésének kérésével, rövid (24 órás és hosszú időre. Ebben a fejezetben megismerheti a nagyközönség azon módszereket, amelyek segítségével ma az időjárás előre jelzése készül.

A munka 2. és 3-ik részét dr Réthly Antal az országos meteorológiai intézet igazgatója irta. A második rész az éghajlatról általában beszél, valamint az éghajlat elemeiről, de a klimatológia gyakorlati fontosságú kérdései, mint a növényzet és a klima, a mikroklima is sorra kerül. Majd pedig két éppen az utóbbi időben sok vitára okot adó kérdést boncolgat részletesen: az erdő éghajlat módositó hatása, valamint az áramtelenitések által az Alföld klimájában okozott állitólagos változások kérdése.

A harmadik részben Magyarország klimáját ismerteti Réthly, közelesen a csonka ország klimáját, az összes fontosabb éghajlati elmek hosszabb időről, 30 évről kiszámitott átlagértékeinek összeállitásával.

A munka különleges érdeme, hogy népszerű stilusban igyekszik a meteorologiai és az éghajlattan kérdéseit közelebb vinni a nagyközönséghez, ezt a célt szolgálja az a számos ábra, amit a Könyv közöl. Sok évtizedes tudományos munka tapasztalatait nyujtja át itt a szerző a nagyközönség számára oly kérdésben, amelyek mindinkább számottartanak a legszélesebb rétegek érdeklődésére.

Dr Berényi Dénes.

TISZÁNTÚLI KISGAZDA

A lucerna termelése

Egyike a leghasznosabb takarmánynövénynek, a lucerna. Ha jól vetik és jól kaszálják sok hasznot ad és évről-évre jövedelmez. A lucerna termeléséről általánosságban a következőket kell tudni:

A lucerna, mint évelőnövény öt-hét évig virul és szolgáltatja a zöld takarmányt, szénát, sarjut és vetőmagot. Mélyrétegű, előző évben trágyázott, kellő meszes, vizet áteresztő talajt kíván. Talajvizes, vagy túl száraz földben nem jövedelmező, mert csak sínylődik. Őszi mély szántás, tavaszi apró elmunkálás után vetjük az időjárás szerint márciusban-áprilisban.

Katasztrális holdra (1600 öl) vetőmagból 10—14 kiló szükséges és védőnövénnyel (zab, tavaszi árpa, a rendes vetőmagnak egyharmadával) egy időben vetjük. Vetési sortávolság 11—15 cm. Magalátakarás 1—2 cm. A lucernát a védőnövény 30 cm magasranövése után zöldjében lekaszáljuk takarmánynak és a sarjuhajtásról őszire magot hagyunk, 2—5 mázsa magot terem.

Ha az első évben nem kíván magot termelni, zöldtakarmánynak 3—5-ször kaszálható le. 120—150 mázsa zöldtakarmányt szolgáltat. Szénának szárítva 25—45 mázsa az évi eredmény lucernából holdanként.

Következik a leszűrés. Szőrszitába ritka vásznat teszünk és ezen át lecsurgatjuk a cukorrépalevet, majd majd a vászon négy csücskét összekötve, felakasztjuk lecsurgatás végett, miként a turót szoktuk, de a levét adénybe felfogjuk. Végül a répából teljesen kisajtoljuk a levet és egy éjszaka tiszta edényben áll az édes lé.

Másnap a tetejéről leszedjük a habos tisztátalanságot, óvatosan átöntjük cserépedénybe, vigyázva, hogy fel ne zavarodjon, a lerakodás visszamaradjon. Ezután úgy elfőzzük, miként a málnaszörpöt szoktuk, hogy kihült állapotban legyen olyan sűrű, mint a málnaszörp. A cukorrépából így készült cukorszörp teljesen alkalmas kávéba, kakaóba édesítőnek és lehet vele mézeskalácsot is sütni.

Legcélszerűbb ezt a sűrű szirupot cserépedényben tartani, azonban 2—3 nap mulva az edény fenekén megkásásodik. Ennek a cukorkásának sárgásbarna színe van, minél sűrűbb a szirup, annál több kása rakódik le az edény fenekére. A szirupot leöntjük róla és barnás kását tenyerünk között dörzsölve, hideg vízben lemossuk és édesítőnek használjuk. A lemosásnál visszamaradt vizet ismét beleöntjük cserépedénybe és újra megfőzhetjük szirupnak sűrítve.

Az így készített szirupot azonban nincs módunkban megóvni a kásásodástól és állandóan eltartani.

A kulancs irtása

Sok szenvedést okoznak az állatoknak a kullancsok, melyek befúródnak a bőr alá s állandóan gyötrik, szívják vérét az állatnak. Különösen a juhok, kecskék szenvednek sokat a kullancsoktól. Sok helyen egyszerűen tudomásul veszik, hogy az állat kinlódik, gyötri a kullancs, de nem tesznek semmit az irtására, pedig az állatnak használnak az irtásával és ezzel önmaguknak. A kullancsról a tudnivalókat és irtásának olcsó módját a következőkben adjuk:

A kullancsok az erdei területeken fa- és bokorleveleken élnek. Felülről levetik magukat az alattuk legelésző vagy pihenő állatokra, aztán belekapaszkodnak az állatok bőrébe annyira, hogy csakis a hátulsó potroha áll ki a rovarnak és úgy néz ki, mint valami vérszemöles a bőrön. Ott megölni nem tanácsos, mert akkor a kullancs eldöglik és a feje beleszakad a bőr alá, ahol nagy fájdalmat, gyulladást és igen sokszor elhullást is okoz az állatoknál. Eltávolításuk legcélszerűbb módja, hogy felerész lenmagolajat, felerész petróleumot összekeverünk, majd egész vékonyan tollszárral bekenjük a bogár bőrből kilátszó potrohát.

Az olaj elzárja a rovar potrohán lévő lélegzőszervét, vagyis nyílásait, így aztán kénytelen menekülni. Magától előbujik a bőrből és lehull, aztán elpusztul, mert az olaj a lélegzőnyílások betömésével megfojtja.

Célszerű lesz a kullancstól megszabadult bőrrészeket kámforos szesszel hűteni, utána langyos székfűvirágfőzettel mosogatni és ezzel a fájdalmat, a bőrtüzességet és lázt csillapítani a kecske tőgyén, valamint a többi bőrrészeken.

A legelőterület karbantartásáról

A hasznot hajtó legelőterületet jó karban kell tartani, gondozni, gyomoktól tisztítani és trágyázni is. Bőséges füvet, jó tápértéküt, csak úgy várhatunk, ha a legelőt megfelelően gondozzuk. Lehet a legelőt ott is gondozni és ott is kell, ahol csak kisebb terület marad legelő céljára.

A legeltetés befejeztével az első teendő a kutaknál és az állandó delelőhelyeken, valamint a karámok környékén felgyülemlett trágyának széthordása és szétteregetése a legelőnek legsoványabb helyeire, mert bizony a jobb gyepképződés elsősorban attól függ, hogy megtrágyáztuk-e a legelőnket? A tél végén, vagy kora tavasszal, ha bejárod a legelőt, annak azon részén, ahol azt megtrágyáztuk, a túlsok trágya következtében, mint a kutaknál, stb., a gyepezet nem égett ki — megállapítható, hogy a megtrágyázott részeken a legelő már zöldel, míg egyebütt még csak szürke.

Ha a trágyahordás és teregetés felesleges és költséges munkálataitól a jövőben meg akarsz szabadulni kedves gazdatársam, a jövőben a jószágot a kutaktól utatás után hajtsd el, s ne engedd a jószágot a kutaknál, vagy a folyónál órák hosszat delelni. A fekvőhelyeket is változtatni kell, mely utóbbi esetben az őszre nem marad más munka, mint a megfektetett helyeken a trágyának szétboronálása s egyenletes elteregetése.

Répából olcsó cukorszörpöt készithetünk

Most, mikor hirdetik, hogy takarékosan kell eljárni a kisgazdának és praktikus módszerekkel lehetőleg a maga portáján állítson elő mindent, amire szüksége van. Háziipart, gyapjufonást tanuljanak, jó, ha felhívjuk a figyelmet, hogy az élelmiszerek készítésénél is sokat megtakaríthatnak, hasonló praktikus módszerek alkalmazásával. A cukorrépából például olcsó cukorszörpöt lehet előállítani a háznál. Az elkészítés módja a következő:

Középnagyságú, beérett cukorrépákat válogatunk ki, hideg vízzel megmossuk, zöld részét lefejeljük, héját lehámozzuk késsel és a tökgyalun hosszukás négyszögletüre vagdaljuk. A gyalult répát cserépedénybe tesszük, meleg vízzel felöntjük, amíg ellepi, majd puhára főzzük, miként a céklát szoktuk. Közben a habját leszedjük. Amikor megfőtt a répa, a lefött vizet pótoljuk melegvízzel, vagyis a cserépedényt teleöntjük, utána ismét felforraljuk.

A kukoricaszár szerepe a takarmányozásban

Most van az ideje a kukoricatörésnek, most kell gondolni arra, hogy a kukoricaszárat, hogyan használjuk fel a takarmányozásnál minél hasznosabban. Ha okosan alkalmazzuk a felhasználást és jól megválasztjuk az eltevés módját, akkor a téli takarmányozásnál nagy segítséget jelenthet a kukoricaszár.

A letört csöves kukoricát a górérakás előtt osztályozzuk. Válaszszuk ki a tejes és viaszos érésben lévő csöveket, mert ezek gyorsan penészednek és az elrakott kukorica értékét erősen csökkentik. A tejesérésben levő csöveket azonnal etessük fel, ha a csöveket a csuhalevéllel (csőburoklevéllel) törjük, a csuhalevelet is. A viaszérésben levő csöveket viszont vékony rétegben széljártahelyen eltarthatjuk. A tejesérésben lévő csöveket etessük fel állatokkal s csak ha elfogyott, térjünk rá a beérett csöves kukorica, illetve a morzsolt (és darált) szem adagolására.

A jó kukoricaszár a téli takarmányozásban bizonyos mértékig a szénát pótolja. A rendelkezésre álló szénamennyiségtől tegyük függővé, hogy a kukoricaszárból milyen állatokkal és mekkora adagokat etessünk. Elsősorban a kevéssé igényes igásökrökkel etessük, de adjunk belőle a tehénnek, hízó marhának, valamint 1 évesnél idősebb üszőnek, tinónak. Ilymódon eljárva, az egészen fiatal állatoknak több széna jut, sőt esetleg a szénából a jövő nyárra annyit tartalékolhatunk, amennyi az arraérdemes állatok legelőt kiegészítő jó takarmányozását abrakdrágaság esetén is lehetővé teszi. Ha pedig a jövő nyár aszályos lenne, a tartalékolt széna a legeltetett állatok leromlásának megakadályozásában szolgálhat segítségünkre. Nem volna azonban célszerű télen állatainkat kizárólag kukoricaszáron tartani, kivált azokat, melyektől nagyobb teljesítményt, súlygyarapodást, nagyobb tejhozamot várunk, mert ahhoz még a jó minőségű, helyesen kezelt és eltartott kukoricaszár sem eléggé tápláló.

Elegendő szénakészlet esetén a kukoricaszárból 1000 kg élősúlyra legfeljebb 10 kg-ot számítsunk, vagyis pl. az 500 kg-os fejős tehénnek naponta legfeljebb 5 kg-ot.

A faápolás

A nyári faápoláshoz tartozik a fiatalabb fákon előtörő hajtásokat nem szabad eltávolítani, mert azok sok táplálékot vonnak magukhoz és ezzel előmozdítják a törzs vastagodását. Júliusban vagy augusztusban megvizsgáljuk a fákat és túl hosszúra nőtt erősítő hajtásokat (30—40 cm-es, 4—5 levélre visszakurtítjuk). A ceruza vastagságuakat pedig töben levágjuk. A metszlap a törzs héjával egybeessen, mert különben a megmaradó kis csonkot nehezen forrja be.

A nyári ápoláshoz tartozik az elöregedett vagy felkopaszodott fák részleges vagy teljes ifjítása. A diófákról most kell levágni a száraz ágakat és a rosszulnövő ágakat, mert ilyenkor jól beforr a seb.

Az ápoláshoz tartozik a termeléssel terhelt ágak alátámasztása is. Ehhez olyan rudakat használjunk, amelyeknek vége villásan elágazik. Ha nincsen ilyen rudunk, akkor két-két rudat felül léccel kössünk össze és erre a keresztlécre támasszuk az ágat. Az ágakat fel is kötözhetjük. A felkötözendő ágra bádoglapot teszünk és erre jön az erősebb sodrony vagy sodronykötél. A sodrony másik vége alá is tegyünk bádoglapot, mert különben bevágna a fa héjába és nagy sebet ejtene.

— **Milyen gyümölcsfajtákat ültessünk?** Erről ír a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl még az almamoly elleni védekezés új irányáról, a folyékony trágya alkalmazásáról, a téli gyümölcs szüreteléséről, a gyümölcsfák különböző ültetésmódjáról, az új rózsafajtákról, a gyümölcstelepítés különböző szempontjairól, a gyümölcsfák törzsbetegségeiről, az egres és ribiszke őszi gondozásáról stb. A dúsan illusztrált, színes gyümölcsképet is közlő két szaklapból a „Növényvédelem“ kiadóhivatala (Budapest, V., Vécsey u. 4.) egy alkalommal díjtalanul küld e lapra való hivatkozással mutatványszámot.

—=—

A PALÁNKAI VADLUDAK

REGÉNY

IRTA: SZEKULA JENŐ

— 20. közlemény —

— Nem értem... — hüledezett az albinó, aki kicsit nehéz felfogású volt.

A nábob megismételte szavait. De az albinó most sem lett attól okosabb.

— Még most sem értem magokat — a tajtékot törülgetve nyirkos homlokáról.

— Költői allegóriában szóltam! — mondta a paraszti nagy úr, kin némi nyomokat mégis csak hagyott a hat gimnázium, bár maga sem volt büszke az iskolázottságára.

— Vagy úgy. De én jobban szeretném, ha magyarúl és világosan mondana el mindent. Ilyenkor, ha néhány deci szilyóriumot megittam, kicsit nehezen mozog az agyam — vallotta be mennyei őszinteséggel az albinó.

— Hát kérem... A kislány egy előkelő pesti leánynevelőintézetben tadult, ahol megfelelő gondossággal felügyeltek rája. De néha vasárnap, vagy nagyobb ünnepnapokon megengedték neki, hogy otthagyja a szürke falakat. Márta nevű kis barátnője látogatta meg, aki kifogástalanul uricsalád gyermeke volt s szintén abban az iskolában nevelődött, mint bejáró növendék. Eddig rendben is a dolog. A baj ott kezdődött, hogy Elza, barátnője házában megismerkedett Kengyel Pistával.

— Ki az a Kengyel Pista?

— Huszárfőhadnagy.

— Hogyan kerül egy huszárfőhadnagy a leánynevelő intézetbe? — csodálkozott az albinó, aki álmos lővel hallgatta az elbeszélést és összezavarta a dolgokat.

— Nem az intézetben ismerkedtek meg, hanem Mártáéknál! — pattogott a nagy paraszt, akit bosszantott, hogy közbeszólással megzavarják Kengyel Pista a Mártuskának ugyanis unokabátyja, akkor még nem volt főhadnagy, csak tejfelesszájú kadettkölyök. A lányom is igen fiatal. Alig volt még tizennégy esztendős.

— Gyermekek voltak... és kifejlődött ostoba és ártatlan gyermekszerelem, amit senki sem vett komolyan — mi sem. Sokáig levelezgettek is egymással, de ez is inkább önképzőköri stilusgyakorlat volt, mint komoly szerelmi levelezés. De különben is a levélváltás is abbamaradt. Azt hiszem, hogy hosszú éveken keresztül nem is írtak egymásnak.

— Tavaly anyjával nyaralni engedtem a gyermeket Földvárra. Nem tudom... csak sejtem, hogy ott újra találkozott Kengyel Pistával és hatalmas lobot vetett a véka alatt tartogatott szerelem. Ez csak föltevés. De ahogy hazajött, alakja megnyult, víg kedve elmúlott, arcban is halványabb, mint mikor elutazott. S ha magára hagyták, igen sokat sóhajtozott és szemét is gyakran meregette. Akkor még nem volt föltűnő a dolog. Egyszer azonban jókedvében tértem haza, mert hatalmas kötést csináltam vágómarhában — s minthogy a gyereknek úgyis születésnapja közeledett, megkérdeztem: Hát Elza mit vegyek neked, üveges fiakkert, szép pátaslovat, vagy olvasni való könyvtárt? „Vegyél nekem apus egy szép huszárt!" — felelte Elza nevetve. Mézeskalácshuszárt? — nevődtem vele. „Nem, hanem elevent.« S megvallotta, hogy Kengyel Pista főhadnagyhoz szeretne feleségül menni.

— Balga lány vagy — fedtem én. Balga és elbizakodott. Hát honnan tudod, hogy elvenne feleségül, ha hozzá is adnálak. „Elvenne az, ha biztatnák" — felelte ő felesillanó szemmel. Hát aludjunk rá egyet — mordultam föl komoran. „Aludjunk, apus, — ismételte ő durcásan — de ne sokáig aludjunk, mert én nem sokáig birom a nagy álmatlanságot."

— Megdöbbenten néztem a leányt. Arca még mindig mosolygott és tréfásan beszélt — de halott halaványvolt és könnyek ragyogtak a szemében. Próbáltam a lelkére hatni, szép meggyőző szavakkal. Sehogy sem szeretem, hogy katonához akarsz menni — morogtam. „Miért ne mennék katonához?" — feleselt velem. Mert a katona eleshet a csatában, ifjú korban gyászba borulhatsz és hóttod napjáig sirathatod. „Nem bánom én, ha sírni fogok, csak addig is boldog lehessek!" — rebegte a leány, míg frissen pezsdülő patakok módjara megeredtek a könnyei.

— Láttam, hogy makacs kór módjára láthatatlan pókfonataival befonta a kislányom szívét a vad és vészes szerelem és itt az apai szigor nem segíthet, csak megértés és jóakarat. Ne sírj egyetlenem... vigasztaltam... megsimogatva forrólázas homlokát. Könnyeidet ne onsd haszontalan. Én nemcsak apád vagyok, hanem egyetlen, igaz legjobb barátod is az egész világon. Ha katonára áhítozol megveszem neked s a kauciót is leteszem, csak ne hamarkodjuk el a dolgot, ne ugorjunk mindjárt fejest a kútba. Mert itt nemcsak a kezdetről van szó... itt nagy vagyon van, amit nem szabad könnyelműen kidobni az ablakon. Mert gond és verejték keserű gyümölcse ez.

— Ahhoz adsz férhez, akit én szeretek! — vágott a szavamba hirtelen.

— Ahhoz... ahhoz... vigasztaltam a didergő gyermeket. — Elkapta a kezemet és megcsókolta vad mohósággal. Hónapok elmultak már azóta, de még mindig kezemen érzem égni legkisebb leányom forró könnyeit.

— Első gondoltaom az volt, hogy teljesiteni fogom botor lányom balga áhitatát. Információkat próbáltam beszerezni a huszárról. Hát bizony a beérkezett jelentések nem voltak kedvezőek.

— Mi volt az információban? — kivánesiskodott az albinó.

Gyókó ránézett, dermedt arccal, de nem felelt mindjárt. Talán nem is hallotta jól a kérdést.

— Kicsit könnyelmü a gyerek, rebegte, perenyi tünődés után.

Töltött magának a szilvóriumból és egyetlen hajtásra itta ki. Hangja már sokkal rekedtebb volt, amikor folytatta elbeszélését.

— Titokban leutaztam Kecskemétre..., ott volt a káder. Mert meg akartam nézni azt a férfiut, akit a sors a vőmnek szánt. Jókiállásu fiu... nem mondom... de nem nekem való vő... mégsem nekem való.

— Leverten és csalódottan jöttem meg. Mit fogok mondani a lányomnak, ha majd faggatni fog?

39867/1938. II. sz. *Hirdetmény.* Értesítem a város jószág, sertés és juhtartó gazdaközönségét, hogy a város tulajdonát képező erdőségekben gyakorolható téli legeltetésre vonatkozó hajtócédulákat a legeltetési szabályrendelet szerint arra illetékes egyének részére a városi számvevőség (I. em. 10-es számú szobában) *f. évi október 1-től* kezdődőleg adja ki. A téli legeltetés — kivéve a sertés és juh legeltetést — *október hó 4-től* kezdhető, a legeltetésre felszabadított területeket, a legeltetési cédula bemutatásakor, az illető erdőhivatalok fogják kijelölni.

Tölgymakk szedés miatt a sertések és juhok legeltetése, csak a makk felszedése után — vagyis *1938. évi november hó 15. napjától* — kezdhető meg. Figyelmeztetni kívánom az érdekelt gazdaközönséget, hogy a legeltetéssel kapcsolatban a városi számvevőség, valamint az erdőigazgatóság, illetve az erdőhivatalok és azok közegei által kiadandó rendelkezésekhez minden tekintetben szigorúan alkalmazkodjanak, mert ellenkező esetben a legeltetési engedélyt tőlük megvonom s ellenük a kihágási eljárást fogom folyamatba tétetni. Különösen figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek, hogy csak saját jószágára válthat hajtócédulát, valamint más jószágot saját neve alatt ne engedje kihajtani, mert minden egyes ilyen eset súlyosan meg lesz torolva. *Polgármester.*

40645/1938. aü. *Hirdetmény.* A városi adóhivatal értesíti a város területén italmérési engedéllyel bíró adózókat, hogy az 1939—41. évi 3 éves kivetési időszakra szóló italmérési illeték kivetés alapjául szolgáló italforgalmi adatok 1938. szeptember hó 19. napjától 1938. szeptember hó 26. napjáig bezárólag közszemlére tétettek. A közszemlére kitett összeírási jegyzék a délelőtti hivatalos órák alatt (8 órától 2 óráig) megtekinthető a városi adóhivatal fogyasztási adó osztályában (földszint, kapubejárattal szemben, 51—52. sz. szoba). A közszemlére kitett összeírási jegyzékben feltüntetett italforgalmi adatokra vonatkozó esetleges észrevételek bélyegmentesen a m. kir. pénzügyigazgatósághoz címzett beadványban a városi adóhivatal iktatójában legkésőbben 1938. évi szeptember hó 29. napjáig feltétlenül beadandók, mert a feltüntetett határidőn túl beadott észrevételek figyelembe nem vétetnek. *Városi adóhivatal.*

41.200/938. aü. *Hirdetmény.* Felhívja a városi adóhivatal az összes helybeli és vidéki szőlőbirtokosokat, hogy Debrecen város területéről származó idei termésüket a szüretelési munkálatok befejezését követő 8 nap alatt a városi adóhivatal fogyasztási adó osztályánál *(földszint, 51/54. sz. szoba.)* jelentsék be. A bejelentésnek a tulajdonos nevén és a szőlőterület fekvési helyén kívül még a hordók egyenkénti ürtartalmát, valamint az egyes hordókban elhelyezett termelt must pontos mennyiségét és a szüretelési munkálatok befejezésének időpontját kell tartalmaznia. A bejelentés elmulasztása jövedéki kihágási eljárás megindítását vonja maga után. Ugyancsak felhívja a városi adóhivatal a szőlőbirtokosokat és szőlőbérlőket, hogy az általuk és háztartásuk tagjai által elfogyasztandó, valamint a cselédségüknek és munkásaiknak természetbeni járandóság címén kiszolgáltatandó saját termésű boraik után 50 százalékos fogyasztási adó kedvezményt igényelnek. Azon termelők, akik ezen kedvezményre igényt tartanak, felhívja a városi adóhivatal, hogy a fogyasztási adót kezelő osztálynál ezen kedvezményre vonatkozó igényüket termés-eredményük bejelentése alkalmával, szóbelileg, egyidejüleg jelentsék be. Azok a szőlőbirtokosok pedig, akiknek szőlőbirtoka Debrecen város területén kívül fekszik, — miután a fogyasztási adókról és Debrecen város területére behozott bormennyiségeket a behozatáltól számított 24 órán belül tartoznak bejelenteni a fenti kedvezményt a behozatali bejelentéssel egyidejüleg igénybevehetik. A kedvezmény igénylése alkalmával igazolandó a szőlő területe és a családtagok száma, továbbá bejelentendő, hogy a kedvezményt idei, vagy előző évi termésű boraikra igénylik-e? A szüretelési munkálatok befejezését követő 8 napon túl történő kedvezményre vonatkozó igényléseket a hivatal helybeli termelőktől nem fogadja el. *Városi adóhivatal.*

A debreceni m. kir állami gyermekmenhely nyilvános versenytárgyalást hirdet az 1938. évi november hó 1.-től, az 1939. év október hó végéig terjedő időben szükfűszer és gyarmatáruk, továbbá fűszer és gayrmatáruk, továbbá kenyér és péksütemény szállítására.

A teljes szövegü versenytárgyalási hirdetmény, valamint az ajánlati ürlap és mellékletei (versenytárgyalási és szállitási feltételek stb.) a debreceni m. kir. állami gyermekmenhely hivatalos helyiségében (Debrecen, Pesti u. 4. sz.) naponként 8—2 óra között dijmentesen megszerezhetők, illetve megtekinthetők.

Az ajánlatokat a megrendelő hivatalnál 1938. október 18 napján 10 óráig kell benyujtani.

Debrecen, 1938. szeptember hó 22.

M. kir. Áll. Gyermekmenhely Igazgatósága.

Hirdetmény. Az 1929:XXX. tc. 23. §-ának 4. pontja alapján közhirré teszem, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága a folyó évi szeptember hó 29-én, csütörtökön délután 4 órakor a Városháza közgyűlési termében rendes közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a Városháza hirdető tábláján ki van függesztve. Debrecen, 1938. szeptember hó 24. *Dr Kölcsey Sándor* sk., polgármester.

Pályázati hirdetmény. A Debrecen sz. kir. város hivatásos tűzoltóságánál megüresedett két tűzoltói állásra pályázatot hirdetek. Az állások az állami rendszerű kisegítő szolgai illetménnyel vannak egybekötve. Egy évi kifogástalan szolgálat után a kinevezendő tűzoltó véglegesítést nyerhet. Alkalmazásra azok jöhetnek tekintetbe, akik 30 évnél nem idősebbek és 21 évnél nem fiatalabbak, a tűzoltó és mentőorvosi vizsgálat szerint tűzoltói szolgálatra alkalmasak, írásbeli bejelentések készítésére képesek s akiknek a benzin üzemi motorok szerelésében gyakorlatuk és vezetői vizsgájuk van. A meghirdetett állások az 1931:III. tc., valamint az 1938:IV. tc. 6. §. 4-ik bekezdése értelmében fenntartott állások s így amennyiben az állás elnyeréséhez megszabott feltételekkel rendelkeznek, az 1931:III. tc. 2. §. 3. pontja szerinti igazolvánnyal ellátott igazolványos altisztek minden más pályázóval szemben elsőbbséggel bírnak. A pályázati kérvények okmányokkal szabályszerűen felszerelve a hivatásos tűzoltófőparancsnoksághoz (Csapó u. 43.) adandók be 1938. október hó 15-én déli 12 óráig. A részletes pályázati feltételek a tűzoltófőparancsnokságnál, vagy a közigazgatási kiadóhivatalban Városháza, földszint) vagy az elnöki ügyosztálynál (Városháza emelet 6.) tudhatók meg. Debrecen, 1938. szeptember hó 24. *Dr. Kölcsey Sándor* sk., polgármester.

ISKOLAI IRÓ-, RAJZSZEREK, IRKÁK és FÜZETEK OLCSÓN KAPHATÓK A „MÉLIUSZ" KÖNYV- ÉS PAPÍRKERESKEDÉSBEN.

KÖZGAZDASÁG

TERMÉNYTŐZSDE.

Búza tiszavidéki 77 kg 20.50—20.60 78 kg 20.70—20.80, 79 kg 20.90—21.00 80 kilós 21.00—21.10. — Felsőtiszai 77 kg 20.40—20.60, 78 kg 20.60—20.80 79 kg 20.80—21.00, 80 kg 20.90—21.10 rozs pestvidéki 15.50—15.60, rozs más 15.60—15.70, takarmányárpa elsőrendü 17.75—18.00, középminőségü 17.60—17.75, sörárpa kiváló 19.00—19.75, prima 18.50—19.00, zab elsőrendü 18.60—18.85, középminőségü 18.40—18.60, tengeri 19.40—19.50, — korpa 13.35—13.60, 8-as liszt 15.25—15.50 pengő mázsánként.

—=—

Debreceni termény- és takarmánypiaci árak:

Buza 1880—2000. Rozs 1350—1400. Árpa 1650—1400. Tengeri ó 1800—1700. Tengeri csöves 780—830. Lucerna 720—880. Széna 560—750. Lóhere 700. Szalma 180—200.

Debrecen, szept. 24.

Debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem gazdasági hivatala.

1613—32 és 33—1938.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem gazdasági hivatala, 1938 évi november hó elsejétől 1939 évi október hó 31-ig szükséges

tej,

füszer- és gyarmatárúk, só, cukor, ásványvizek, konzervek és szárazfőzelékek

szállítására folyó évi szeptember hó 26-án, délelőtt 10 órakor az egyetemi gazdasági hivatalban (klinika telep, felvételi épület) nyilvános versenytárgyalást tart.

Bánatpénz 2 százalék.

A versenytárgyalásra vonatkozó nyomtatványok a gazdasági hivatalban szerezhetők be.

Debrecen, 1938 szeptember 2.

Egyetemi Gazdasági Hivatal.

ISKOLAI OLCSÓN IRÓ-, RAJZSZEREK, IRKÁK és FÜZETEK KAPHATÓK A „MÉLIUSZ" KÖNYV. ÉS PAPÍRKERESKEDÉSBEN.

APRÓHIRDETÉSEK

Házasság

Párszáz
pengővel, szép berendezéssel, biztos kereset tel, férjhez mennék —, negyvenes, jólelkü férfihez. „Meggondoltam" jeligére a kiadóba. 974

Levelezés

Független
hölgy ismeretségét keresi 32 éves jobb iparos fiatalember. Házasság lehetséges. „Szerény" jeligére levelet a kiadóba kérek. Sürgös. 1094

Alkalmazást nyer férfi

Gyakornokot
keresünk fizetéssel. — Ugyanott állami és városi nyugdíjasok taggyüjtéssel biztos mellékkeresetre tehetnek szert. Fonciére Általános Biztositó Intézet. Ferenc József út 58. 849

Egy ügyes
fiút kifutónak azonnalra felveszek, fűszerüzletbe. Aufrictig. Pozsony út 16. 938

Kifutó,
pékségbe, azonnalra felvételik, Gyár ucca 6 B) 927

Kifutófiú
15—16 éves, biciklizni tudó felvételik, Aszmann, Piac ucca 27. 980

Felvételik
egy kiscsaládú majoros téli kommencióra. — Zöldfa ucca 11. 985

Lakást adok
gyermektelen házaspárnak, házimunkáért, — ugyanott egy jókarban levő prézlidaráló eladó Bornemisza ucca 15. 986

Demecseri
Hangya Szövetkezet ok tóber elsejére, szakképzett boltkezelőt keres. Igazgatóság. 988

Házmesternek,
gyermektelen. tisztességes fiatal házaspár felvételik, Teleki ucca 27. 991

Fodrásztanulónak
ügyes fiút azonnal felveszek, vasúti fodrász, pályaudvar. 752

Egy
ebédkihordó azonnal felvételik. Étkezde. Rákóczi ucca 9. 1053

Szabósegéd,
ziccre felvételik, Halköz 4. szám. 999

Kifutófiú
felvételik, Székelyhidiné, Sámsoni út 65. 1008

Képesitett
vincellér-kertészt keresek, kommencióra, ki a szőlő, gyümölcskezelésben jártassággal bir. Lőcsei, Rákosi Jenő u. 8. szám. 1045

Segéd,
férfi, nő, festékben jártas, irásbeli ajánlattal, szerdán. Csapó ucca 22 1035

Fodrász-segédet
jó munkást, azonnalra felveszek, Gebei, sebészeti klinika. 1028

Molnársegédeket
malommunkásokat felvesz a Hortobágy malom. 1030

Tanulót
felveszek, vidékit is, ellátással, Vojth fűszerkereskedő, Diószegi úton. 1015

Kertész,
ki gyümölcs, szőlő és méhészetben perfekt, felvételik, Miklós ucca 37. szám. 1019

Kifutót
keresek, saját kerékpárral, Miklós ucca 20. 1069

Egy kovácssegéd
felvételik, Lábas Bélánál, Hadházi ucca 15. 1074

Villanyszerelő-
segédet, önálló munkást, kifutót felvesz Biró, Borka, Piac ucca 44. szám. 1073

Tanulót,
vagy kifutót felveszek, Jelentkezés szerdán, Róth posztóüzlet, kistemplombazár. 1087

Jó családból
való fiút hentestanulónak felveszek, Horváth Gábor, Kossuth ucca 13 1078

Intelligens
fiatalembert, teljes ellátásra elfogadok. — Ugyanott izletes házikoszt kapható. Péterfia ucca 25. 982

Közéykorú
családtalan, jobb házas párnak, házimunkáért modern szoba-konyhás lakást adok novemberre, Patai ucca 10. 1086

Cipésztanulót
felveszek és olcsón dolgozom, Bocskai tér 7. 1097

Kommenciós
mindenest, felfogadok hosszú bizonyítvánnyal Monti ezredes ucca 11. 1109

Fakibordó
fiatalembert azonnal felvesz, Vágó, Margitfürdőnél. 1105

Ügyes
kifutófiú füszerüzletbe azonnal felvételik, — Csapó ucca 84. 1100

Alkalmazást keres férfi

Sofőr,
szerelő, hegesztő pesti nagy gyakorlattal, büntetlen előéletü, állást keres. Gróf Vécsey u. 6. 1052

Alkalmazást nyer nő

Keresek
16—17 éves, intelligensebb leánykát, díjazással, délutáni pajtásnak hasonkorú leányka mellé. Cim a kiadóban. 949

Varrodába
tanulólányt felveszek. Piac u. 42. 990

Kifutólány
felvételik, Sámsoni uti előnyben. Kőváry szücs Püspöki palota. 1006

Pénztárosnő
festéküzletbe, kiszolgálásban jártas előnyben. Irásbeli ajánlattal szerdán, Csapó ucca 22. 1034

Vidékre
egy ügyes vas- és vízonduláló kisasszony, teljes ellátással felvételik, Mink hölgyfodrász Hatvan ucca 6. 1032

Négyéves
fiam mellé játszótársat keresek, 10—3 óráig. Tízórait, ebédet adok. Jelentkezzenek 12 év körüli kislányok, Rothermere ucca 30. 1077

Fehérnemű
varrónőt, kifutó és tanulóleányt felvesz, — Neuwirth, Kossuth u. 31. szám. 1096

Magános
idős nő mellé megbizható nőt keresek, szerény fizetéssel, Benkőné, Péterfia 23. 1093

Gép- és gyorsirónőt
intelligens munkaerőt keresek. Rövid működési leirást „Állandó alkalmazás" jeligére a kiadóba kérek, pontos cimmel. 1091

Háztartási alkalmazott

Szakácsnőt vidékre, csakis hosszú bizonyitvánnyal birót felveszek Jelentkezés lapunk kiadóhivatalában. 35

Jómegjelenésü
zsidószakácsnő, budapesti úri házhoz felvételik. Jelentkezzen: Weisznál, Nyomtató u. 20. szám. 789 10. 4.

Megbizható
tisztességes bejárónő felvételik. Bethlen utca 54. 917

Bejárónak
jó családból való fiatal leány jó bizonyítványnyal október 1-re felvételik. Hatvan u. 1. sz I. kapu. I. em. 976

Ügyes
bejárónőt keresek azonnali vagy októben elsejei belépésre. Jelentkezés Szigligeti utca 5. szám alatt délelőttönként. 987

Takarítónő
rendelő esti takarítására felveszek. Jelentkezés vasárnap délután Dr. Weisz Svetits bérház. 962

Megbizható
könyvvel és jó minősitéssel biró tiszta bejárónő szükséges azonnalra. Bot, Csapó utca 40. B. 972

Rendes
tiszta, bejárólány egész napra felvételik. Ötmalom utca 2-b. 995

Orvosi
parkettes rendelőbe értelmes, rendes bejárónőt, egész napra felveszek. Jelentkezés Jókai u. 8. 998

Idős
asszonyt gazdasszonynak keresek tanyára. Kar u. 26. 1011

Délelőtti
órákra bejárónőt felveszek, Szappanos ucca 11., kapualatt, balra. 1041

Bejáró
mindenesnőt felveszek, Szent Anna ucca 36. sz. Kifőzde. 1031

Szakácsnő,
ki sütés, főzésben perfekt, felvételik, Miklós ucca 37. szám. 1018

Hosszú
bizonyítvánnyal tisztességes szobaleány felvételik, Miklós ucca 19. 1082

Mindenes
főzőnő, hosszú bizonyitványokkal, október elsejére felvételik, dr Hajnal, Piac ucca 34. 1066

Bejárónő
elsejére felvételik, — Bethlen ucca 40., keresztépület. Jelentkezés vasárnap 4—5 között. 1079

Jól főző
bejáró szakácsnő, október elsejére felvételik. Ferenc József út 34 III emelet 11 ajtó. 1080

Bejárónő
felvételik, dr Dávid, Hatvan ucca 18. szám. Jelentkezés vasárnap délelőtt 10—12-ig.

Mindenes-
főzőnőt, esetleg bejárónőt, jó bizonyítvánnyal október elsejére felvesz Torockai, Vigkedvü 11. 1111

Alkalmazást keres nő

Házivarrónő
ajánlkozik, napidij 1.50 Péterfia 39. 1040

Saját
irógépemmel, gépirási munkát, jutányosan elvállalok. Cim a kiadóban. 899

Ajánlat

Ciánoztasson
bizalommal a „Csala" ciánozó vállalattal, Rákóczi ucca 9. sz, telefon 14-27 1650 10 1.

Kalapujdonságok
nagy választékban, — „Arany"-nál. Alakitás modell után 1 pengő. Sas ucca 4. 1111 9. 30.

Veszek
használt bútort, padlás és pincelomot. Hivásra jövök. Andráskó Csapó ucca 16., telefon: 32-11 1996 +

Ciánozási
vállalat, Varga ucca 10 szám. Szücs Imre és Szücs Imréné. 1264 10. 1.

Poloskairtást
ciángázzal, lakások átvizsgálását felelősséggel végzi, Kiss, Kigyó ucca 5. szám. 1950 10. 8

Takarékkályhák
készen kapnatók. Javitását ha nem süt, füstöl, javitom, felelősséggel, Nagy István, Széchenyi ucca 6. 500 10. 17.

Bőrkabátfestés,
cipő, retikül, stb. villanygéppel fest Nagy Károly, Batthyány u. 10. szám. 498 10. 17

Közvetlenül
a gyárból érkező maradékjaim a legolcsóbbak. Dr Révészné, Piac u. 42. sz. Pannonia udvarban. 126+

Boroshordó,
új és használt minden nagyságban és mennyiségben kapható báró Györffy hordógyártási telepén, Nap u. 4. Javítások gyorsan készülnek. Szőlőprés eladó. Telefon: 12—83. 147 +

Varrógép-
kölcsönzés, vétel, csere, eladás. Minden varrógéphez alkatrész kapható. Javítások jótállással, Eisenberger, Csapó ucca 101. szám. 55+

Butort,
varrógépet, minden ingóságot veszek, eladok. Hivásra házhoz megyek Medgyesi, Csapó 49. 836 VIII. 28.—IX. 28

Csapó u. 14.
szám alatt levő festékáruüzletet Sas u. 1. sz. alá helyeztem át, ahol továbbra is készséggel állok szolgálatukra. — Nádudvary Lajos. 52+

Dióhálók,
kombinált szekrények, rekamiék, ebédlők, irógasztalok, hármasszekrények, asztalok, székek, jégszekrények, konyhabútorok olcsón: Bútormagazin, Széchenyi u. 6. szám. 50+

Hálók,
ebédlők, irodaberendezések, konyhák, villanymotorok, rekamiék, különféle bútorok eladása. Dégenfeld tér 6. 62 +

Sempernova
nemes homlokzati vakolati anyag kapható a Debreceni Mükögyárnál. 272 +

Lela
zománcozott asztaltüzelők, szénkályhák raktáron. Felelősséggel készit és szakszerüen javit zvmáncozott asztaltüzelyekt, Csapó u. 87. sz. 118+

Zománctüzhelyek
kályhák, hőfokozók, s borsajtók, szőlőzúzók, üstök rézből, vasból, s horganyozottból, üstházak, edények, Nagy vasüzletében, csapókanyar. 964

Háztulajdonosok
figyelmébe. Légoltalmi kútaknak, régi, eltemetett kútakat üzembe helyezek, kútfúrásokat és javításokat felelősséggel vállalok, kútrámák kaphatók. Szeitler kútfúró mester, Honvéd u. 41. szám. 1065

Csinos,
kabátot és kosztümöt hat pengőért készítek, Hüvelyes ucca 1. 1085

Kereslet

Keresek
azonnali megvételre afrik és lószőr matracokat. Ingóságközvetítő, telefon: 11-19. 1111

Teljes
tejet, 30—40 litert, kora reggeli szállításra keresek, Kigyó ucca 53. 1095

Tejet,
napi huszonöt litert keresek állandóra, Nyil u. 2. szám, fűszerüzlet. 1113

Eleimiszer ital

Teljes tej,
házhoz szállítva megrendelhető. Thaly Kálmán ucca 12. 1061

Elsőrendű
házikoszt, bentétkezésre, kihordásra, abonensek felvételnek, olcsó árak. Péterfia ucca 39. 1039

Oktatás

Ötven fillér
egy óra angol, olasz, s német nyelvtanfolyamaimon. Piac ucca 49., szerkesztőség. 1945 9. 25

Számtantanárnőnél
egyórás magyarázat 1 pengő. Cim a kiadóban. 1023

Vegyes

Grafológusnő
mindenről felvilágosít, tanácsot ad. Fogad: Széchenyi ucca 43. 1000

Felesbirkát
11—150 darabig elválalok, Monti ezredes u. 11. szám, (volt Magoss ucca). 1110

Anyakocákat,
feles szaporulatáért kiadok, Szappanos ucca 13. szám. 110

Hangszer

Bécsi
gyártmányú gyakorló zongora, olcsón eladó, Vasvári Pál ucca 13. sz. tüzérlaktanya mögött. 1033

Használt
pianinó, megbizásból eladó. Tanczernél, — Batthyány ucca 1. 1064

Eladó
Wirt gyártmányú páncéltőkés, alighasznált, keresztbúros, rövid zongora. Értekezni a Debreceni Első Takarékpénztárban. 1005

Bútor

Kaukázusi
dióhálók, jutányosan eladók. Kiss asztalosmester, Apaffi ucca 13. 992

Egy sötét,
keményfaháló és egy konyhabútor eladó. Értekezni: Honti ucca 9. fűszerüzlet. 989

Tüzelő anyagok

Katonatisztek,
altisztek, tűzifát, szenet legolcsóbban kaphatnak Vágó tűzifakereskedésében, Margitfürdőnél, telefon 10-24 1169 vv.

Télire,
kőszenet, fát, most szerezzen be legolcsóbban kapható Grünfeldnél, Hatvan ucca 21., telefon: 29-82. 374 10. 14

Autó, motor kerékpár

Ötszázas
jó állapotban levő oldalkocsis motorkerékpár eladó, Hajdúbösörmény, Rákóczi Ferenc ucca 30. 937

Segédmotoros
kerékpárt keresek megvételre. Németh, Szotvori u. 32. 900

Kerékpárt
megvételre keresek készpénzfizetésre. Hadházi utca 17. fűszerüzlet. 984

Eladó
Csepel motorkerékpár, álló antik zenélő óra, Omegak erékpár, bimzett függöny garnitúrák. Komár, Mikes Kelemen ucca 21. 1026

Esztergapad,
két méteres 12 HP 5.5 HP, 4 HP villanymotorok, vacumszivattyu olcsón eladók, Dégenfeld tér 6. 1084

Eladó
prima motorkerékpár. Felvilágosítás Langer gépműhelyben Maróthy György tér, postaépületben. 1103

Uzlet, műhely raktárhelyiség

Bőrüzlet
Csapó utca legforgalmasabb helyén 25 pengőért kiadó. Csapó 98. 965

Göré
egyezerkettőszáz mázsa tergeri befogadó nagyságu kiadó. Galamb u. 4. sz. Vásárpénztárral szemben. 971

Fűszerüzlet,
berendezéssel kiadó. Külső Kishegyesi út 39. 1022

Kiadó lakás egyszobás

Kiadó
utcai szoba, konyha október 1-re. Árpád tér 46. sz. 1007

Kiadó
lakás, négy darab fóra való istállóval. Értekezni Nagy Bálint, Bellegelő 106. sz., mélyfúrásnál. 1021

Téli nyári
lakásnak alkalmas, erkélyes szobából, fürdőszoba, konyhából, előszobából álló II. emeleti lakás Simonyi ut 6. sz. havi ötven pengőért azonnalra vagy november elsejére kiadó. Értekezni lehet délelőtt 11 órától délután 4-ig. 823

Udvari
egy szoba, konyha, október elsejére kiadó. Thaly Kálmán ucca 12. 1060

Egy és félszobás
konyhás lakás, október elsejétől kiadó. Széchenyi ucca 96. szám, házmester. 1099

Központban
szép uccai szoba, magánosnőnek azonnal kiadó. Ugyanott 220 köbcentis Puch motor eladó. Sájci tejivó, — Gambrinus átjáró. 1106

Egykszobás
uccai pincelakás kiadó. Montiezredes (volt, Magoss) ucca 11. piac közelében. 1108

Gyermektelen
idősebb házaspárnak szobakonyhás lakás, lakónélküli udvarban kiadó. Apaffi ucca 147. 1101

Kiadó lakás kétszobás

Kiadó
k tszoba, előszoba, fürdőszoba, gáz bevezetve. Széchneyi u. 21. 956

Kettőszobás
lakás mellékhelyiségeivel novembertől csendes udvaron kiadó. Árpádtér 41. 1002

Két szoba
ése mellékhelyiségek, egészséges szép lakás, november 1-re kiadó. Bethlen u. 30. sz. Buzásnénál. 1001

Kadó
egyedülálló kétszobás, komfortos, féregmentes lakás, keresztyén háznál. Megtekinthető délelőtt 9—2 óráig. József kir. herceg ucca 46. 1038

Két szoba,
fürdőszoba és konyhahasználattal, üresen, vagy bútorozva november elsejére kiadó. Dózsa ucca 6 C. 1056

Kétszobás
viz, gáz, villannyal, s mellékhelyiségekkel kiadó. Arany János ucca 16. szám. 1112

Kiadó lakás háromszobás

I. és II.
emeleti 3 uccai szobás összkomfortos lakás, novemberre kiadó. — tudó vidéki fiatalem- Werbőczy ucca 14. 92

Uccai
három, esetleg négyszobás, összkomfortos lakás, újonnan festve, november, esetleg október elsejére kiadó. — Rákóczi ucca 35. 1036

Hüvelyes ucca 7.
számú házban 3 szobás lakás, november elsejétől bérbeadó. Értekezni lehet Hüvelyes ucca 3. szám alatt a keresztépületben. 1047

Októberre,
tiszta háromszobás, s komfortos lakás kiadó, Batthyány ucca 14. 1062

Három szoba,
hallos, összkomfortos étage fűtéses lakás, november 1-ére kiadó, Rákosi Jenő ucca 7. 1059

Háromszobás,
kértre néző udvari lakás, novembere lsejére Piac ucca 56. kiadó. 1102

Kiadó lakás nagyobb

5 szobás
uccai lakás Kossuth u. 45. november esetleg októbertől kiadó. Megnézhető 11—12 között. 119+

Négyszoba
hallos urilakás novembertől kaidó. Batthyány utca 13. 1010

Kiadó
Jókai u. 9-c. sz. alatti ötszobás lakás 1938 november 1-től. Értekezni a Debreceni Első Takarékpénztárban. 1004

Kiadó
ötszoba, fürdőszoba, mellékhelyiséggel Széchenyi utca 31. Szilágyinál. 957

Sestakerti
Andrássy ut 3. számú villa szőllőskerttel novemberre kiadó. 978

Négyszobás,
modern lakás, november elsejére kiadó. József kir herceg ucca 33 35. szám. 1024

Négy szoba,
hallos, komfortos, parkos családi ház kiadó. Csemete ucca 18. Értekezni: Dégenfeld tér 6. 1083

Lakást keres

Nyugdíjas
özvegy, szép nagy egyszobás, vagy két kis szobáslakást keres, november elsejére. Ajánlatokat: Diószegi út 16 Árpád tér. 1020

Keresünk
kettő, esetleg háromszobás lakást, Nagyerdő körül és belterületen is, biztos fizető tisztviselőknek. Alföldi tejüzem, Sas ucca 2. 940

Butorozott szoba

Utcai
butorozott szoba kaidó. esetleg butor nélküli is. Veres u. 4. 1012

Butorozott
szoba különbejáratu, fürdőszobahasználattal, 1 esetleg 2 hivatalnoknőnek, vagy egyetemi hallgatónőnek kertes villában, esetleg ellátással kiadó. Domokos Lajos u. 6. sz. 566

Különbejáratú
uccai bútorozott szoba kiadó. Gólya ucca 8. 931

Lépcsőházi
bejáratu. központi fűtéses, csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Verbőczy u. 2. I. em. 3/A. 1014

Utcai
butorozott szoba egy két személynek kiadó. Pacsirta u. 49. 1009

Különbejáratú
uccai szoba, egy, vagy két személy részére bútorozva is, október elsejétől kiadó. Nyil ucca 97. szám. 822

Különbejáratu
tiszta, világos, parkettes szoba egy vagy két úr részére kiadó. Piac 58. I. ajtó 17. 983

Különbejáratu
utcai magas földszintes butorozott szoba jutányosan kiadó. Nyil u. 116. 959

Csinosan
bútorozott különbejáratú szoba, fürdőszoba használattal, katonatisztnek, vagy hasonló garzonnak, azonnalra, vagy októberre, keresztény magánosnál, József kir. herceg ucca 12 I. 1. 969

Bútorozott
szoba, konyhával, előszobával, kettőnek is kiadó. Meszena ucca 7. 967

Kizárólag
úri származású, de szerényigényű egyetemi hallgató bútorozott szobát, esetleg ellátást kap jutányosan. Nyil ucca 2.s zám. Érdeklődni lehet: 3—4 óra között. 996

Különbejáratú
szépen bútorozott szoba azonnal kiadó. Kálvin tér 5. 994

Bútorozott
szoba, egyetemi hallgatónak, központban jutányosan kiadó. Baltazár Dezső ucca 16. 1044

Különbejáratú
uccai bútorozott, két egymásba nyiló szoba, két személynek, csendes udvarban, Garay u. 20. szám. 1043

Csinosan
bútorozott uccai szoba, elsejére kiadó. Timár ucca 37. 1017

Különbejáratú
parkettes, folyóvizes, mosdókagylós bútorozott szoba kiadó. Arany János ucca 46. 1048

Bútorozott
uccai szoba, központban kiadó. Hüvelyes u. 6. szám. 1051

Kapualatti
különbejáratú bútorozott szoba, kettőnek is kiadó. Kishegyesi út 17 1070

Szép
uccai bútorozott szoba, olesőn kiadó. Szappanos ucca 11. 1057

Egy
bútorozott szoba kiadó, Mester ucca 4. 1075

Különbejáratú
egy, esetleg két parkettes uccai szoba (külön WC), József kir. herceg ucca 35. I. jobboldal. 1068

Kapualatti
bejárattal elegánsan bútorozott uccai szoba kiadó. Bethlen ucca 40. 1098

Kiadó
különbejáratú bútorozott szoba, szép s olcsó. Tóthné, Péterfia 48. 1103

Különbejáratú
uccai bútorozott szoba, nagy előszobával kiadó Eötvös ucca 26. 1104

Ingóság eladás

Bontásból
kikerült jó minőségü tégla, ikerablak, kirakati portálé, vasrácskapu, vasrácsok, vasgerendák, faanyagok mü kőlépcsők, vasajtók, vasablakok nagyon olcsón eladók, hitelbanki építkezésnél. 460 10. 16

Bontásból
erős nagy kapu, gerendák, lécek, deszkák eladók. Ugyanonnan törmelék és jó föld ingyen elhordható. Tanitó u 18. szám. vv

Wertheimszekrény
ebédlőasztal, pohárszékkel, szép horgolt terítő zongorára, vagy asztalra, zongoralámpa metronon, festmények márvány dohányasztalka, nagy konyha asztal lisztesláda, két hamis kuvasz eladó Poroszlay út 11. szám. 943

Gyermekkocsi
sötétkék, mély áramvonalas s egy barna nő kosztüm eladó. Poroszlay ut 35. 904

Keveset
használt hálóbutor és egy kerékpár olcsón eladó. Nyulas, Urrétje 2 934

Eladó
jutányosan 8 darab használt méhkaptár. — Poroszlay ut 82. 960

Vasrács
kerítés díszes kivitelben, kétszárnyú ajtóval olcsón eladó. Tócóskert, Acél u. 8. 977

Kalorkályha
jégszekrény, porszívógép eladó. Hüvelyes u 9. sz. 981

Cserépkályha
eladó. Martóhk György u. 13. 995

Eladó
elköltözés miatt világos hálóberendezés, spór és konyhaberendezés, Dugovits, Titusz ucca 10. 1042

Eladó
egy átmeneti dublé férfi kabát, jó állapotban. Simonyi út 5. 1053

Gyermek harisnyák és pízsamák nagy választékban olcsó árban a Fischer boltban Teleki u. 73.

Eladó
használt kútszivattyú s tűzifecskendő, Kút u. 60. szám. 1049

Tejeskocsi,
hús, vagy zöldségnek, alighasznált eladó, — Riesz kocsigyár. 1025

Erika
írógép, ötven pengőért eladó., Rákóczi ucca 23 első ajtó. 1054

Gazdasági termények

Eladó
búza és szemestengeri, Gólya ucca 8. 1076

Gazdasági eszközök

Preizler
250 tányéros 100 literes borprés sürgősen eladó. Schreiber Hajdusámson. 963

Eladó
egy fekete használt lófogatú kocsi. Megtekinthető Rudolf u. 10. 970

Góré
kiadó a Vásárpénztár mellett. Ugyanott tragya van kihordásra és vetni való őszi árpa eladó. Értekezni Baltazár Dezső u. 20. 973

Tengeri góré
kiadó. Peterfia ucca 24 Értekezni: Dózsa ucca 14. szám. 1037

Góré
kiadó. 200 mm. Kar u. 30. szám. 1027

Kétszáz mázsás
góré kiadó. Veres ucca 25. szám. 1029

Eladók
ekék, négyes gazdasági cséplőgép, vasvályúk, istrázak, Bocskay 7. 1063

Jókarban
levő szekerek, schild cégtábla, lószerszámok ötszázas mérleg, szánkák, elköltözés miatt eladók. Miklós ucca 38. 1081

Ingatlanforgalmi irodák

Házak,
földek, telkek, gyümölcsösök, bő választékban, háromezer pengőtől kezdve, minden árban. Balázs Andor ingatlaniroda, Rkosi Jenő ucca 5. szám. 1071

Eladó házhely

Házhelyek,
beállított termő gyümölcsössel eladók. — Sesztina ucca 4. (Kisállomás mellett).
818 10. 6.

Házhelyek
a Hid ucca 14. szám alatt, továbbá 7 szobás ház a közismert Bagolyvár vendéglővel eladók. v v

Villatelek
egyetemi sportpályával szemben, aszfaltos út mentén kedvező feltételekkel eladó. Közelebbi felvilágosítást a Kölcsönös Segélyző Egylet ad. Kossuth u. 8 104+

Három pengő
a ritka alkalmi ára a Sámsoni kövesúttól egy perecnyire levő Apponyi ucca 48. számú házhely négyszögölének. Ara kedvező reszletekben is fizethető. 2+

Házhely
358 négyszögöl, Munkás és Hold ucca sarok a Nyilastelepen, olcsón eladó. vasúti fodrásznál pályaudvar. 1930

Tőkebefektetésre
értékes, állandóan kiemelkedő hajdúszoboszlói gyógyfürdő melletti gyümölcsöstelket, kis házzal megvételre ajánlok. Dienes iroda, — Bethlen ucca 21. 1055

Eladó ház

Vargakertben
kitűnő vétellehetőség nyilt egy most renovált házra. A lakbérből a ház ára kifizethető, mert 2 kétszobás és 6 egyszobás lakásban bérlők laknak. Most havi 97 pengőt fizetnek. Jó feltételek mellett a ház azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 20 A+

Takaros
kertségi ház, nagyon olcsón megvehető a Bozzai telepen. 384 négyszögöles telek, 2 egyszoba konyhás lakás és 1 egyszoba konyhás lakás van benne. Kevés pénzzel átvehető. Cim a kaidóban. 16 A+

Valósagos kúriát
szerez könnyűszerrel a Hétvezér uccában. A 47. számú ház hosszú tornácával, több rendbeli lakásával, kamrákkal, istállóval, két szivattyús kútjával, nagyon szép konyhakertjével sok kényelmet biztosít. Telke 700 öl. Utolsó ára 7800 pengő, lakbérlekötéssel részletekben is fizethető, minden nehézség nélkül. 4+

Eladó
villamos végállomásnál gazdáknak is nagyon alkalmas házas telek, 2 szoba, konyha, kamara, 2 istálló, góré, egy nagy szénás szin deszkából. Az épületek téglából, cseréppel fedve, jóvizü kut. Az egész ára 3500 pengő. Részletre is megvehető. Készpénz esetén engedmény. Bihari u. 4. sz. 105+

Hajduszoboszlón
Kossuth u. 35. kényelmes családi ház öt szobával, gyümölcsös kerttel, fürdőhöz és piachoz közel, elköltözés miatt eladó. 898

Üzletes ház,
forgalmas helyen, a Király Ferenc ucca 7. sz. alatt. A telek 320 négyszögöles. három lakosztállyal. Ara: 4500 pengő. Kedvező fizetési feltételekkel esetleg lakbérleköteséssel. 8+

Magas kamatnak
megfelelő jövedelmet hoz a Hatvan utcán egy eladó modern ház. 591 négyszögöles telek, 1 négyszobás, 4 háromszobás, 7 kétszobás, 7 egyszoba konyhás lakás és 3 üzlethelyiség van benne. Havi bérjövedelme 909 pengő. Jó feltételek mellett megvehető. Cim a kiadóhivatalban. 15 A+

Nagyjövedelmü
ház eladó a Vendég u. 54. sz. alatt. Hatrendbeli lakás. Vizvezeték az udvarban. Utolsó ára 4900 pengő. Lakbérleköteséssel most megvásárolható 9+

Jó nyugdíjnak
megfelelő jövedelmet biztosíthat magának, aki megveszi a város forgalmas, fejlődő helyén azt a házat, amelyikben egy kétszobás, négy egyszobás konyhás és 1 egyszoba üzlethelyiségből álló lakás van. Jövedelmez havi 130 pengőt. Fele árával átvehető. Cim a kiadóban. 14 A+

Kitűnő jövedelmet hoz
158 négyszögöles telken fekvő ház, 2 háromszobás lakásból áll, most renoválták, havonként 172 pengő bért hoz. Kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Cimet a kiadóban. 22 A+

Jól jövedelmező ház
remek feltételek mellett eladó. Havi 111 pengot hoz, mert 1 kétszobás, 3 egyszobás konyhás lakás és 1 üzlethelyiség van bérbeadva. Cim a kiadóban. 21 A+

Jó vétel
A Salétrom utcán 115 négyszögöles telkes ház havi 54 P bérjövedelemmel eladó. 2 egyszoba, konyhás és 1 egyszoba konyhás lakás, 2 pincehelyiségből áll. Nem sok pénzzel átvehető. Cim a kiadóban. 17 A+

Ilyen csodavételt
még nem hallott! Nem egészen két év alatt önmagát kifizeti egy most renovált ház. Havi bérjövedelme 290 pengő. Van benne 2 háromszobás és 5 egyszobás lakás. Ügynökök kizárva. Cim a kiadóban. A+

Alkalmi vétel
kedvező áron eladó 133 négyszlgöles telken három egyszoba konyhás és két egyszobás lakással bíró ház. Havi bérjlvedelme 56 pengő. — Cim a kiadóban. 13 A+

Halálozás
miatt Vénkertben egy gyümölcsös nyaraló eladó. Meszena utca öt. 999

Földek, házak, telkek eladása, vétele, bérlete ügyében forduljon bizalommal Dienes József O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához Debrecen, Bethlen u. 21.

Nagy Sándor
ingatlanirodájának hirdetése
(Csapó ucca 27.)

Kossuth utcánál. elköltözésért 13.500 pengőre lehagyva, 300 öl telkü, tulajdonos háromszobás lakásán kivül havi 180 pengőt jövedelmező ház. Csoda alkalom! Négyezerrel is megvehető!

Belvárosban, 200 öl telkü sarokház, értékes helyen, két szoba, fürdőszobás s egyszobás lakás, pince, melléképületekkel, sürgősen 7000 P. Megvehető háromezerrel.

Vendég u. 79. számú ház árát, melyben háromszobás és egyrendbeli egyszobás lakás van, leszállítottuk 4500 pengőre!

Csillag u. 51. számú házat, aki 6400 pengőért a mult héten kérte, most megkaphatja. Aki nem látta, feltétlenül nézze meg: kétszer két szobás lakás van benne, minden mellékhelyiséggel.

Kut u. 98. Utcai kétszoba. előszoba, mellék helyiségek, két udvari szobával — leszállitva 4800 pengőről 3800 pengőre!

Kisebb kertségi házakban, kedvező árban és fizetési feltételekkel bőséges választék van irodámban!

FÖLD ELADÁS:

Hajdúszováton 49 h. kitünő tanyásföld. Ebesen, kövesútfélen 14, 3, 6 holdasok. — Ondodon 15, 9, 5, 4 h. 1350 pengőjével. Diószegi útfélen 14, 6 h. buzatermő, tanyás. — Bellegelőn 125 h. kitűnő tanyásföld, kisebb darabokban is eladom. — Ujföldön 38 h. épületekkel. — Bánkon, Halápon, Fancsikán, Cserén több kisebb nagyobb föld olcsón eladók.

Fenti ingatlanokat irodám adja el kizárólagos joggal, azok csakis tőlem vásárolhatók meg! Felvilágosításokkal díjtalanul szolgálunk. Törvényes közvetítői díjam csak ügyletkötéskor fizetendő.

Vételnél, eladásnál saját érdekében keresse fel irodámat, Csapó utca 27. szám alatt, ahol házak, földek, szőllők, gyümölcsösök, házhelyek, villatelkek minden igényt kielégítő választékban kaphatók.
997

Négyszobás
tizenötévig adómentes ház parkirozott udvarral eladó. Jókai 46. 761

Eladó
ház 300 négyszögöl területtel, szőlővel, gróf Vécsey u. 27. 926

Családi ház
4 szoba, mellékhelyiségek, parkirozott udvarral eladó. Burgondia u. 17. sz. 958

Erzsébet
utca 89. számu ház 140 pengő havi jövedelemmel, hétezerért eladó, felével átvehető. 966

Eladó
Hajdúszoboszlón vendéglő épület, sok szobával, járásbíróság mellett. Értekezhetni lehet Gazdák Bankjában. 1089

Két uccára
nyiló, külön telekkönyvezett ház, együtt vagy külön eladó. Eötvös u. 52. szám. 1016

Eladó
családi ház, két szoba, konyha, gyümölcsös, s mellékhelyiségek, villany, víz, Pesti ucca 29. 1092

Földbérlet

Kiadó
Nagycsere 101 számu tanya 13 hold földdel. 975

Kiadó
a vámospércsi utfélen 19 hold tanyátlan föld. Értekezni Kigyó utca 28. sz. 968

Halápon,
országút mellett, 75 hold búzatermő kaszáló kiadó. Magoss tér 18 9—10 1014

130 hold
tanyás, elsőrendü búza termő homokföld, a kövesút mellett, a várostól 4 kilométerre, október elsejétől kidó. Értekezni a tulajdonosnal Miklós ucca 20., vagy Pécsi és Pap ügyvédek irodájában iparkamara 861

Eladó föld

Gyümölcsösnek
kiválóan alkalmas homokföld, vágóhid villamos végállomáshoz három percre, részletre is eladó. A terület házhelyeknek is parcellázva van. Bihari ucca 4. 102 +

Homokbánya,
a Rigó utca elején, kövesúthoz közel kedvező áron eladó. A telek kibányászás után ingyenben marad a vevőnek. Közelebbi felvilágositás 28-83 telefonon 11+

Eladó
Halasló utca 12. sz. gyümölcsös. 914 kvadrát. 954

Eladó
12 hold szántóföld Hajdúszoboszló és Kaba közötti Benedekvölgyi vasuti megállónál. Érdeklődni lehet ifj. Nyitrai Jánosnál Hajduszoboszló. 955

Hadházhoz
közel közvetlen a debreceni kövsecut mellett, a dorogiás hegyen 3505 négyszögöl szőlő jó terméssel, jó felszereléssel 6000 P. eladó. Hajduhadház. Jókai ut 19. 856

Hosszupályiban
állomás mellett 5 hold szőlő lakással, felszereléssel eladó. Értekezni Hajdubagos állomásnál 961

Eladó
Perec dülőben hét és fél hold föld. Érdeklődni: Kishegyesi út 10. 1003

Elepen
96 kat. hold tanyásbirtok (esetleg 12 kat. holdt anyátlan) eladó. Felvilágosítást nyujt Benkő Lajos ügyvéd, Szent Anna ucca 14. 1040

Eladó
öt hold föld, tanyával, Szepesen. Értekezni lehet: Erzsébet ucca 6. harmadika jtó. 1067

Földek,
Kishegyesen 12 hold, Szepesen 13, Macsoa 15. Halápon 30. Beretytyóujfaluban 10 hold s egyéb kisebb, nagyobbak eladók, Balázs Andor ingatlanforgalmi iroda, Rákosi Jenő u. 5. szám. 1072

Eladók
kedvező fizetési feltételekkel tanyásföldek, Seslakert Andrássy út kétszobás ház, nagy kerttel. Kossuthkertben 3 szobás, terraszos vilia egy hold termő szőlővel. Nyilastelepen jó családi ház, gyümölcsössel, szőlőlugassal, Csapókert Báthory uccán 950 négyszögöles, kétszobás ház. Wolaffkatelepen jövedelmező ház. Értekezhetni lehet Gazdák Bankjában. 1090

Eladó
26 holdas tanyásföld a városa latt, kövesút szélen. Értekezhetni Gazdák Bankjában. 1088

Eladó állafok

Méhcsaládok
eladók 42-es kaptárakban, krematóriumi gépésznél, Köztemetőben. 1058

Szerkesztésért felelős:
PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a
TISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ
RÉSZVÉNYTARSASÁG
Kiadásért felelős:
ID. SZIGETHY GYULA
igazgató.